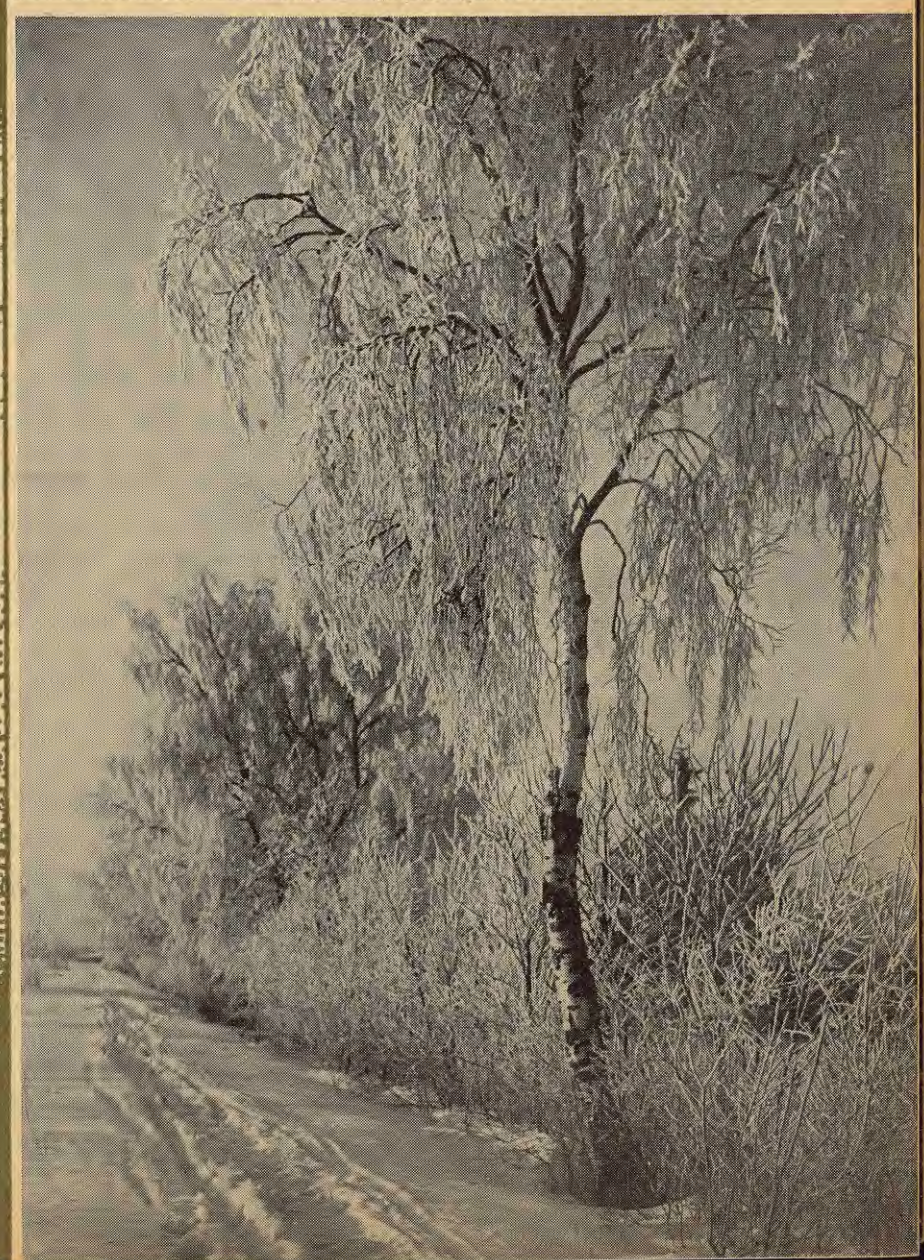

Latvijas Dzīve

LATVIJAS PASTA, TELEGRAFA un TELEFONA
DARBINIEKU BIEDRĪBAS ŽURNĀLS

FEBRUARIS
1 9 3 9 **Nr. 2**

SATURA RĀDITĀJS.

	Lpp.		Lpp.
Valsts un Ministru Prezidents Kārlis Ulmanis —		Filateliija	57
Draudzīgais aicinājums	41	Fotografija	59
Sēlis — Cienīsim savējo	42	Turisms	60
Pasta-telegrafa jaunais direktors cand. iur. Otto Matisons	44	Darbinieku balsis	61
Kulturas nedēļai noslēdzoties	45	Kronika	62
Observers — Divas bezgalības	47	Literarais stūrītis	65
Biedrības dzīve	49	Apskats	69
Sports	56	Ārzemes	69
Šachs	57		

Biedrības birojs

atrodas Rīgā, Mazā Grēcinieku ielā 2, dz. 2. Atvērts darbīdienās no plkst. 9—16. Telef. Nr. 33454, pasta k. Nr. 995, pasta tekošais rēķins Nr. 1862. Biroja darbvedis sniedz paskaidrojumus un nokārto visas uz biedrību attiecošās lietas. Birojā var izdarīt arī biedru naudas un citus maksājumus. Biroja darbveža mājas telefons Nr. 24554.

Žurnala „P.-T. Dzīve“

redakcija un kantoris atrodas turpat.

Redakcijas

lietās paskaidrojumus sniedz redaktors arch. D. Zariņš, redaktora palīgs L. Bērziņš, koleģijas loc. E. Lapiņa un b-bas biroja darbvedis A. Druviņš.

Atpūtas mītne provinces biedriem

iekārtota biedrības birojā, Mazā Grēcinieku ielā Nr. 2, dz. 4. No provinces iebraukušos biedrus, kas vēlas pārnakšņot biedrības telpās, lūdzam griezties biedrības birojā vai

pie saimnieces. Telpu lietošanas maksa — 50 sant. par visu palikšanas laiku. Apmešanās ilgums — ne vairāk kā 3 dienas. Tuvāki paskaidrojumi instrukcijā.

Centralās valdes sēdes

notiek katru pirmdienu no plkst. 19.

Centr. valdes prezidija locekļi

dežurē biedrības birojā: priekšs. D. Zariņš pirmdienās no plkst. 15—16, pr-ža b. Fr. Dravnieks ceturtdienās no plkst. 15—16, sekretars V. Griško otrdienās un piektdienās no plkst. 15—16. Mājas telefoni: D. Zariņam — 42123, Fr. Dravniekam — 29799 un V. Griško — 32876.

C. valdes kasieris

pieņem maksājumus un izdara dažādu pabalstu izmaksas katru pirmdienu un piektdienu biedrības birojā no plkst. 15,30 līdz 16,30; kasiera mājas telefons Nr. 24352.

Biedrības biblioteka

atvērta pirmdienās un ceturtdienās no plkst. 15,30 līdz 16,30. Grāmatas iz-

sniedz tikai biedriem. Bīblioteka papildināta ar jaunām grāmatām.

Izrikojumi

biedrības telpās tiek pielaisti saskaņā ar sevišķu instrukciju. Biedru privāti izrikojumi (darba jubilejas un atvadišanās vakari pensijā aizejošiem) jāpieprasa biedrības birojā vismaz 3 nedēļas iepriekš un tiek atļauti tikai uz rīkotāja personīgu atbildību un tad, ja telpas nav aizņemtas citiem nolūkiem. Visiem izrikojumiem obligāti vajadzīgas arī policijas atļaujas.

Biedrības juriskonsults

zv. adv. Nakeļa kungs pieņem biedrus Dzirnau ielā Nr. 31, dz. 30 (telef. Nr. 29869), pret biedrības birojā izdotu orderi.

Biedrības tauru orķestris.

var piedalīties arī biedrības biedru un citu organizāciju sarīkojumos. Pieprasiet iepriekš biedrības birojā vai pa tālruni 33454. Var vēl pieņemt jauni dalībnieki.

LĪDZSTRĀDNIĒKU IEVĒRĪBAI!

Honorarus maksāsim tikai par tiem rakstiem uz kuru manuskriptiem būs atzīmēta autora vēlēšanās saņemt rindīņu maksu. Autoriem jāuzrāda arī sava adrese, pilns vārds, dzimšanas gads, datums, vieta un nodarbošanās vai dienesta nosaukums.

Neizlietos manuskriptus sūtīs atpakaļ tiem, kas būs iesūtījuši pastmārkas pasta izdevumu apmaksai.

Tekošā mēnesī iespēšanai domātie manuskripti iesūtami vai nododami redakcijai ne vēlāk kā iepriekšējā mēneša pēdējā dienā.

Manuskripti jāraksta tikai ar tinti un uz lapas vienas puses. Rakstam jābūt nesablīvētam, skaidram un labi salasāsam — vēlams mašīnraksts. Lapas kreisā pusē jāatstāj 4 cm plata brīva vieta.

Redakcijas koleģija.

„P.-T. Dzīves“ abonenta darba vietas un adreses maiņa nekavējoshi paziņojama redakcijai

Atsevišķs numurs maksā Ls —,30.

Sarmā — A. Boča uzņēm.

Godalgots Latvijas Pasta, telegr., telef. un dzelzceļu darbin. b-bu II foto mākslas izstādē.

P. T. D. zīve

LATVIJAS PASTA, TELEGRAFA UN TELEFONA DARBINIEKU B-BAS ŽURNALS

№ 2

FEBRUARIS

1939. g.

Draudzīgais aicinājums.

Atkal pienācis 28. janvaris jau piekto reizi kā Draudzīgā aicinājuma diena.

Par visu šo Draudzīgā aicinājuma garo ceļu zelta ābele mūsu skolām bērusi klēpjiem ziedu un augļu, — grāmatu, gleznu un daudz citu skaistu un derīgu mantu. Prieks un pateicība par to.

Patikama mums ir patiesība, ka mēs visi alkstam gaismas, skolas, izglītības, gara spēka un kulturas.

Mīla šī patiesība — bet tad arī palīdzēsim visi, palīdziet arī jūs visi, aizvien stiprākus darināt pamatus šai patiesībai, tik stiprus un nesagraujamus, ka šī patiesība var palikt patiesība mūžu mūžos.

Lai pieaug katrā nākošā audzē izsalkums un slāpes pēc grāmatas, gudrības, cildenuma un daiļuma.

Lai top grāmata, raksti, māksla un gara dzidriība par ticīgāko vienības ieroci, kas dod iespēju mums savā starpā sasaukties un sazināties pāri lejām un kalniem, pāri mežu galiem, pāri gadu desmitiem un simtiem, pāri cilvēku dzīves metiem, no sirmo matu rāmajām atziņām uz jaunības acu mirdzumu.

Lai atskan šis balsis un lai atsaucas atbals tekās un ceļos no jūsu mājām uz jūsu mīlo pirmo skolu.

Jūsu atsaucīgais sirds siltums sasildīs tūkstošiem jaunākās sirdis, un jūsu sirds kvēle iedegs neskaitamas jaunas karstas idealisma un sajūsmas liesmās, kas, vīdamās debesīs, apgaismos ceļus un tekas jaunībai un no turienes līdz mūža galam — visiem.

Kas būs tie, kuru rokas atteiksies savu dāvanu, kaut mazu, pasniegt savai pirmajai skolai? Tādu nebūs un tu, draugs, kas lasīsi šos vārdus, jau nebūt nē!

Kad šogad, Atjaunotās Latvijas piecu gadu jubilejas gadā, tu pirksi sev kādu grāmatu, kas tevi pievelk un valdzina, kuru tu ceri iemilēt, domādams, ka tā remdēs tavas daiļuma alkas un pildīs tavu sirdi ar paliekamu prieku, — tad nopērc šo grāmatu arī savai pirmajai skolai!

Ja tev mājās ir kāda laba grāmata, kuras saturs tevi ir sajūsminājis, mudinājis dižiem, cēliem darbiem, mudinājis būt labam un krietnam, mudinājis izturībai, ticībai, pašāvēlībai, drosmībai, stiprinājis tavu gribu, kaldinājis tavu raksturu, devis tev sirdsskaidrību, sirdsmieru — tad nopērc taisni šo grāmatu arī savai pirmajai skolai.

Atminies savas jaunības dienas un padomā, ka ir tūkstošiem jaunu sirdžu, kas karsti ilgojas pēc labas grāmatas, bet nespēj to iegādāties. Bet pievienota skolas grāmatu krātuvei, tā būs sasniedzama simtiem un tūkstošiem.

Uzklausī un paklausī! Savu skolu atminējies un apdāvinājis, tu pats augsi savās acīs un vērtējumā, tu būsi pievienojies tiem daudzajiem savas dzimtenes dēliem un meitām, kas pierādījuši, ka viņu ausis dzirdējušas un viņu sirdis uzņēmušas šo aicinājumu, manu draudzīgo aicinājumu.

Pievienojies viņiem!

KĀRLIS ULMANIS,
Valsts un Ministru Prezidents.

Cienīsim savējo.

Ko dziedāšu, ko runāšu
Svešu zemi staigādams?
Dziedāš' pats savu dziesmu,
Runāš' savu valodiņu.

Mēs dzīvojam nacionalisma laikmetā. Tas ir laikmetā, kad par cilvēka svētuma objektu, par objektu, kas izraisa cilvēka svētuma nojausmu, kas kāpina viņa gara darbīgumu un tieksmi uz cēlumu, kas modina viņa ziedošanās gribu — ir tauta. Ar katru dienu pasaulē nostiprinās nesatricinama atziņa, ka visu bagātību iespējamības, visa sadzīves svētība un visa patiesi laba piepildīšanās iespēja slēpjas pašā tautā. Nacionalisms aizvien vairāk sāk līdzināties reliģijai, tas paceļ tautu aizvien tuvāk dievišķības sferām. Šāds nacionalisms iet savu uzvaras gājieni pāri visai kulturalai pasaulei, viņš aizķer visus kontinentus, visas rases. Visās tautās dzimst mīlestība pret savu zemi un lepnums pret savu tautu, par viņas īpatnībām. Visās tautās mēs redzam arī cenšanos attīrīties no visa sveša, no visa, kas var traucēt tautas nacionālo augšanu, kas var apdraudēt viņas stiprumu. Par šo parādību mūsu izglītības ministrs prof. J. Auškāps kādā savā rakstā žurnālā „Sējējs” izsakas: „Ir radies miermīlīgais nacionalisms, kas savu piepildījumu meklē nevis ekspansijā, bet savas tautas dziļumos. Tas raisas valā kā no uzsūktiem, tā arī no uzspiestiem iespaidiem. Tas attīras no svešiem elementiem un nācijas tīrumā meklē savu spēku.”

Tā tad katras tautas spēks un līdz ar to arī viņas nākotne slēpjas viņas tīrumā. Tautas nākotnes labad tai ir jāatrasas no visa, kas ir svešs, kas nav pašu izdomāts un izjūsts, kas nav tai īpatnēji raksturīgs. Tautu īpatnībām ir jāuzzeļ, ir jāuzplaukst tautu nacionālām kulturām.

Arī mums latviešiem jāceļ savas nacionālās īpatnības godā, arī mums jānokrata viss svešais un jāizkopj savējais. Kāds no domātājiem un nacionalisma ideologiem — H. Ludens vienā no saviem darbiem saka: „Vēlēšanās, savas tautas īpatnības, kādas viņš saņēmis no saviem tēviem, tādas pat uzglabāt, veicināt un atstāt saviem bērniem, lai tās galā sasniegtu istu pilnību — cenšanās, to vienīgo un svēto, kas visām tautām un visiem laikiem kopīgs, tajā īpatnējā veidā, kādā tas mums vien tikai pieejams, atzīt, apargāt un izglītēt, un to atstāt pēcnākamjiem — prieks par izdošanos, sāpes par nesekmēm, gatavību uz katru upuri par šo mērķi līdz priecīgai dzīvības atdošanai — tā vienīgi tēvzemes mīlestība.”

Tā tad tēvzemes mīlestības vārdā ceļu latviski īpatnējam visās dzīves nozarēs.

Savos līdzšinējos rakstos esmu apskatījis latviski īpatnējos gadskārtas svētkus, to simboliku un izdarības, esmu apcerējis latvisko tikumības mācību un latviskas teiksmas. Šoreiz gribu vērst godāto lasītāju uzmanību, ka latviski īpatnējam jāizpaužas arī mūsu iedzīvī, apģērbos, celtniecībā un citur. Arī mūsu valoda jāsarģa no svešiem iespaidiem, no svešvārdiem un žargona. Savas domas, kā parasti, atkal gribu pamatot mūsu nemaldīgajās tautas dziesmās.

Vispirms par valodu.

Valoda ir viens no lielākiem tautas dārgumiem, kuru tautai piešķirīs pats Dievs, lai tā varētu skali

izteikt un saprotamas darīt savas dievestīgās un tikumiskās atziņas, savus priekus un bēdas, ilgas un skumjas. Valoda ir jāciena un jāgodā.

Smejat, ļaudis, dziesmiņai,
Nesmejati valodai;
Dziesma manis izdomāta,
Valodiņa Dieva dota.

Ikvienai tautai jābūt lepnai uz savu valodu, tā jāsarģa un jākopj. Valodu nedrīkst bojāt un sagrozīt svešie iespaidi, tai jābūt tīrai.

Tā dziedāju, tā runāju,
Kā es biju ieradusi,
Es nevaru ļaužu dēļ
Grozīt savu valodiņu.

Lūk, ko saka tautas dziesmas par mūsu valodu. Tā mums ir Dieva dota un tā mums jāsarģa no kropļošanas. Apzināsimies, ka mums ir daiļākā valoda pasaulē un ka tā ir arī visvecākā valoda pasaulē. Valodnieks Voldemārs Leitī savā grāmatā „Latviskā Indijas Rīgveda” raksta: „Jaunlaikos daudzas mūsu ciltis ir izkusušas slavas, daudzas — leišos, palīdzēdamas veidot jaunus tautas, tomēr beigu beigās pie Baltijas krastiem ir vēl atlikusi saujiņa ļaužu — latvieši —, kas sentautu kopvalodu un reliģiju ir uzglabājuši skaidrāku un pilnīgāku nekā jebkura cita Āzijas vai Eiropas tauta.” Prātīsim to novērtēt, būsim lepmi uz savu valodu — āriešu valodu māti.

Liela nozīme nacionālās īpatnības izcelšanā ir arī tēriem. Arī šeit mums jāciena savējais. Mūsu tēri ir senatnīgi, krāšņi un bagāti. Visi senie vēsturnieki un ceļotāji, rakstot par latviešiem, nekad neaizmirst pieminēt arī mūsu senču tēru īpatnējo daiļumu. Tā Atskaņu chronikā no 341. rindīņas sākot lasam:

Tad vēl ir kāda zeme, ko
Latvju tauta apdzīvo.
Tāi paradumi dažkārt dīvi,
Tā: vienkopus tie neved dzīvi,
Bet mežos savrūp iebūvējas;
To sievas daiļas, īpatnējas,
Un savāds tērs tām stāvu klāj,
Tās jā kā viņu tēvi jā.

Par mūsu tēriem vēl raksta Duisburgas universitātes profesors J. Brande savā 1673. gada ceļojumu aprakstā. Tāpat vēsturnieks Ch. Kelchs no 1695. g. raksta: „Latviešu apģērbī ir tā gatavoti, ka tos patīkamāk aplūkot nekā aprakstīt.” Tad vēl plašāki mūsu tēru apraksti atrodami A. V. Hupeļa rakstos no 1777. g. un J. G. Kohla ceļojumu aprakstos no 19. g. s. vidus. No 1770. g. ir uzglabājušies pazīstamā zīmētāja Brotze mūsu tēru zīmējumi.

Vēl labāka liecība par mūsu tēru daiļumu ir mūsu tautas dziesmas. Tūkstoši un atkal tūkstoši tautas dziesmas par to runā.

Zaļa, zaļa gaisma ausa,
Sudrabota saule lēca;
Zaļi svārki brālītim,
Sudrabota ligaviņa.

Par latviešiem, kuri pēc modes dzīdamies attei-
cas no savu īpatnējo tērpu valkāšanas, tautas dzies-
mas teic:

Pus Dieva, pus velna
Aiz galda sēdēja:
Latviešu ļaudis,
Vāciešu drānas.

Celsim atkal godā savu tērpu, ļausim tam atkal
atnirdzēt visā krāšņumā, lai latviska kļūst arī mūsu
āriene. Vēl gribu atzīmēt, ka daudziem nepareizs
uzskats, ka tautas tērpa neatņemama sastāvdaļa ir
pastalas vai vīzes. Tā nav. Latvija ir klasiska apa-
vu zeme. Jau sirmā pagātnē latvieši pie saviem
krāšņiem tautas tērpiem ir kājās āvuši zābakus vai
kurpes. Par to liecina seni vēsturiski dokumenti,
izrakumi un it sevišķi tautas dziesmas.

Dailis bija tautu dēls,
Daiļi savas kājas āva:
Stundām šķinda zelta pieši
No kumeļa nolēcot.

Šie zelta pieši taču nebūs bijuši piestiprināti pie
vīzēm. Pastalas un vīzes latvieši āvuši lauku dar-
bos ejot, tāpat kā to dara vēl tagad lētuma un ērtī-
bas dēļ. Tikai beidzamos gadu simteņos, kad „kul-
tūras atnesēji“ bija latviešu zemniekus galīgi noplici-
nājuši, latviešiem arī svētkos un godos dažreiz bija
jāiet pastalās. Pastalu un vīžu nēsāšana ir nebrīvī-
bas laika nepieciešamības diktētais ieradums, kas
atmetams reizē ar visu pārējo svešo un nelatvisko.

Mūsu dzīvoklim arī vajadzētu būt latviskas
īpatnības apzīmogatam. Nav noslēpums, cik lielu ie-
spaidu uz cilvēka psihi atstāj apkārtnē, kādā viņš
uzturas. To atzīst visi psihologi un audzinātāji. Ja
tas tā, tad valdošās idejas — nacionalisma vārdā
mums jā rūpējas par latviskas apkārtnes radīšanu
vispirms savos dzīvokļos. Mūsu istablietām jāpauž
latviešu stilistiskās īpatnības. Tautas dziesmas
mums liecina, cik lielu vēribu latvietis piegriezis
savām istablietām.

Mūs ieveda istabā,
Sēdin' galda galiņā:
Oša krēsli, ozol' galds,
Rakstītiem galdautiem.
Gaiša, gaiša uguntiņa
Meitu mātes istabā;
Sešu zaru svece deg
Sudrabiņa svečturī.

Darīnāsim savas istablietas latviskā gaumē, ap-
zināsimies, ka viņu formas iespaido mūsu dvēseli,
audzina un pārveido to.

Šai pašā sakarībā būtu laiks padomāt arī par
mūsu būvniecības latviskošanu. Arī mūsu ēkām jā-
izpauž latviešu tautas raksturs, jāiemieso sevī senās
latviskās celtniecības tradīcijas. Ja tas ir grūtāk iz-
darāms — neiespējams tas nav — pie lielo sabied-
risko celtnu būvēm, tad pie savrupo lauku sētu, pil-
sētu nomaļu un peldvietu izbūves tas ir pilnīgi iespē-
jams, pat nepieciešams. Par celtniecības latviskām
tradīcijām, bez archeoloģijas, daudzas ziņas sniedz
arī senraksti, chronikas un veci ceļojumu apraksti.
Sevišķi plašus norādījumus par latviešu celtniecības
īpatnībām varam atrast tautas dziesmās, kuras
mums dzejiski daiļā un bagātā valodā attēlo senās
sētas un istabas ideālo greznumu ar saulotiem sta-
biem, pakārotiem griestu galiem un margotām dur-
vīm.

Brāļam tādu istabiņu:
Uzaugdama neredzēju,

K. Šlosa uzņēm.

Zem sniega segas.

Dzelžu dores, vara grīda,
Sudrabiņa griestu gali.

Ozoliņa klēti cirta,
Varu lika pamatiņā,
Šķitās mans brālēniņš
Saules mūžu nodzīvot.

Sekmēsīm latvisko būvniecību, gādāsim, lai
ēkas, kas celtas Daugavas, Gaujas un Ventas kra-
stos, mūsu dzintarjūras apskalotā Dieva zemītē būtu
īpatnēji daiļas, lai tās paustu latvisko garu.

Jāpiegriez lielāka vēriba arī zemes izdaiļošanai.
Jāgadā, lai atdzimst mūsu tautas senu senā paraša:
savas sētas un ceļmalas apstādīt kokiem un iekopt
plašus augļu dārzus, par ko tik daudz runā mūsu
tautas dziesmas.

Domājām, gādājām,
Ar ko laukus pušķosim;
Dēstīsim ozoliņus,
Tā mēs laukus pušķosim.
No tālienes es pazinu,
Kura bija brāļu sēta;
Visapkārt oši, klavi,
Vidū balta ābelīte.

Katrs no manis šeit aizkustinātiem jautājumiem
prasa plašāku apceri, ko pie izdevības darīšu savos
turpmākos rakstos. Šoreiz savu rakstu nobeigšu
mūsu tautas Vadoņa vārdiem: „Jo daiļāka, jo lat-
viskāka, jo nacionalāka mūsu Latvija kļūs, jo mīlā-
ka, svētāka, dārgāka un tanī pašā laikā mūžīgāka tā
kļūs.“

Ziedosim savu dzīvi mūžīgas un latviskas Latvi-
jas labad.

Pasta-telegrafa jaunais direktors cand. iur. Otto Matisons.

Ministru kabinets, š. g. 25. janvarī, līdzšinējo Pasta-telegrafa departamenta direktoru inž. Jāni Švanku, uz paša lūguma, skaitot ar 1. februari, atbrīvoja no Pasta-telegrafa direktora amata un iecēla par Tirdzniecības un rūpniecības departamenta direktoru, bet par Pasta-telegrafa direktoru iecēla līdzšinējo Pasta-telegrafa departamenta ekspluatācijas pārvaldes priekšnieku cand. iur. Otto Matisonu.

Direktors O. Matisons dzimis 1893. gadā, Rīgā. Dzīves pirmie gadi nav viegļie, jo agrā jaunībā viņš zaudē tēvu un māti. Ar 15 gadu vecumu liktenis nostāda to sūrās dzīves priekšā un pašam jāuzņemas cīņa ar dzīves likstām.

meļkrastiem, gar Skandināvijas ziemeļgalu uz Kolas pussalu (Murmansku, Krievijas Ledus okeana krastos). Tālāk bija jānodibina sakari caur polarapgabaliem uz dienvidiem līdz Pēterpilij. Ārkārtīgi grūto linijas darbu veikšanai un kontrolstaciju ierīkošanai polarapgabalos Krievijas kara resors mobilizēja rūdītākos tehniķus, kas bija raduši strādāt mežonīgajos ziemeļu dabas apstākļos; starp tiem ir arī O. Matisons.

Ar revolūcijas izcelšanos Krievijā M. atbrīvojas no smagā darba un atgriežas Somijā. Somijai kļūstot patstāvīgai, Matisons pāriet privātā dienestā kādā no lielākiem kokapstrādāšanas uzņēmumiem, pēc tam pāriet lielā grāmatirdzniecības firmā par

Jaunais Pasta-telegrafa direktors cand. iur. O. Matisons uzņemoties departamenta vadību.

Cerēdams labāki iekārtoties citos apstākļos, viņš 1912. gadā aizbrauc uz Somiju. Tur tam laimējās iekļūt valsts telegrafā par tehniķi, pēc sekmiņas sagatavošanās liniju darbos. Izturējies mēneša laikā arī pārbaudījumus ierēdņa amatam, Matisons 1912. g. rudenī sāk savas dienesta gaitas Somijas galvas pilsētas Helsinku telegrafā. Te viņš dabū mācīties somu un zviedru valodu, jo iedzīvotāji neprot un arī vairs runāt citu valodu. No Helsinkiem viņa, kā tehniķa, dienesta gaitas ved uz vēl daudzām citām vietām. M. nodomājis iekļūt Somijas politehniskā augstskolā, lai gūtu savā specialitātē akadēmisku izglītību, bet pirms tam jāiegūst vēl gatavības apliecība. Pasaules karš šim nodomam pārvelk svītru. Kara darbībai sākoties, Baltijas jūrā vācu zemūdenes sapostīja telegrafa kabelus, pa kuriem Krievija uzturēja satiksmi ar Vakareiropas valstīm. Lai šo svarīgo kavēkli novērstu, ārkārtīgā steigā un lielā slepenībā angļi ieguldīja telegrafa jūras kabeli no savas salas zie-

provinces nozares vadītāju ar ļoti labu atalgojumu. Lielās pārgrozības dzimtenē neliek tam mieru, jo Latvija nav redzēta turpat 8 gadus. Un tā viņš 1920. gada sākumā uzsaka savu labi algoto vietu. 1920. g. jūnijā O. Matisons ierodas Rīgā. Še viņš atgriežas savā agrākajā arodā un iestājas p. un t. virsvaldes dienestā. Tai pašā laikā M. atzīst, ka ir pēdējais laiks nokārtot sen lolotās izglītības lietas. Divos gadus viņš beidz vidusskolas kursu un iestājas Latvijas universitātes, juridiskā fakultātē 1923. gadā. Līdztekus studijām un darbam p. un t. resorā viņš sāk nodarboties ar žurnālistiku, jo alga studēšanai un ģimenes uzturēšanai ir par mazu, bet pabalstus un stipendijas viņš principa dēļ neatzīst. Iestrādājies žurnālistikā, M. pāriet par pastāvīgu korespondentu ārzemju dienas laikrakstiem, kuros nākas kļiedēt ne vienu vien partiju laikos mūsu minoritatu piekopto politisko intrigu pret latviešu tautu un valsti. Kad nobriest doma par nacionālas Latv. Preses biedrības dibināšanu, tad O. Matisons

redzams biedros-dibinātājos un kopš biedrības dibināšanas 1930. g. maija bez pārtraukuma darbojas tās revīzijas komisijā, arī pašlaik — kā revīz. kom. priekšsēdētājs.

M. ir arī žurnāla „Pasta-telegrafa Vēstneša“ redaktors.

Valsts eksamenus L. U. juridiskā fakultatē viņš nokārto 1929. gadā, bet, tās pašas daudz laika prasošās žurnalistikas un ierēdņa darba dēļ, diplomdarbu „Amatpersonas tiesiskais stāvoklis un atbildība“ viņš pagūst iesniegt pāris gadu vēlāk un tā akadēmisko gradu cand. iur. saņem 1932. gadā. Lat-

vijas p. un t. resorā, kā jau teikts, M. sācis savas gaitas kopš 1920. gada ar XI algas kategoriju un iepēmis pēc tam dažādus amatus: kā p. t. dep. noliktavas pārzinis, vec. tehniķis, vec. statistiķis, p. tg. ff. nodaļas un vēlāk daļas vadītājs un Eksploatācijas pārvaldes priekšnieks. Nodarbojoties Latvijas pasta-telegrafa resora daudzajos amatos, O. Matisonam nav sveša neviena tās nozare. M. apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa IV šķiru un Somijas Baltās rozēs ordeņa kavaliera krusta I un II šķiru.

Novēlam jaunajam direktoram vislabākās sekmes pasta-telegrafa atbildīgajā darbā.

Kulturas nedēļai noslēdzoties.

Visu latviešu rakstniecības dzīvi no mūsu brīvības cīņu laika līdz šodienai varam dalīt divos lielos posmos. Pirmais no šiem posmiem noslēdzas 1934. gada 15. maija vakarā, bet otrs sākas ar tā paša gada 16. maija rītu. Sākuma posmu raksturo latviešu vadošā gara kūtrums, sīka ikdiena, izlaidība; otru — darba ierosme, sabiedriska dzīvība un neatlaidīga griba strādāt atjaunotās Latvijas rakstniecības celšanā.

Piecpadsmitā maija idejas pārstaigā mūsu kulturas dzīves novadus līdzīgi auglīgam vasaras pērkonim, kas iztīra dabu un rada pēc tam auglīgu zemi un atsvaidzina visu Dieva pasauli jaunai auglīgai un svētīgai zelšanai. Pilnīgi ir saprotams, ka pēdējo gadu rakstniecībā plašāku tēlojumu gūst lauki nekā pilsēta. Tomēr nav visai pareizi atstāt pilsētas dzīvi novārtā, vai zīmēt pārāk rupjām krāsām, jo še taču koncentrējas visa mūsu gara kulturas potence, bet laukiem kā mūsu dzīves veselīgam pamatam jādod vienmēr ir goda pilnā pirmā vieta. Neaizmirsīsim mūsu Vadoņa vārdus, kas izteic mūsu tautas dzīves svētumu un pareizu uztveri: „Skaistākais ģerbonis pasaulē ir arklis tīrumā.“ Šie vārdi ir teikti latviešu tautas pagātnes vērtējumam un ir dzīves simbols tiem uzdevumiem, kuriem jāseko apvienotai latviešu tautai. Prezidents aicina: „Mēs esam tie, kas iet uz priekšu, kuru ceļš ved tikai uz priekšu!“

Uz priekšu! Šis mudinājums lai neapklust mūsu rakstnieku sirdīs, radot jaunas vērtības latviešu tautas rakstniecības druvā. Mūsu tautas vēsture liecina, ka īsts rakstnieks ir mūžam meklētājs un mūžam jauns savā radošā darbā. Latviešu rakstnieki un dzejnieki ir darba vīri, kas savu darbu un visu sevi veltī vienotās Latvijas idejai. Ikgadus jo vairāk latviešu tauta prasa savu rakstnieku darbus, tamdēļ arī ir apsveicams valdības solis, ka Latvija pievienojās starptautiskai Bernes konvencijai. Latviešu rakstnieku darbi ar šo tika izrauti no spekulācijas un tautas gara noslāpējošā atvara. Iz-sargājoties no pārmērīgas cittautiešu tulkotās literatūras importa esam radījuši spēciou un brīvu latvisko rakstniecību. Prof. J. Auškāps par atdzimstošo latvieti saka: „Loti tālu no patiesās mākslas bija tas, ko dažreiz sauca par mākslu. Pliekanās operetes, tukšie tulkojumi un valīgi tukšās kinofilmas, mežonīgais džess bija vairākuma „mākslas bauda.“

Tamdēļ katra latvieša uzdevums ir sargāt tautas tikumisko dvēseli! Brīvai un vienotai tautai ir pašai jāvada tā veldze, kur spēcīnāties, lai tautas kulturalā seja augtu un nostiprinātos par svētību mūsu darbam un paaudžu paaudzēm. Ja vecos laikos nomāktais latvietis dziedāja „Ej saulīte drīz pie Dieva“, tad tagad, brīvi un lepni par Latvijū skan „Lai līgo lepna dziesma, Tev brīvā Latvija!“

Cīņas un grūtības pārvarot, esam veidojuši savu valsti, kurasgarīgam spožumam krāšņi jāzēl atjaunotās valsts vainagā.

Aizvadijuši valsts kulturas nedēļu, kas kā spožs gaismas vilnis vēlās pār zemes ārēm, metīsim skatu atpakaļ pagājušo gadu padarīto darbu vērtējumam — izdoto grāmatu sasniegumiem. Še piezīmējot, ka progress, kādu mūsu tautas literatūra var uzrādīt līdz 1934. gada 15. maijam, ir tikai kvantitatīvs, ne kvalitatīvs.

Izdotas grāmatas pēc viņu satura.

Gadi	Skolas grām.	Daiļ-literatūra	Zinātn. liter.	Garīga satura liter.	Pārējās (organiz. raksti kalendari u. c.)	Kopā
1919./20.	143	256	86	28	307	820
1921	178	231	69	48	193	719
1922	188	282	95	51	455	1071
1923	211	473	190	56	370	1300
1924	193	582	203	71	487	1536
1925	372	524	266	117	539	1818
1926	318	394	324	109	379	1524
1927	185	566	465	99	322	1637
1928	317	530	493	144	325	1809
1929	179	630	529	169	297	1804

Tā tad pirmos vienpadsmit pastāvēšanas gados izdotas 14.038 latviešu grāmatas. Nākošos astoņos gados aina sekojoša (par 1938. gadu vēl galīgu ziņu trūkst):

Izdoto grāmatu skaits.

Gadi	Literatūra	R-līgija	Vēsture un ģeogrāfija	Zinātnes (sabiedr., eksaktās un lietoj.)	Vispārīgie raksti	Filozofija	Valodniecība	Māksla un sports	Kopā
1930	556	116	83	588	69	47	11	43	1513
1931	460	85	54	572	84	61	16	34	1366
1932	274	50	33	335	39	27	9	30	797
1933	294	46	30	351	42	25	10	23	821
1934	443	84	87	528	54	19	18	49	1282
1935	491	56	101	634	63	45	18	42	1450
1936	537	61	117	710	78	48	10	40	1601
1937	455	63	87	574	77	22	5	50	1333

Pēc atkušņa.
A. Kukuļa uzņēm.

Kopā no 1919. gada līdz 1937. gadam (ieskaitot) 24.201 grāmata. Šis tabulas liecina, ka mūsu grāmatu produkcija, salīdzinot ar citām kultūras valstīm ir ļoti augsta. Šai ziņā mēs pārspējam Dāniju, Šveici, Rumāniju, Lietuvu, Čehoslovākiju un vēl daudzas citas Eiropas valstis. Aug ne tikai izdoto grāmatu tiraža, bet arī lapas pušu skaits. 1920. gadā grāmatu caurmēra biezums bija 70 lappuses, tad 1937. gadā tas pārsniedza jau 154 lapas puses. Latviešu grāmatniecība nav vairojusies skaitliskā ziņā vien, bet arī satura ziņā mūsu tautas grāmata kļuvusi dziļāka, vērtīgāka un kuplāka. Še skaistus vārdus par mūsu rakstniecību teic prof. J. Auškāps, „Nav jāraksta, lai uzrakstītu grāmata, bet lai pateiktu vērtīgas domas. Tiem, kas rakstīdami skaita rindīņas un iespiedloksnes un priecājas, ka to iznāk daudz, vajadzētu atņemt spalvas un spalvas kātus!” Šo vārdu saturu apzinas tagad mūsu gara darbinieki un stabilizējoties grāmatu tirgum, stabilizējas arī grāmata, ar vērtīgu saturu un glītu ietērpju. Līdzās izkoptai prozai, kas var lepoties arī ar stila un formas sasniegumiem, cienīgi blakus nostājas latviešu dzeja. Aug zinātnisko rakstu vērtība, vispārīgo rakstu saturs. Mākslā, filozofijā, vēsturē visur redzams darba spars, mērķa apziņa un tautas garīgie apcirkņi gadu no gada vairojas zelta graudu birumā. Tagad, kad sākusies rosīga tautas nacionālās gara kultūras kustība, redzamu vietu ieņem mūsu tautas tradīcijas. Folkloras krātuve, kas savu darbību sāka 1925. gada 3. septembrī, līdz 1938. gada 1. junijam savās krātuvēs savākusi un inventarizējusi 1.505.424 tautas tradīciju variantus.

Viens no vislielākiem un īpatnākajiem institūtiem Latvijas kultūras politikas uzdevumu risināšanā ir Kultūras fonds. Viņa dibinātājs, Valsts prezidents, līdz ar to ir licis stiprus pamatus latviešu kultūras darba veicināšanā. Kultūras fonds no 1919.—1937./38. gadam atvēlējis no saviem līdzekļiem garīgo darbu veikšanai Ls 17.514.195. Šīs sumas veicinājušas bibliotēku ierīkošanu (1936. gadā latviešu grāmatas novietotas publiskās biblio-

tekās par Ls 1.151.310,— un skolu Ls 1.871.222), zinātnieku, rakstnieku, mākslinieku darbu sekmēšanu, biedrību namu būvi, organizāciju darbību sekmēšanu u. t. t.

Daudz Kultūras fonds darijis Draudzīgā aicinājuma kārtošanas labā, piešķirot ikgadus līdzekļus grāmatu iesiešanai, gleznu ierāmēšanai, visu darījumu nosūtīšanas izdevumu samaksai un attiecīgo darbinieku algošanai.

Runājot par Draudzīgo aicinājumu, kas šogad jau piekto reizi pāršalca pa Latviju, jā-saka, ka ar to mūsu V a d o n i s ir licis drošus pamatus latviskās kultūras mūžīgai zēšanai. Valsts prezidenta 28. janvāra Draudzīgais aicinājums cēlis pa notecējušiem gadiem cienā nevien vērtīgu grāmata, bet arī gara darbinieku, grāmatas autoru, rakstnieku un zinātnieku. Ja sko-

Pasta telegrāfa direktors O. Matsons.

Žurnalista Priedes šaržs.

las, biedrību nami, baznīcas un citas sabiedriskās ēkas ir tagad izdailotas, ja iekārtotas bibliotēkas un sagādāti mācības līdzekļi, tad daudzkārt te talkā ir nācis Prezidenta Draudzīgais aicinājums. Aizgājusē kultūras nedēļa, kuru ievadīja Draudzīgā aicinājuma gada diena, būs vienmēr latviešu tautai miļš aicinājums uz jauniem sasniegumiem. Draudzīgais aicinājums nekad neapsīks, neskanēs tukšā, bet arvien tautā radīs jaunu aktivitāti, jaunu savilņojumu. Ikviens lai atceras šī aicinājuma nozīmi. Ikviens no mums, esot savējo vidū, savā ģimenē, savu draugu pulcinā, atgādina viens otram, ka pirmā skola, kas ikvienam no mums lika mūsu dzīves drošos pamatus — gaida mūsu atcerēšanos.

Ir neaprostamas tās etiski-moralās vērtības, ko latviešu tautai devis šis aicinājums. Četros gados, kopš Draudzīgā aicinājuma vārds kvēlo par Latviju, bijušās skolas, kur tautas dēli un meitas smēlušies savas zināšanas, saņēmušas apm. pusotra miljona grāmatu, 1600 gleznas, 118 radio aparātu, pusmiljona latu naudā un daudzas citas vērtīgas balvas (klavieres, mācības līdzekļus u. d. c.).

Draudzīgais aicinājums mūs sauc — parādīt viens otram patiesu draudzību. Tāpēc, Vadoņa 1935. gada 28. janvāra Draudzīgā aicinājuma atbalss nedrīkst nekad apstāties! Un kultūras nedēļā svinēdami savus kultūras sasniegumus, celsim godā arī savu idealismu.

Tāpēc lai mūžam latviešu sirdīs kvēlo Valsts prezidenta Draudzīgā aicinājuma vārds:

„Ja tev mājās ir kāda laba grāmata, kuras saturs tevi ir sajūsmīnājis, mudinājis dižiem, cēliem darbiem, mudinājis būt labam un krietnam, mudinājis izturībai, ticībai, palāvībai, drosmei, stiprinājis tavu gribu, kaldinājis tavu raksturu, de-

vis tev sirdsskaidrību, sirdsmieru — tad nopērc taisni šo grāmatu arī savai pirmajai skolai.“

Tāpēc atcerēsimies, ka gara celtnes veidošanās un tapšana atkarīga ne vien no tās tiešajiem cēļiem, rakstniekiem, zinātniekiem, bet arī no visas tautas atsaucības un atbalsta.

Viss liecina par to, ka latviešu tauta iet droši pretī savai garīgai un materialai kultūrai. Jāatzīmē arī, ka 1937. gada maijā nodibinātais Tēvzemes balvas fonds ir vērtīgs atbalsts latviskās kultūras stiprināšanai (Fonds pieaudzis jau pirmajā gadā, līdz 1938. g. 30. jun. Ls 1.086.774,90).

Ja 1920. gadā mūsu valstī bija noturēti 42 dažādi kursi ar 1211 klausītājiem un 139 priekšlasījumi ar 10.186 klausītājiem, tad pagājušā 1938. gadā sarīkoto kursu skaits bija jau 1807 ar 99.507 klausītājiem un 5316 priekšlasījumi ar 492.860 klausītājiem.

Šeit varētu pievest neskaitamus piemērus, kas visi dod neviltotu liecību par latviešu tautas sasniegumiem kā garīgā, tā materialā laukā.

Mūsu tautas gara celtnes ir jauna, kaut gan tās pamati likti priekš gadu tūkstošiem. Bet tagad mēs zinām, ka mēs strādājam savas tautas un valsts mūžībai, ka mēs ceļam lielu un gaišu kultūras templi, ko laiki nevarēs sagraut.

Tāpēc latviešu tautas darba un sasniegumu karoģā vienmēr kvēlos burti: „katrs savā darbā, bet visi valsts darbā!“ Ticībā, mīlestībā un darba apzinā veidosies mūžīgās Latvijas simbols! Šajā darbā aicināti visi gara un materialo vērtību radītāji. Tiesa, tāpat kā daudzos citos kultūras dzīves novados, arī rakstniecībā vēl darba daudz, bet latviešu rakstnieks to apzinas.

Spilgti nospraustais ceļš — izveidos Latviju par augstu kultūras valsti. Mērķis dos spēku un koncentrēs gribu cīnīties uz priekšu un tikai uz priekšu!

Observers.

Divas bezgalības.

Kā un kad uz zemes radās cilvēks?

„Divas bezgalības“ — tā saucās franču fizika Marsela Bolla jaunākā grāmata, kurā viņš populārā valodā apskata visas tās ļoti interesantās fizikas problēmas, kas attiecas uz bezgala lielo pasauli, resp. uz izplatījumu un zvaigžņu sistēmām, un bezgala mazo pasauli, tas ir: materiālas pamatelementu atomu. Bolls neapmierinas ar ārkārtīgi interesantu faktu un parādību konstatējumu vien, bet apstājas arī pie visādām zinātniskām hipotēzēm un pats arī dažreiz vienu vai otru aizstāv. Un pētot abas bezgalības: izplatījumu, galaksijas un tālos spīdekļus vienā polā, bet atomus, molekulas, elektronus, neitronus, fotonus — otrā, Bolls vidū starp šīm galējībām nostāda parādības, kuras uztveramas cilvēku mērojumam un ietilpst mineralu un stādu valstī.

Pirms runāt par to, vai ir kas kopējs šīm abām pasaulēm, apstāsimies pie dažiem skaitļiem, kas dod ainu par to, ar kādiem apmēriem zinātnei ir darišana, kā vienā, tā otrā bezgalībā. Astronomijā par mēru pieņemts gaismas gads tas ir atstatums, kuru gaismas stars noskrien vienā gadā. Bet gaismas stara ātrums ir 300.000 kilometri sekundē, resp. gadā viņš noskrien 10.000 miljardu kilometru. Zinātne jau ir tik varena, ka viņa izplatījuma tāles prot izmērīt vieglāki nekā pastnieks ar saviem soļiem spēj mērīt sava iecirkņa apmērus. Un lūk, attālie miglāji no mums atrodas 250 miljonu gaismas gadu attālumā, Antares — stāv 155 miljonu gaismas gadus, Sirius — spožākā zvaigzne pie debesīm — 9 gadu attālumā

u. t. t. Mūsu saules sistēma ietilpst miglāja jeb galaksijā, kuru sauc par Piena Ceļu un kura diametrs ir 100.000 gaismas gadi, jeb viens miljardu miljards kilometru.

Pāriesim tagad bezgali mazā pasaulē. Dažādu atomu diametru lielumi svārstās starp vienu un piecām desmit miljonu daļām no milimetra. Atoma kodola diametrs ir vēl 10.000 reiz mazāks. Lai mēs varētu stādīt sev priekšā šos niecīgos apmērus, iedomāsimies, kas mūsu pasaulē un viss, kas viņā atrodas ir palielināts vienu miljonu reizes. Tad katrs mūsu mats būtu 100 metrus resns, mikrobi pārvērstos vienu metru lielos dzīvniekos, bet atomi tomēr vēl nebūtu acij saskatāmi, jo viņu diametrs nepārsniegtu viena milimetra desmito daļu. Tikai tad, ja pasauli palielinātu 100 miljonu reiz, atoms taptu acij redzams, bet tad katra mūsu mata resnums būtu 10 kilometri, mikrobi 100 metru lieli dzīvnieki, bet biljarda bumbiņa līdzinātos mūsu zemei.

Gaisa kubikcentimetrs satur 25 miljardu miljardus molekulu. Ja katru molekulu būtu tik liela kā smilšu graudiņš, tad viens vienīgs gaisa kubikcentimetrs līdzinātos smilšu kārtai, kas pārklāj visu Franciju 5 centimetru biezumā. Otrs piemērs: ja katru molekulu iedomāsim kā strīpiņu, kuru var uzzīmēt vienas sekundes laikā, tad, strādājot 8 stundas dienā, katrs no mums 40 gadu ilgā darbā varētu uzzīmēt 40 miljonus strīpiņu. Bet lai uzzīmētu tik daudz strīpiņu, cik molekulu ir gaisa vienā kubikcentimetrā, visai cilvēcei vajadzētu strādāt

Parka klusumā

V. Dombrowska uzņēm.

12.000 gadus! Bet molekula sastāv no atomiem, atomi — no elektroniem un neitroniem. Vienā lietus pilē, kuras diametrs nepārsniedz vienu milimetru, ir 17 miljardu miljardi neitronu. Ja pēc svara gribētu aprēķināt šīsniecīgās materiālas daļiņas, tad saņemot kopā vienu miljonu miljardu elektronu masu, viss tas svērtu tikai vienu miljardo daļu no miligramā. Lūk, cik niecīgi ir tie apmēri, ar kādiem zinātnei ir jānodarbojas pētot bezgala mazo pasauli. Un tomēr zinātne ir aprēķinājusi tos kopējos masas apmērus, kas slēpjas visā pasaulē, un viņi ir vienu miljardu-miljardu-miljardu reiz lielāki par zemes masu, jeb gramos rēķinot, šo skaitli izteic ar 106, kuram seko 53 nulles. Zinot visas pasaules masu, zinātnei jau vairs nebija grūti izrēķināt, cik pasaulē atrodas vielas elementārdaļiņu — elektronu un protonu un šo vairumu izteic ar skaitli 10 astoņdesmitā pakāpē, tas ir, pakāpes skaitlis ir viens ar 80 nullēm!

Pēc visa teiktā par bezgali lielo pasauli (makrokosmu) un bezgali mazo (mikrokosmu) lasītājs nevilus ļautās, kas šim divām bezgalībām var būt kopējs un kāpēc zinātne atrod par iespēju abas šīs pasaules salīdzināt? Ja īsi uz to atbildam, tad jāsaka, ka zinātne abu šo pasaulu uzbūvē saskata zināmu vienību un paralelismu, pie kam ir pat tādi zinātnieki, kuri domā, ka tad, ja mēs izpētītu vienas šīs pasaules noslēpumus, mēs izprastu arī otras pasaules noslēpumus. Piemēram, ja mēs zinātu attiecības starp atoma elementiem, tad mēs varētu aprēķināt tos ātrumus, ar kādiem no mums izplatījumā attālinās kosmiskie miglāji u. t. t.

Pirmā līdzība starp izplatījumu un atomu ir tā, ka abu šo pasaulu struktūra ir sadrumstalota un sastāv: izplatījumā no zvaigznēm, bet atomā — no atoma sastāvdaļiņām, kuras arī, līdzīgi zvaigznēm, atrodas viena no otras zināmā attālumā. Izplatījums ir kā stipri izretināta gaze, kurā riņķo zvaigznes — lielas un mazas, smagas un vieglas, bet kuru lielais vairums (ap 90%) ir vienas un tās pašas masas, kas caurmērā 2 līdz 5 reiz pārsniedz mūsu saules masu. Ja pārējam no izplatījuma gāzes uz mūsu zemes atmosfēru, resp. uz mikrokosma pasauli, tad šeit sastopam tās pašas zvaigznes, tikai molekulu vai atomu veidā, pie kam molekulas arī ir dažādas kā pēc masas, tā apmēriem un struktūras.

Taču pavisam apbrīnojama sakarība starp atoma un izplatījuma struktūru atklājas tad, ja salīdzina dažas skaitliskas attiecības. Mēs zinām, ka ap sauli, kā centru griežas planētas, pie kam planētas, uz Ņutona gravitācijas likuma pamata, viena otru pievelk. Astronomija mūs māca, ka planētu orbītas ir elipsveidīgas. Atomos tāpat ir sava saule, atoma kodola veidā, ap kuru griežas atoma pasaules planētas — elektroni. Elektronu orbītas arī ir elipsveidīgas un viņi tāpat padoti Ņutona gravitācijas likumam, kaut gan pievilksanas spēkam atoma kodolā ir elektrības īpašības. Bet paši elektroni viens no otra atlec tāpēc, ka viņiem visiem ir viens un tas pats elektriskais pols. Un ja nu salīdzina pievilksanas un atleķšanas spēkus, tad izrādās, ka pirmie ir 10 četrdesmitā pakāpē (10^{40}) reiz mazāki par otriem. Ja šo skaitli ņem kvadrātā, tas ir, pareizina uz viņu pašu, tad iegū-

stam 10 astoņdesmitā pakāpē, resp. taisni augstāk minēto skaitli, kas izteic visā pasaulē atrodošos materiālas elementāro daļiņu vairumu. Tāda sagādīšanās dabā ir ļoti divaina un pamudina uz pārdomām.

„P.-T. Dzīvē“ jau bija runa par gaismas stara ātrumu, kuru, sakarā ar elektrona elektrisko lādiņu, pēc Planka proporciju teorijas izteic ar pastāvīgu skaitli 137. Šim skaitlim atoma struktūrā ir tāda paša loma, kāda piemīt skaitlim 10 četrdesmitā pakāpē, salīdzinot pasaules un elektrona uzbūvi. Katram elektronam piemīt zināms vilnis, kura garums ir viena miljardā daļa no centimetra. Ja nu šo elektrona viļņa garumu pareizina uz 137, tad dabū atoma radiusu, bet ja šo pašu viļņa garumu sadala uz 137, tad dabū elektrona radiusu. Tālāk nāk vēl lielāki brīnumi. Ja elektrona viļņa garumu pareizina uz 10^{40} , tad iegūstam pasaules radiusu, bet ja viņu dalām uz 10^{40} , tad dabūjam elektrona pievilksanas iedarbības radiusu! Tāds ir paralelisms starp skaitļiem 137 un 10 četrdesmitā pakāpē, kas neatvairami pamudina domāt par zināmu sakarību starp izplatījumu, atomu un elektronu, resp. starp bezgali lielo un bezgali mazo pasauli.

Nav iespējams īsā rakstā runāt par zinātnieku hipotezēm attiecībā uz šādu divainu skaitļu atkarību. Daži fizikā, piem. prof. Eddingtons, kurš ir liels matematiķis, bet arī liels fantāzētājs, domā, ka minētie skaitļi ir vislielākā atslēga pasaules uzbūves noslēpumu atklāšanai, citi, turpretim, atrod, ka divainā skaitļu sagādīšanās nāks izprotama tikai nākotnē caur kādu jaunu revolūciju zinātnē. Taču paralelismam un sakarībai starp pasauli un atomu ir ļoti interesanti secinājumi jēdzienā par to, vai pasaule ir bezgalīga, jeb viņa ir kādā nebut ziņā ierobežota. Tiesām gan, kā lai pasauli iedomājam? Ja ņemam salīdzināšanai mūsu zemi, tad zinām, ka viņa mums izliekas plakana un ka taisna līnija uz plāksnes liekas bezgalīga. Bet ja mēs iesim pa zemes virsu šīs taisnās līnijas virzienā, mēs pēc zināma laika atnāksim atpakaļ izejas punktā, tikai pieesim izejas punktam no pretējās puses. Tas tāpēc, ka zeme patiesībā nav plakana, bet apaļa. Bet tādā gadījumā līnija, kura mums liekas taisna, patiesībā ir riņķveidīga liekne ap zemi. Zemes virsai tā tad nekur nav robežu un gala, bet tomēr viņa nav bezgalīga: viņa ir kautkas noslēgts, ierobežots sevī. Tāpat, ja salīdzina izplatījumu ar atomu, iedomājas pasauli. Pasaulē taisnu līniju nav. Izplatījumam ir liekne un pasaule, kas ieslēgta tādā telpā, tā tad ir neaprobežota, bet tomēr nav bezgalīga. Viņai jābūt noslēgtai ar zināmiem apmēriem un zināmu vielas masu. Tas izklausas diezgan divaini, bet pie tādiem slēdzieniem daļa zinātnieku ir nonākusi un pat aprēķinājusi šīs izliektās pasaules radiusu, kuru kilometros izteic skaitlis 10 ar 22 nullēm (10 miljardu trilioni kilometri). Amerikas astronomis Hebls pasaules diametru aprēķinājis gaismas gados un atradis, ka gaismas staram jāskrien 12 miljardi gadu, lai izskrietu pasaulē cauri, tas ir, radiuss līdzinās 6 miljardiem gaismas gadiem. Pēc tā zinātniekiem vairs nebija grūti aprēķināt tās masas

vairumu, kas šajā pasaulē slēpjas, resp., atrast to skaitli, kas jau augstāk minēts.

Kā vienmēr, kad runa iet par hipotēzēm, zinātnē atrodas viņu piekritēji un viņu noliedzēji. Tā tas ir arī ar Bolla teoriju par divām bezgalībām. Daudzi fiziķi un astronomi atrod, ka nav nekāda pamata pasaulei uzskatīt par ierobežotu. Pasaule ir bezgalīga, — saka viņi. Pasaule, kā kāds pūslis, pastāvīgi plēšas plašumā. To rada spirālveidīgie miglāji, kuri no mums pastāvīgi attālinās ar milzīgiem ātrumiem, — māca ievērojams beļģu astronoms abats Lemetrs. Bet slavenais franču fiziķis Pols Lanževens saka, ka visai augstāk minēto skaitļu sakrišanai nevar piegriezt nopietnu vērību tāpēc, ka nav izprotams, kāpēc sakrišana var būt tikai starp bezgali mazo un bezgali lielo, bet nekādu sakrišanu neredzam starp citām parādībām dabā. Pasaule ir daudz sarežģītāka un daudz bagātāka savā dažādībā un salīdzinot viņu ar atomu savā uzbūvē un ritumā nozīmētu pārvērst viņu par pavisam neinteresantu lietu. Bet kā tas arī nebūtu, viela daudzām pārdomām un jauniem pētījumiem ir dota plaši.

Ar ne mazāk interesantiem slēdzieniem bagāta ir franču biologa Kentona grāmata par to, kā cilvēks tapis uz zemes. Līdz šim parasti pieturējās pie uzskata, ka organiskā pasaule attīstījusies pakāpeniski. Pēc pirmbūtīgi vienkāršiem dzīvniekiem uz zemes parādījās bezmugurkaula dzīvnieki, zivis, rāpuļi, daudz un dažādas pienēdēju sugas, mērķaķi un tikai tad, kā dzīves augstākās attīstības paraugs, tapa cilvēks. Viss iepriekšējais attīstības process ir it kā vienīgi sagatavošanās šim pēdējam etapam, aiz kura kādreiz vajadzētu nākt pārcilvēkam. Ir zinātnieki, kuri atrod, ka dzīve uz zemes attīstījusies tieši tādā kārtībā, kādā to apraksta bībelē. Starpība tikai tā, ka pēc bībeles nostāsta cilvēks radīts sestā radības dienā, turpretim, kur zinātnē līdz šim mācija, ka cilvēks radies tajā zemes attīstības laikmetā, kuru sauc par pleistocenu un kurš atstāv no mums vairāku simts tūkstošu gadu attālumā. Pārējie dzīvnieki uz zemes dzīvoja jau sen sen pirms cilvēka rašanās.

Kentons nāk ar pavisam jaunu teoriju. Dzīve uz zemes parādījās jūrā šūniņas veidā, — saka Kentons, — un saprotams, dzīvā šūniņa varēja parādīties ne tad, kad jūras bija ugunīgi karstas, bet tad, kad ūdens temperatūra jau bija

atdzisusi līdz 44 vai 45 grādiem. Bet tā kā zeme un ūdens turpināja atdzist, tad visi dzīvnieki, izņemot pienēdēju dzīvniekus un putnus, savu ķermeni pieskaņoja apkārtējiem klimatiskiem apstākļiem. Isi: tādā kārtā dzima gan auksto asiņu, gan tādi dzīvnieki, kuru temperatūra ir 25—35 grādi un kuri visumā ir zemāko šķiru dzīvnieki. Aiz viņiem nāk zilonis — 35,9 grādi, tad — putni ar temperatūru 37 gr. un tikai tad radās mērķaķis un cilvēks ar temperatūru 37,2.

Bet ar to attīstība neizbeidzās. Gaļas ēdēji un gremotāji attīstījās vēlāk un viņu temperatūra tāpēc ir no 39 līdz 41 gr. Visbeidzot attīstījās tagadējie putni, kuru temperatūra ir 44 grādi. Visu to Kentons pierāda ar anatomiskiem embriogēniskiem un fizioloģiskiem salīdzinājumiem. Piemēram, cilvēka rokai vai kājai ir 5 pirksti, bet zirga vai govs kājai agrāko pirkstu vietā ir vairs tikai viens kopējs vai šķelts nags. Tas tāpēc, ka šie dzīvnieki ir jaunāki par cilvēku. Putni ar visu savu anatomisko uzbūvi liecina, ka viņi vēl jaunāki par gremotājiem un pienēdējiem. Starp citu, angļu zoologs Čarls Regans jau 5 gadus atpakaļ, salīdzinot cilvēka un gibbonu galvas kausa un deguna kaulu formas, nāca pie slēdziena, ka cilvēks šinī ziņā ir primitīvāks par mērķaķi. Cilvēka īpatnība ir viņa saprāts, gudriba, bet tā nav nekāda pazīme klasifikācijai.

Daži zinātnieki pret Kentona teoriju ceļ iebildumus uz tā pamata, ka tādām cilvēkam nekur uz zemes vēl nav atrasti izraksteņi. Uz to Kentons atbild, ka senais cilvēks dzima ap dienvidpolu, no kurienes izplatījās dienvidu puslodes trijos kontinentos un pēc tam ekvatorialā zonā. Senā cilvēka izraksteņus vajagot meklēt dienvidus puslodes eocēna laikmeta slāņos. Bet eocēna laikmets ir terciālās eras agrākais periods, kurš valdīja uz zemes apmēram 10 miljonus gadus pirms pleistona. Tā tad Kentons cilvēka parādīšanos uz zemes attālina par vairākiem miljoniem gadu.

Kentona teorija radīja ne tikai dzīvas pārrunas, bet arī praktiskus pasākumus: zinātnisku ekspedīciju sūtīšana uz minētiem ekvatorialiem apgabaliem, kur tagad vairākās vietās izdara izrakumus, lai meklētu mūsu zemes pirmos „Ādamus“ un atrisinātu cilvēka izcelšanās noslēpumu.

Biedrības dzīve

Centralās valdes darbība.

1939. g. 16. janvāra sēdē uzņēma 7 jaunus biedrus.

Caurskatīja un pieņēma zināšanai Kuldīgas nodaļas valdes 1938. g. 15. novembra sēdes prot. Nr. 12, — 1938. g. 20. decembra sēdes prot. Nr. 13 un 1938. g. 22. decembra sēdes prot. Nr. 14; Talsu nodaļas valdes 1938. g. 30. decembra sēdes prot. Nr. 8; Rēzeknes nodaļas valdes 1939. g. 12. janvāra sēdes prot. Nr. 7; Valmieras nodaļas valdes 1939. g. 2. janvāra sēdes prot. Nr. 1; Daugavpils nodaļas valdes 1939. g. 2. janvāra sēdes prot. Nr. 22 un Liepājas nodaļas valdes 1939. g. 10. janvāra sēdes prot. Nr. 1.

Noklausījās un pieņēma zināšanai sekretara V. Griško ziņojumu par š. g. 15. janvāra Liepājas nodaļas gadskārtējās biedru sapulces norisi, sapulcē pieņemtiem lēmumiem, par nodaļas darbības izveidošanu, un ierosinājumiem iesniegšanai biedrības gadskārtējam pilnvarnieku sapulcei.

Nolēma, ka uzņemot pasta-telegrafa resora darbinieku piederīgos bērnu fonda II daļā, saskaņā ar fonda noteikumu 27. pantu, neņemt vērā darbinieka praktizēšanās un rezerves darbā nokalpoto laiku.

Piešķīra neatmaksājamu pabalstu Ls 40,— bij. Indras pasta-telegrafa kan-

tora pastniekam Rubaņikam viņa, skolu apmeklējošo bērnu atbalstīšanai.

Sakarā ar Kulturas nedēļas tuvošanās nolēma to atzīmēt ar attiecīgu priekšlasījumu un sarīkojumu, biedrības telpās, š. g. 30. janvārī. Rūpēties par sarīkojuma programmas sastādīšanu un tā izvešanu dzīvē uzdeva biedrības sabiedriski-kulturālaj komisijai.

1939. g. 23. janvāra sēdē uzņēma 10 jaunus biedrus.

Caurskatīja un pieņēma zināšanai Valmieras nodaļas valdes 1939. g. 18. janvāra sēdes prot. Nr. 2; Dagdas nodaļas valdes 1938. g. 10. novembra sēdes prot. Nr. 3, — 1938. g. 20. decembra sēdes prot. Nr. 4, — un 1939. g. 10. janvāra sēdes prot. Nr. 5; Alūksnes nodaļas valdes 1939. g. 20. janvāra sēdes prot. Nr. 9 un Liepājas nodaļas valdes iesūtīto nodaļas š. g. 15. janvāra gadskārtējās biedru sapulces prot. Nr. 1.

Apstiprināja Alūksnes nodaļas pārkonstruējušos valdes sastāvu un Liepājas nodaļas gadskārtējā biedru sapulcē ievēlēto un konstruējušos nodaļas valdes un revīzijas komisijas sastāvus 1939. gadam.

Centralā valde caurskatīja Liepājas nodaļas dažu biedru iesūtīto sūdzību par nodaļas gadskārtējās biedru sapulces lēmumu attiecībā uz nodaļas biedru pašaplikšanos ar atsevišķu papildmaksu

atvilkumu no algas par labu nodaļas karoga fondam. Sūdzības parakstītāji atrod šo sapulces lēmumu par nesaskaņotību ar biedrības statūtiem un kongresa lēmumiem un lūdz Centr. valdi lēmumu atcelt. Centralā valde atzina, ka Liepājas nodaļas gadskārtējās biedru sapulces minētais lēmums saskaņā ar biedrības statūtiem un saistošs visiem nodaļas biedriem.

Piešķīra neatmaksājamu pabalstu Ls 40,— Albertam Rozentālam, Rīgas galvenā pasta pastniekam, ilgstošas slimības ārstēšanai un — Ls 30,— K. Dukam. Cēsu pasta-telegrafa kantora pastniekam ilgstošās slimības ārstēšanai.

Noklausījās un pieņēma zināšanai kassiera K. Ritenieka ziņojumu par š. g. 22. janvāra Daugavpils nodaļas gadskārtējās biedru sapulces norisi, sapulcē pieņemto iepriekšējā gada darbības pārskatu, 1939. gada budžetu, izvesto sarīkojumu-koncertu, kas devis labu atlikumu, no kura daļa ieskaitīta nodaļas karoga fondā un citiem lēmumiem.

Apstiprināja pabalstu fonda 1938. gada izdevumu-ienņēmumu pārskatu, kas uzrādīja atlikumu uz 1939. gada 1. janvāri Ls 219,22.

Kā Centr. valdes pārstāvi sabiedriski-kulturālā komisijā un foto sekcijā nozīmēja C. v. loc. O. Vallenčuku.

1939. g. 30. janvāra sēdē caurskatīja un pieņēma zināšanai Jelgavas nodaļas valdes 1939. g. 17. janvāra sēdes pro-

tokolu Nr. 16; Vainodes revīzijas komisijas 1938. g. 18. decembra sēdes prot. Nr. 43; Pļaviņu nodaļas valdes 1939. g. 20. janvāra prot. Nr. 8.

Apstiprināja Vainodes nodaļas revīzijas komisijas sastāvu saskaņā ar 1938. g. 18. dec. sēdes prot. Nr. 43.

Atļāva sasaukt gadskārtējās biedru sapulces: Pļaviņu nodaļai š. g. 5. martā, plkst. 10; Gulbenes nodaļai š. g. 12. martā plkst. 11 un Makšķernieku sekcijai š. g. 21. februārī, plkst. 17.

Caurskatīja un apstiprināja Pļaviņu un Liepājas nodaļas 1938. gada ieņēmumu-izdevumu pārskatus un Pļaviņu nodaļas 1939. gada budžeta projektu.

Piešķīra neatmaksājamu pabalstu Ls 35,— Ieviņam, Robertam — Indras pasta-telegrāfa kantora montierim ilgi slimojošās sievas ārstēšanas izdevumu segšanai.

Pārrunāja Pļaviņu nodaļas iesniegumu un nolēma, ka likvidējamās Lielvārdes nodaļas brīvos naudas līdzekļus sadalīs starp Pļaviņu nodaļu un Centraļo valdi proporcionāli attiecīgai vienībai pievienojamo biedru skaitam.

Bijušā biedra dibinātāja V. Ratmaņa nāves gadījumā, ņemot vērā viņa aktīvo līdzdarbību biedrības dažādos pasākumos un arī palicēju ārkārtīgi grūtos materiālos apstākļos, piešķīra viņa piederīgiem neatmaksājamu pabalstu Ls 50,— no biedrības līdzekļiem.

Par biedrības karoga vecāko nesēju nozīmēja līdzšinējo karoga asistentu A. Kabuli, par karoga asistentu K. Grinbergu.

1939. gada 6. februāra sēdē uzņēma 3 jaunus biedrus.

Nolēma izteikt pateicību Pasta krāj-kases direktoram par ziedotiem Ls 1000,— biedrības kultūrai mērķiem.

Caurskatīja un pieņēma zināšanai Saldus nodaļas valdes 1939. g. 16. janvāra sēdes prot. Nr. 6; Ventspils nodaļas valdes 1939. g. 30. janvāra sēdes prot. Nr. 14; Vainodes nodaļas valdes 1939. g. 26. janvāra sēdes prot. Nr. 44; Liepājas nodaļas valdes 1939. g. 27. janvāra sēdes prot. Nr. 3; Tukuma nodaļas valdes 1939. g. 22. janvāra sēdes prot. Nr. 5; Daugavpils nodaļas valdes 1939. g. 24. janvāra sēdes prot. Nr. 24; Stendes nodaļas valdes 1939. g. 30. janvāra sēdes prot. Nr. 32; Madonas nodaļas valdes 1939. g. 29. janvāra sēdes prot. Nr. 11; Gulbenes nodaļas valdes 1939. g. 23. janvāra paplašinātās sēdes

Mūsu biedrības Centralās valdes kulturas nedēļas sarīkojums.

Lai pienācīgi atzīmētu kulturas nedēļu Rīgā dzīvojošo p. t. darbinieku vidū — Centralā valde š. g. 30. janvarī sarīkoja, biedrības telpās, kulturas pēcpusdienu.

Sarīkojumu ar uzrunu atklāja biedrības priekšnieks arch. D. Zariņš. Pēc tam Sabiedrisko lietu ministrijas Darba aizsardzības pārvaldes priekšnieks J. Vītiņš runāja par 28. janvāra, — Draudzīgā aicinājuma dienas nozīmi.

prot. Nr. 102; Jelgavas nodaļas valdes 1939. g. 26. janvāra sēdes prot. Nr. 17 un Daugavpils nodaļas 1939. g. 12. janvāra gadskārtējās nodaļas biedru sapulces prot. Nr. 18.

Atļāva sasaukt gadskārtējo nodaļas biedru sapulci š. g. 12. februārī Ventspils nodaļai; š. g. 11. februārī Madonas nodaļai; š. g. 12. martā Gulbenes nodaļai; š. g. 26. februārī Jelgavas nodaļai un š. g. 19. februārī Stendes nodaļai.

Piekrita Saldus nodaļas valdes ierosinājumiem par piedalīšanos Saldus Vieniības nama būvē, bet ar noteikumu, ka līdzekļi jāsegādā nodaļai pašai.

Apstiprināja jaunievēlēto Daugavpils nodaļas valdi.

Piešķīra neatmaksājamu pabalstu Ls 20,— Martiņam Jakubas trīs slimjošo bērnu ārstēšanai.

Caurskatīja un apstiprināja biedrības 1938. g. ieņēmumu-izdevumu pārskatus:

a) Centralās valdes vispārējos līdzekļos ieņēmts Ls 27.382,86; izdots — Ls 26.996,50; atlikumā Ls 386,36.

b) Žurn. „P.-T. Dzīve“ ieņemts — Ls 19.988,09; izdots — Ls 19.478,22; atlikumā — Ls 509,87.

c) Bēru fondos:

I. daļā ieņemts — Ls 26.658,21; izdots Ls 17.470,51; atlikumā — Ls 9.187,70.

II daļā — ieņemts — Ls 50.881,29; izdots Ls 27.382,70; atlikumā — Ls 23.498,59.

III daļā: ieņemts — Ls 1.764,86; izdots — Ls 1.064,81; atlikumā — Ls 700,05.

Apstiprināja Centralās valdes bilanci uz 1939. g. 1. janvarī ar pasīvu un aktīvu Ls 131.344,89.

Nodaļu karogu izgatavošanas sekmēšanai piešķīra nodaļām, kas jau uzsākušas karoga izgatavošanu pabalstus kā: Jelgavas nodaļai Ls 250,—, Liepājas nodaļai Ls 50,— un Gulbenes nodaļai Ls 50,—.

Atļāva iegādāt biedrības apmešanās mītnes vajadzībām veļas rulli, izdodot līdz Ls 30,—.

Caurskatīja un pieņēma zināšanai Turisma sekcijas komisijas sēdes prot. Nr. 98 un 99.

Kā Centralās valdes pārstāvjus uz nodaļu gadskārtējām biedru sapulcēm nozīmēja: uz Ventspili š. g. 12. februārī O. Vallenčuku un uz Madonu 11. februārī — V. Griško.

Cienijamais lektors savā runā, starp citu, teica: Tautu dzīvē ir vēsturiski brīži, kas tautu likteņgaitas izšķir uz daudziem gadu desmitiem; tie var pārveidot kā kulturalo, saimniecisko, tā arī politisko dzīvi. Latviešu tautai šāds vēsturisks brīdis ir 28. janvāris, kas ar tautas Vadona draudzīgo aicinājumu paver latvju tautai jaunus un gaišus ceļus kulturas dzīvē.

Kā tuvākā, tā tālākā pagātnē bijušas

kulturtautas, kas iznikušas, jo tās nav spējušas saglabāt savu kulturu. Tāpēc jo augstāk mēs celšim un izveidosim savu kulturu, jo drošāka un varenāka būs mūsu tautas nākotne.

Latviešu tauta ir veca kulturtauta. Par tās kultūras sasniegumiem un dzīvi nešaubīgu licību dod Vēstures institūta gaismā celtie neapstrīdāmie pierādījumi, kas liek straujāki pukstēt latvieša sirdij, ka latviešiem jau pirms daudziem gadu simteņiem bijusi augsta kultūra.

Tautas patstāvība un viņas valsts būs droša ja tai būs netikvien kā sava augsta kultūra, bet arī savs Vadonis. Mums latviešu tautai, ir savs Vadonis, tādēļ droši varam skatīties nākotnei pretim.

Mūsu sasniegumi kulturā un sportā tālu stāv pāri citām tautām. Sevišķi spilgti un lieli panākumi redzami pēc 1934. gada 15. maija. Lai tikai mīnam valdības izdoto Valodas likumu; nodibināto Tēvzemes fondu; lielās un greznās celtnes. Visu to vērojot ik viena latvieša sirdī rodas pelnīta un silta lepnuma sajūta. Savas tautas un valsts sasniegumus vajaga arī mācēt nosargāt. To mēs panāksim ne tikai ar ieročiem vien, bet arī ar savu garīgo stiprumu, kādēļ mūsu garīgie spēki vienmēr un neatlaidīgi jāstiprina.

Šķirstot tautas vēstures lapas puses mēs dažreiz no tām rodam īgnumu un sašutumu, bet tās arī modina mūsos spēku un sajūsmu darbam par tautas varenumu un mūžīgu nākotni.

Ja mēs savā dzīvē, domāšanā un darbā par paraugu ņemsim mūsu tautas Vadoni un sekosim viņam, tad mēs vienmēr būsīm droši par savas tautas un valsts patstāvību un neatkarību.

Ja arī kādreiz pienāktu brīdis, kad tēvu zeme un tautas neatkarība būtu jāaizsargā, tad darīsim to ar vislielāko drosmi un tēvu zemes mīlestību. Cinā var krist atsevišķs tautas loceklis, bet tauta, kas stipra savā garā un kulturā — dzīvos mūžīgi.

Ir jauki dzīvot savā tēvu zemē, kur stalti plīvō latvju sarkanbaltsarkanie karogi, bet vēl skaistāki ir mirt zem šiem karogiem.

Vakara koncerta daļā ar jauki atskatītajām patriotiskām dziesmām piedalījās vīru dubultkvartets „Tēviņa“.

Nedalītu piekrišanu guva operdziedojā Pēteris Gaiļa un pianistes Ērikas Laktiņa-Danielis kundzes priekšnesumi. Tāpat klausītāju uzmanību izpelnījās V. Kaņepa muzikālais trio.

Vakara noslēgumā Centralās valdes loceklis un sabiedriski-kulturalās komisijas priekšsēdētājs O. Vallenčuks pateicās Darba aizsardzības pārvaldes priekšniekam J. Vītiņam par saistošo un spēcīgo runu un visiem māksliniekiem par viņu laipno atsaucību, veicinot biedrības kulturas pēcpusdienas labu izdošanos. Un pēdīgi izteica paldies visiem vakara apmeklētājiem, kas ieradušies biedrības rīkotā kulturas pēcpusdienas sarīkojumā, ar to stiprinot kultūras garu p. t. darbiniekos.

Patikamais sarīkojums paliks ik vienam tā apmeklētājam labā atmiņā.

L.

Latvijas pasta, telegrafa un telefona darbinieku biedrības Centralās valdes bilance uz 1939. gada 1. janvāri.

AKTIVS:	Ls	Ls	PASIVS:	Ls
Kasē		843,82	Biedrības kapitāli	34.506,54
Pasta tek. rēķinā Nr. 1862		301,20	Amortizācijas kapitāls	3.350,44
Noguldījumi p. t. darbin. kreditsab-bā	91.426,30		Sekciju kapitāli	4.155,40
Ceļu aizņēmumu obligācijas	20,—	91.446,30	Nekustamu īpašumu iegūš. fonds	16.145,10
Nekustami īpašumi		12.800,—	Atpūtas nama un sanat. fonds	36.741,57
Inventars		20.924,21	Bēru fondi	33.386,34
Dažādi debitori		2.152,26	Palīdzības fonds	219,22
Pārejošās sumas		2.877,10	„P.-T. Dzīve“	509,87
		131.344,89	Dažādi kreditori (Hipoteku b-kas parāds)	649,29
			Pārejošās sumas	1.681,01
			131.344,89	

Centralās valdes izdevumu un ieņēmumu pārskats par 1938. g.

IZDOTS:	Ls	Ls	IEŅĒMTS:	Ls	Ls
Telpu īre		3.360,—	Iestāšanās maksas		97,50
Apkurināšana		923,04	Biedru maksas:		
Apgaismošana		493,91	no provinces biedriem	11.389,68	
Atalgojumi techn. darbiniekiem		7.121,92	no centra biedriem	10.381,10	21.770,78
Iemaksas slimo kasei		420,—	No telpu izīrēšanas		909,—
Spiestuves darbi un kancelejas izdevumi		574,58	Noguldījuma procenti		460,09
Pasta izdevumi		982,97	5% no bēru fonda ieņēm. darbvedībai		2.608,02
Telefona izdevumi		577,34	5% no žurn. „P.-T. Dzīve“ ieņēmumiem		941,78
Ceļa izdevumi:			darbvedībai		500,—
a) Centralās valdes locekļiem	509,15		Pasta krājokas ziedojums		95,69
b) delegātiem	479,—	988,15	Dažādi ieņēmumi		
50% biedru nauda nodaļām		5.346,85			
7% Palīdzības fondam		716,39			
Kultūras un sporta vajadzībām		2.950,—			
Centralām organizācijām		562,50			
Juridisko jautājumu kārtošanai		48,—			
Amortizācijas kapitāla uzkrāšanai		536,03			
Dažādi:					
1) Ziemassvētku eglītes sarīkošana biedru bērniem	712,69				
2) izdevumi sakarā ar deleg. kongr.	181,55				
3) b-bas telpu un inventāra kārtībā uzturēšanai	500,58	1.394,82			
		26.996,50			27.382,86
Kopā		27.382,86			
Atlikums		386,36			

Žurnāla „P.-T. Dzīve“ izdevumu un ieņēmumu pārskats par 1938. gadu.

IZDOTS:	Ls	IEŅĒMTS:	Ls
Žurnāla iespiešana	11.465,17	1937. gada atlikums	665,34
Honorāri un rediģēšana	4.530,23	Žurnāla maksa	13.647,38
Pasta izdevumi un ekspedīcija	1.405,89	No sludinājumiem	5.675,37
Sludinājumu nodoklis	668,85		
5% darbvedībai	941,78		
Ziedojumi	325,—		
Dažādi	141,30		
	19.478,22		19.988,09
Kopā	509,87		
Atlikums	19.988,09		

Bēru fonda izdevumu un ieņēmumu pārskats par 1938. gadu. Bēru fonda I daļa.

IZDOTS:	Ls	IEŅĒMTS:	Ls
Izmaksāts par 1 miršanas gadījumu	360,—	1937. gada atlikums	8.274,59
Izmaksāts par 27 miršanas gadījumiem à Ls 600,—	16.200,—	Iestāšanās maksas	75,—
5% darbvedības izdevumiem	910,51	Dalībnieku iemaksas	18.080,70
		Noguldījuma %	227,92
	17.470,51		26.658,21
Kopā	9.187,70		
Atlikums	26.658,21		

Bēru fonda II daļa.

IZDOTS:	Ls	IEŅEMTS:	Ls
Izmaksāts par 103 miršanas gadījumiem à Ls 250,—	25.750,—	1937. gada atlikums	17.962,69
5% darbvedības izdevumiem	1.632,70	Iestāšanās maksas	50,—
		Dalībnieku iemaksas	32.141,22
		Noguldījuma %%	727,38
			<u>50.881,29</u>
Kopā	27.382,70		
Atlikums	23.498,59		
	50.881,29		

Bēru fonda III daļa.

IZDOTS:	Ls	IEŅEMTS:	Ls
Izmaksāts par 4 miršanas gadījumiem à 250,—	1.000,—	1937. gada atlikums	430,—
5% darbvedībai	64,81	Iestāšanās maksas	34,—
		Dalībnieku iemaksas	1.288,30
		Noguldījuma %%	12,56
			<u>1764,86</u>
Kopā	1.064,81		
Atlikums	700,05		
	1764,86		

Pabalstu fonda izdevumu un ieņēmumu pārskats par 1938. g.

IZDOTS:	Ls	Ls	IEŅEMTS:	Ls
26 provinces biedriem	990,—		1937. gada atlikums	453,83
9 Rīgas biedriem	405,—	1.395,—	Iemaksājušās b-bas nodaļas	444,—
Atlikums		219,22	No Centralās valdes ieņēmumiem	716,39
				<u>1.614,22</u>
Kopā	1.614,22		Kopā	1.614,22

Atpūtas nama un sanatorijas fonda izdevumu un ieņēmumu pārskats par 1938. g.

IZDEVUMI:	Ls	Ls	IEŅĒMUMI:	Ls
Hipoteku parāda dzēšanai un %%		57,07	1937. g. atlikums:	
Sanatorijas telpu īres atmaksa citās dziedn. iestādēs 8 personām		75,—	a) noguldījumos	30.594,12
Apkurināšanai un apgaismošanai		103,74	b) debitori	1.892,26
Atalgojumi (Sanatorijas pārzinim un apkalpotājiem)		377,—	c) inventars	3.140,64
Telefona un pasta izdevumi		57,54	d) inventars (lotereja)	902,50
Inventara un dažādu materiālu iegādei		552,72		<u>36.529,52</u>
Remonti		122,28	No sanatorijas telpu izīrēšanas	365,—
Ēku apdrošināšana		79,47	Noguldījuma procenti	1.428,13
Norakstīts zaud. (loterejas parādnieki)		360,—	Iegādāts inventars	456,68
Dažādi:			Dažādi ieņēmumi	13,82
Par Uzvaras laukuma loter. biļetēm	60,—			
Par sanatorijas pagalma aptīrīšanu un ūdens piegādi	110,20			
Par veļas mazgāšanu un ziepēm	27,15			
Baldones gruntsgabala izciršana	20,—			
Dažādi sīki izdevumi	49,41	266,76		
				<u>38.793,15</u>
Kopā	2.051,58			
Atlikums:				
a) noguldījumos	30.961,83			
b) debitori	1.279,92			
c) inventars	3.597,32			
d) inventars loterejās	902,50	36.741,57		
		38.793,15		

Priekšsēdētājs arch. D. Zariņš.

Kasieris K. Ritenieks.

Grāmatvedis J. Ābrams.

Nodaļu darbība

Daugavpils nodaļas gadskārtējā biedru sapulce notika š. g. 12. janvārī, piedaloties 72 biedriem. Sapulci vadīja K. Žagata, protokolēja Ivanovs. Par Centrālās valdes darbību ziņoja K. Ritenieks. Par nodaļas valdes iepriekšējā gada darbību referēja nodaļas priekšnieks inž. Jansons; pavisam gada laikā noturētas 23 sēdes. Gada sākumā valde nosprauda savas darbības planu, paredzot sarīkot vasaras sezonā vismaz 3 ekskursijas, rudenī, līdzekļu vākšanas nolūkā, sarīkot koncertu-balli, Ziemassvētku eglīti bērniem un t. t. Nospraustais darba plans arī izpildīts visā pilnībā — sarīkotas 4 ekskursijas pa Latgali un Kurzemi, 2 ekskursijas uz veselības kopšanas izstādi un 2 — uz mākslas izstādi. Sporta nozarē: noorganizēta 1 riteņbraucēju sacensība, 2 šaha turnīri, 1 novusa turnīrs. Panākts Daugavpils kino „Edens” un Dzelzceļnieku biedrības Daugavpils nodaļas kino ieejas maksas pazeminājums nodaļas biedriem. Noorganizēta damu komiteja un nodaļas bibliotēka. Kases stāvoklis nodaļai labs: ieskaitot iepriekšējā gada atlikumu, pagājušā gadā ieņemts Ls 1.926,49, izdots Ls 759,49, atlikumā — Ls 1.167,—.

Budžetu 1939. gadam apstiprināja ar ieņēmumiem un izdevumiem Ls 1.702,—. Šinī sumā ietilpst arī nodaļas karoga fonda līdzekļi Ls 800,—, jo karogu paredzēts izgatavot tekošā gadā.

Par nodaļas priekšnieku — valdes priekšsēdētāju ievēlēja līdzšinējo — inž. Jansonu un par valdes locekļiem: Stuci, Auzani, Skrazlovski un Ivanovu. Revīzijas komisijā ievēlēja: Krauzi, Plāvēju un Kricmani. Par delegātiem uz pilnvarnieku kongresu izvēlēja: Stuci, Akmentiņu, Auzanu un Guceviču. Dāmu komitejā ievēlēja: Rebanu, Salenieku, Jansonu, Mežaku un Skrazlovski.

Sapulci noslēdza ar trīskārtīgu „Lai dzīvo” Tautas Vadonim, satiksmes ministram un nacionālai valdībai un valsts himnu „Dievs svētī Latviju”.

24. janvāra sēdē ienāca A. Skraz-

lovskā paziņojums par izstāšanos no valdes, ko pieņēma zināšanai, uzaicinot valdē nākošo kandidātu M. Guceviču, kurš jau sēdē piedalās. Jaunievlētā valde sadalīja amatus: sekretars J. Auzans, kasieris — M. Gucevičs, biedrzinis-mantzinis — I. Ivanovs.

Atbalstīja viena biedra lūgumu pēc neatmaksājama pabalsta.

Nākamo valdes sēdi nolēma noturēt š. g. 6. februārī.

Liepājas nodaļas valdes sēdē š. g. 17. janvārī piedalījās visi vecās un jaunās valdes locekļi. No nodaļas valdes aiziet līdzšinējais sekretars Fr. Circenis, kasieris V. Druviņš un Ed. Komarovskis.

Jaunā valdē par biedrības Liepājas nodaļas priekšsēdētāju pilna biedru sapulce ievēlēja līdzšinējo V. Baštiku, bet pārējā valde konstruējās šādā sastāvā:

Priekšsēdētāja biedrs — K. Skuja.

Sekretars — A. Ozoliņš.

Kasieris — A. Grundmanis.

Mantzinis — Kr. Cīrulis.

Ar nodaļas krājnoguldījumu un pasta tekošo rēķinu pilnvaroja rīkoties V. Baštiku, A. Grundmani un A. Ozoliņu, pie kam nepieciešami divi augšminēto valdes locekļu paraksti.

Pieņēma zināšanai ka revīzijas komisija sadalījusi amatus šādi:

Priekšsēdētājs — A. Millers.

Sekretars — K. Tomsons.

Loceklis — Ed. Skābe.

Apstiprināja izdevumus diriģentam par kora vadīšanu decembra un janvāra mēnešos Ls 20,— apmērā un par telpu īri gada sapulces vajadzībām Ls 5,— apmērā.

Atļāva bibliotēkas komisijai izsniegt Ls 50,— jaunu grāmatu iegādei un iesiešanai.

Nākošās valdes sēdes nolēma noturēt šādās dienās — 27. janvārī, 7. un 24. februārī, 10. un 28. martā plkst. 19 — biedrības telpās, Helēnes ielā 4.

Valmieras nodaļas valde 2. janvāra sēdē pārrunāja vēl reiz Ziemassvētku eglītes sarīkošanas jautājumu š. g. 5. janvārī un nolēma to sarīkot Valmieras

latviešu biedrībā. Garīgo aktu izpildīt nolēma lūgt mācītāju Putniņa kgu.

18. janvāra sēdē apstiprināja norēķinu par Ziemassvētku eglītes sarīkojumu ar izdevumu kopsumu Ls 85,65.

Nolēma 1939. g. abonēt mēnešrakstus: „Daugava” un „Dārkopības un Biškopības” žurnālu un nedēļas laikrakstu „Tēvijas Sargs”.

Madonas nodaļas valde 29. janvāra sēdē atbalstīja 2 jaunu biedru uzņemšanu.

Gadskārtējo nodaļas biedru sapulci nolēma sasaukt 11. februārī, plk. 18.30. Pēc sapulces nolēma aicināt visus sapulces dalībniekus kopīgi apmeklēt 9. Madonas aizsargu pulka sarīkojumu.

Par sakarniekiem 1939. gadam nozīmēja: Lubanā — J. Lakstīgalu, Liezerē — J. Bleikšu-Serģi, Cesvainē — P. Ozoliņu, Laudonā — R. Viegliņu, Mārcienā — V. Legzdu, Vecpiebalgā — K. Ezerieti, Vestienā — J. Kreimu un Saikavā — K. Kripanu.

Apstiprināja izdevumu-ienēmumu pārskatu par 1938. gadu, kurš uzrāda uz 1. janvāri 1939. g. atlikumu (iesk. inventaru) Ls 89,40.

Pieņem budžeta projektu 1939. g.

Apstiprināja Ziemassvētku eglītes sarīkojuma pārskatu ar izdevumu kopsumu Ls 101,11.

Nolēma iesiet žurnāla „P.-T. Dzīve” 1937. un 1938. gadu gājumu un iegādāties albumu foto uzņēmumiem no biedrības dzīves.

Alūksnes nodaļas valde 20. I. sēdē godināja ar piecelšanos mirušā nodaļas biedra Ed. Grūberta piemiņu.

Sakarā ar nodaļas valdes priekšsēdētāja Rutka aiziešanu pensijā un izstāšanos līdz ar to no valdes, valde konstatē ka nākamais kandidāts Paulina Lapiņa no kandidaturas atsakas, kamdēl nolēma pieaicināt otro kandidātu Arnoldu Vītoli, sakarā ar ko valde pārkonstruējās: priekšsēdētājs — M. Garkaklis, viņa biedrs — J. Pechlaus. Pārējie valdes locekļi paliek līdzšinējos amatos.

Atļāva no nodaļas līdzekļiem Ls 30,— vainagam uz mirušā nodaļas biedra Grūberta kapa.

3. februāra sēdē nolēma gadskārtējo nodaļas biedru sapulci sasaukt š. g. 26. februārī, plk. 12 Alūksnes p. t. kantora telpās.

Atbalstīja mirušā nodaļas biedra Ed. Grūberta sievas Emmas uzņemšanu par biedri-veicinātāju.

Sakarā ar Apes pastmeistara Rutka aiziešanu pensijā, nolēma sarīkot š. g. 4. februārī Alūksnes saviesīgā biedrībā atvadišanās vakaru ar kopmielastu.

Par sakarnieku Zeltiņos nozīmē pastmeistaru Aleksandru Lauku.

Dagdas nodaļas valde 10. janvāra sēdē apstiprināja norēķinu par pag. gada 31. decembra sarīkojumu. Sarīkojums devis nodaļai Ls 189,35 tīra atlikuma. Vakars ievadīts ar Ziemassvētku eglīti. Tad tika uzvesta pašu darbinieku iestudēta komedija „Precību veikals” un Jaungada prologs. Pēc tam sekoja dejas. Sarīkojums bija kupli apmeklēts.

Gadskārtējo nodaļas biedru sapulce notiks š. g. 19. februārī Dagdas p. t. k. telpās.

Stendes nodaļas valde 30. janvāra sēdē nolēma sasaukt gadskārtējo nodaļas biedru sapulci š. g. 19. februārī, plk. 10, Stendes p. t. kantorī.

Vainodes p. t. kant. darbinieki sakarā ar pastmeistara A. Grinberga 20 nostrādātiem gadiem minētā kant.

Nolēma uzaicināt nodaļas biedrus ņemt aktīvu daļību abonējamo žurnālu lasīšanā.

Nolēma aicināt iestāties biedrībā palīgīstāžu pārzinūs, kuri līdz šim to vēl nav darijuši.

Atbalstīja viena jauna biedra uzņemšanu.

Tukuma nodaļas valde 22. janvārī sēdē apstiprināja pārskatu par Ziemassvētku eglītes vakara sarīkošanu 5. janvārī. Vakars noritēja lielā vienprātībā un pacīlātībā. Nolēma izteikt pateicību Bērziņa un Lagzdiņa kdzēm un Gibelis un Hincenberg kdzēm par pieliktām pūlēm vakara sarīkošanā. No nodaļas līdzekļiem vakaram izdots Ls 88,09.

Nolēma pārskaitīt Centralās valdes „palīdzības fondam” Ls 40,—. Tāpat nolēma abonēt 1939. gadam žurnālu „Sievietes pasaule”.

Talsu nodaļas valde 30. XII. 38. sēdē apstiprināja izdevumus, kas radušies sakarā ar vaināga nolikšanu 17. novembra vakarā pie kritušo Brīvības cīnītāju piemiņas plāksnes Talsu baznīcā.

Apstiprināja pārskatu par Ziemassvētku eglītes sarīkojumu 17. decembrī, kurš izdevies labi un prasījies no nodaļas izdevumiem tikai Ls 30,—.

30. janvārī sēdē apstiprināja budžeta projektu 1939. gadam ar ieņēmumiem izdevumiem Ls 105,—.

Nolēma iesiet abonējamās žurnālus: „Sējējs”, „Sieviešu pasaule”, „Daugava” un „P. T. Vēstnesis”, atļaujot šim nolīkam Ls 13,30. Nolēma šos žurnālus abonēt arī 1939. gadā. Gadskārtējo nodaļas biedru sapulci nolēma sasaukt š. g. 26. februārī, plkst. 13, Talsu p. t. kantora telpās.

Rēzeknes nodaļas valde 12. janvārī sēdē apstiprināja 1938. g. ieņēmumu izdevumu pārskatu ar ieņēmumiem Ls 750,89, izdevumiem — Ls 657,48, atlikumā Ls 93,41.

Valde konstatē, ka daži nodaļas biedri nepilda kārtīgi savus pienākumus — nemaksā biedru un citas maksas, saskaņā ar sapulces lēmumiem, kamdēļ nolēma griezt uz šo apstākli Centralās valdes uzmanību.

Atbalstīja vienas jaunas biedres uzņemšanu.

Nolēma piedalīties izsolē uz makšķerēšanas — zvejas tiesībām Ilzenbergas ezerā.

Rušunas nodaļas valde savu gadskārtējo nodaļas biedru pilnu sapulci nolikusi š. g. 19. februārī plk. 11 Rušunas p. t. kantora telpās. Pēc sapulces paredzēts nodaļas biedru tuvināšanās vakars ar kopmielastu.

Jelgavas nodaļas valde 26. janvārī sēdē nolēma abonēt 1939. gadā žurnālus: „Atpūta” un „Sievietes pasaule”. Gadskārtējo nodaļas biedru sapulci nolēma sasaukt š. g. 26. februārī plk. 10, Jelgavā, Poruka ielā 5. Nolēma ziedot 16, Jelgavas aizsargu pulkam no nodaļas līdzekļiem Ls 10,—.

Ar telegramu nolēma apsveikt jauncelto pasta-telegrāfa direktoru O. Matisona kgu.

Pienēma budžeta projektu 1939. g. ar ieņēmumiem izdevumiem Ls 2840,97. Apstiprināja 1938. gada ieņēmumu izdevumu pārskatu.

Atļāva izdot Ls 25,— vaināgam uz mirušā nodaļas biedra Kārļa Dzeņa kapa.

Gulbenes nodaļas valde 23. janvārī sēdē, sakarā ar valdes sekretara L. Opšis izstāšanos no dienesta, nolēma uzaicināt valdē nākošo kandidātu Olgu Grautiņu. Par valdes sekretaru ievēlēja A. Veilandu.

Pārrunāja nodaļas karoga iegādes jautājumu un nolēma uzaicināt nodaļas biedrus iesūtīt „savus projektus vai zīmējuma uzmetumus. Principā atzina, ka karogā būtu liekams Gulbenes pilsētas simbols — gulbis.

Apstiprināja Ziemassvētku eglītes izdevumu pārskatu; no nodaļas līdzekļiem eglītei izdots Ls 72,69. Apstiprināja 1938. gada ieņēmumu izdevumu pārskatu: ieņemts, kopā ar iepriekšējo gadu atlikumu Ls 2260,94, izdots — Ls 175,69, atlikumā Ls 2067,15.

Apstiprināja budžeta projektu 1939. gadam ar ieņēmumiem (iesk. atlik.) — Ls 2725,25, izdevumiem Ls 2290,—. (Atlikumā Ls 435,25.)

Gadskārtējo nodaļas biedru sapulci nolēma sasaukt š. g. 12. martā plk. 11.

Ventspils nodaļas valde 30. janvārī sēdē nolēma gadskārtējo nodaļas biedru sapulci sasaukt š. g. 12. februārī, plk. 15, I. telegrāfa rajona telpās.

Apstiprināja Ziemassvētku eglītes sarīkojuma izdevumus Ls 43,30 apmērā.

Pārrunāja jautājumu par sporta veicināšanu nodaļas biedru starpā un principā atzina par vēlamu iegādāties jahtu, buru laivu vai smailītes. Tuvāki jautājuma noskaidrošanu uzdeva sekretaram Akmenim.

Kuldīgas nodaļas valde 25. janvārī sēdē apstiprināja ieņēmumu izdevumu pārskatu par 1938. gadu, kurš uzrāda ieņēmumus Ls 364,50, izdevumus Ls 261,86. Apstiprināja budžeta projektu 1939. gadam sabalansētu uz Ls 265,64.

Gadskārtējo nodaļas biedru sapulci nolēma sasaukt š. g. 26. februārī, plk. 12,30, Kuldīgā, Baložu ielā 3.

27. janvārī sēdē pārvērtēja nodaļas inventāru.

Liepājas nodaļas gada sapulce.

Gadskārtējā biedru sapulce notika š. g. 15. janvārī, Helenes ielā 2, Esperanto biedrības telpās un viņa piedalījās 40 nodaļas biedri. Ar lielāko prieku varēja vērot, ka arī daži provinces dalībnieki bija mērojuši tālo ceļu, lai kaut dažas stundas kopā ar Liepājas koleģām. Vēl vairāk iepriecināja tas, ka provincieši saprata labāk nodaļas valdes rūpes par līdzekļiem un bija atsaucīgāki par vienu otru koleģu, kuriem iespēja izmantot nodaļas telpas un sniegtas ērtības biedriem.

Sapulci atklāja nodaļas valdes priekšsēdētājs V. Baštiks un lūdza sapulci ieturēt lietišķības garā, pie vēlēšanām ievērot, ka Liepājas nodaļa šogad ieiet desmitā darbības gadā un drīzumā notiks arī karoga iesvētīšanas svinības. Lūdza visās vietās ievēlēt tādās personas, kas var, vēlas un grib strādāt nodaļas labā.

Par sapulces vadītāju ievēlēja A. Milleru, bet ar sekretāru Ad. Michailovu no Rucavas. Par balsu skaitītājiem ievēlēja: N. Spuriņu, E. Lagzdiņu Kr. Bergu un E. Skābi. Mainīja dienaskārtību, jo Centralās valdes pārstāvja ziņojumu vēlējas noklausīties pēc 1938. g. darbības pārskata pieņemšanas.

Par nodaļas aizgājušo darba gadu V. Baštiks īsumā atzīmēja, ka iegādāts nodaļai biljarda galds, nodaļa pārgājusi uz

plašākām telpām un pēc atļaujas saņemšanas stājusies pie karoga izgatavošanas. Pārskata gadā noturētas 20 valdes sēdes, uzņemti 8 jauni biedri, pieceļojuši — 5, pārgājuši biedros-veicinātajos 6 un izstājušies 3 biedri. Uz š. g. 1. janvārī aktīvie biedri Liepājas nodaļā 228 un 16 biedri-veicinājamie. Inventārs iegādāts par Ls 223,— un nodaļas bibliotēka jau 2270 sējumi. Biedrības vērtības pieaugušas par Ls 489,84 un inventāra kopvērtība sastāda Ls 4350,04. Pateicās nodaļas valdes locekļiem par saskanīgi veikto darbu aizgājušā gadā, jo valdes sastāvs nav mainījies un sevišķi izcēla sekretara Fr. Circeņa un kasiera V. Druviņa darbību.

V. Mitmane ziņoja par bibliotēkas komisijas darbību. Ar pateicību pieminēja C. v. ziedojumu bibliotēkai Ls 100,— apmērā. Jaunu grāmatu iegādei un iesiešanai izdoti Ls 275,—. Nodaļai ziedotas 12 grāmatas un iegādātas 82 grāmatas, bez tam 17 burtn. Konversācijas vārdnīca un 1938. g. gājuma žurnāls „Daugava”. Pateicās arī K. Buividam par bibliotēkai ziedotām „Atpūta” vairākiem gadugājumiem. Pagājušā gadā sasniegta 1000. latviešu grāmata bibliotēkai. Lasītāju skaits gadā laikā gan samazinājies no 73 pret 65 lasītājiem uz š. g. 1. I.

A. Grundmanis referēja par „P.-T. Sporta” Liepājas nodaļas darbību. Atklātībā sekcijas darbība pagaidām izpaudusies šachā. Iegūts sudraba ceļojošais kauss. Gada beigās darbība nostabilizēta un cerams turpmāk gūt vēl labākas sekmes.

Kr. Cīrulis ziņoja par nodaļas kora darbību. Piedalījies vienā atklātā sarīkojumā, IX latv. dziesmusvētkos Rīgā, novada dziesmudienā Priekulē un vairākas reizes baznīcā, kopā ar Sv. Annas baznīcas kori. Dalībnieku skaits gan stipri mazinājies, jo soprānā tagad tikai 10 (pret 14) balsis, altā — 7 (10), tenorā — 5 (7) un basā 4 (8). No šiem 26 kora dalībniekiem p. t. darbinieki tikai 4 un 4 viņu ģimenes locekļi.

V. Druviņš sniedza kases pārskatu. Tīrais atlikums naudā uz š. g. 1. janvārī ir Ls 672,33.

Revīzijas komisijas ziņojumā J. Zuzne atzīmēja, ka noturētas 2 revīzijas un nelikumības nav konstatētas. Valdes darbība bijusi kārtīga. Pieskaroties kora lietai atminējās, ka sākumā kora darbība bijusi ļoti rosīga, vēlāk biedros radusies antipātija pret kori un viņa dalībnieku skaits strauji samazinās. Liek priekšā kori likvidēt.

Debatēs A. Millers atzīmēja, ka visumā nodaļas darbība bijusi apmierinoša, tikai izrikojumu komisijas un kora darbībā vērojami traucējumi. Tālāk debatēs piedalījās vēl K. Jūkna, E. Skābe, K. Skuja un V. Baštiks.

Par kora darbības izbeigšanu nodeva 13 balsis, bet par priekšlikumu kora darbību censties atjaunot un ja nav iespējams, tad viņu likvidēt nodaļas valdei kopīgi ar izrikojumu komisiju, nodeva 17 balsis.

Bez pretbalsīm pieņēma 1938. g. darbības pārskatu.

Tālāk runāja Centralās valdes pārstāvis V. Griško. Atzīmēja, ka patīkami atrasties pirmo reizi Liepājas nodaļas vidū. Par Centralās valdes darbību ziņoja, ka pagājušā gadā vēl nav pārreģistrēti biedrības statuti. Pieminēja notikušo resora vadības maiņu. Direktora kungs ļoti pretimnākošs biedrībai. Š. g. 25. martā notikšot arī

Jelgavas nodaļas eglītes vakara dalībnieki.

biedrības pilnvarnieku kongress ar plašākām svinībām, jo biedrība minētā laikā svin 10 gadu pastāvēšanu.

Centrālā valde pielikusi pūles, lai nepasliktinātu pensiju likumu, tagad, kad grozījumi izdarīti, redzams, ka darbiniekiem nekādi pasliktinājumi nav izdarīti. Pārrunāts jautājums, lai darbinieki — lačplēši bez ģimnazijas izglītības tiktu pieļauti pie pārbaudījumiem asistenta amatam.

Iekšēji Centrālā valdē rosīgākais savā darbībā bijis „P.-T. Sports“, kurš jau vairākus gadus rīko turnīrus valsts mērogā. Tāpat rosīga bijusi kulturalā komisija, Turisma sekcija, Foto sekcija, tāpat filatelisti un „P.-T. Dzīve“ nostādīta ļoti labi. Ieteica arī provincē dibināt foto sekcijas. Atzīmēja, ka par kora lietu nav ko skumt, jo arī Centrālās valdes koris pašreiz nedarbojas, tā vietā ir tikai dubultkvartets „Tēviņa“ un ragu orķestris.

Sāpīgs tikai līdzekļu jautājums. Kaimiņvalstīs biedrības saņem atbalstu no resora, mēģināts arī šeit ko darīt. Bēru fondī ļoti stabili un vairākas biedrības ņem viņus sev paraugam. Palīdzības fondā maz līdzekļu, nepieciešami ziedojumi. Ziņoja arī par pārmaiņām Centrālās valdes sastāvā.

Izsacīja prieku, ka Liepājas nodaļa jau sākusī domāt par karoga iesvētīšanu, jo par karoga gatavošanu jau nopietni domā vēl 4 lielākās nodaļas. Novēlēja labākas sekmes arī turpmāk Liepājas nodaļai.

V. Baštiks pateicās par līdz šim sniegto atbalstu Liepājas nodaļai, jo ar C. v. atbalstu uzlaboti atsevišķu darbinieku darba apstākļi.

L. Horoševskis lūdza rūpēties par ilggadīgo dienas strādnieku ieskaitīšanu štatos telegrafa-telefona rajonos.

K. Bergs, lai darbiniekiem būtu iespēja par pašmaksu iegādāt formas tērpus.

V. Mitmanis jkdze bibliotēkas jautājumos lūdza ievest no bibliotēkas lasītājiem atkal mēnešmaksas Ls 0,30 apmērā. Šīs maksas atcēla pagājušā gadā, bet lasītāju skaits nav vis pieaudzis, bet gan mazinājies, kaut gan visu pagājušo gadu grāmatas lasītājiem izsniedza par brīvu.

Debatēs pie šī jautājuma izteicās vairāki runātāji, bet nobalsošanā ar 24 balsīm, pret 5 un 6 atturoties nolēma ievest no bibliotēkas lasītājiem atkal kārtējās mēnešmaksas Ls 0,30 apmērā.

V. Baštiks nolāsija 1939. g. budžetu. Izdevumu posteni pieaugusi telpu īre no Ls 100,— uz Ls 330,—, tāpat lielus izdevumus prasīs karogs un viņa iesvētīšana. Karoga izmaksa bija paredzēta Ls 700,—, bet būs nepieciešami Ls 1000,—. Lūdž nodaļas biedrus labprātīgi ziedot divus mēnešus pa latam, tad nodaļas biedri karoga iesvētīšanas svinībās varētu piedalīties par brīvu, izņemot saprotams goda mielastu. Biedriem-veicinātājiem nebūtu nekā jāziedo, bet viņi baudītu pārējo biedru priekšrocības.

K. Jukna ieteic lūgt aizdevumu no Centrālās valdes.

A. Inge nepiekrīt, ka visiem jāziedo vienādi, ieteic procentuāli.

A. Michailovs no Rucavas un R. Vilsons no Durbes atbalsta labprātīgos ziedojumus un izsaka izbrīnu, ka Liepājas kolēģi gaida vienmēr visu no Centrālās valdes.

Nobalsošanā par labprātīgu aplikšanos nodotas 19 balsis, bet par aizdevuma lūgumu — 12 balsis.

Divus ikmēnešus aplikamās sumas lielumu noteica divkāršas biedra mēnešmaksas apmērā un katrs Liepājas nodaļas aktīvais biedrs š. g. februāra un marta mēneš maksās divkāršu biedru maksu par labu Liepājas nodaļai. (XX kateg. darbiniekam Ls 0,60 mēnesī). Līdz ar to visi Liepājas nodaļas biedri karoga iesvētīšanas svinībās varēs piedalīties par brīvu.

1939. g. budžetu pieņēma vienbalsīgi, paaugstinot ieņēmumu un izdevumu daļu par Ls 450,—, ar galīgo kopsummu katrā pusē Ls 2285,— apmērā.

Nodaļas priekšsēdētāja amatam uzstādīja V. Baštika kandidāturu. Aizklātā balsiošanā par V. Baštiku no 36 balsīm nodotas — 34 balsis, 1 pret un 1 nederīga.

Valdes locekļu amatam uzstādīja 7 kandidātus. Nodaļas valdē ievēlāti: Kr. Cīrulis ar 32 balsīm, A. Grundmanis ar 31 b., A. Ozoliņš ar 21 b. un K. Skuja ar 19 balsīm.

Revīzijas komisijā ievēlēja: A. Milleru ar 28 balsīm, K. Tomsonu ar 26 balsīm un E. Skābi ar 20 balsīm.

Izrikojumu komisijā ievēlāti: R. Mazevskis, V. Indriķis, V. Mākēns, L. Rogāls, L. Veinbergs, El. Rozentāls, K. Kagainis un A. Millers.

Bibliotēkas komisijā: L. Rogāls, V. Mitmanis, J. Vanags, Ed. Lagzdīņš un Ed. Freimanis.

Uz K. Skuja priekšlikumu ievēlēja arī turisma komiteju šādā sastāvā: V. Druviņš, J. Zusne, R. Vilsons, V. Indriķis un A. Millers.

Par kongresa delegātiem uzstādīja 9 kandidātus. Pirmo reizi visus piecus delegātus ievēlēja I gājienā. No nodotām 31 balsīm ievēlāti: V. Baštiks ar 25 balsīm, A. Grundmanis ar 22 b., Kr. Cīrulis, K. Skuja un V. Druviņš, visi ar 16 balsīm.

Dažādos jautājumos pieņēma E. Komarovska priekšlikumu, lai Centrālā valde rūpētos par siltu ziemas cepuru izsniegšanu pastniekiem. Bez tam pieņēma divus ierosinājumus radiofona gaitas atļauju lietās.

Sapulce ilga turpat piecas stundas, jo dienaskārtība bija stipri plaša. Norise bija vienprātīga, kaut bija jāpieņem tādi nepopulāri priekšlikumi kā pašaplikšanās. Gribas cerēt, ka Liepājas nodaļas darbs šogad sekmēsies lielākiem panākumiem kā līdz šim.

V. M.

Jelgavas nodaļas plašākais eglītes vakars.

Šogad pasta-telegrafa-telefona darbinieku b-bas Jelgavas nodaļas tradicionālais eglītes vakars atkal notika 8. janvārī jaunajā Aizsargu nama lielajā zālē. Ieradušies ap 100 bērnu un ap 200 pieaugušo, ieskaitot kora dalībniekus. Tāds rekorda skaits tādēļ, ka pag. svētkos pirmo reizi izpaudās Jelgavas dzelzceļnieku un pasta-telegrafa darbinieku kulturala sadarbība — noorganizējot kopēju kori ar apm. 50 dziedātājiem.

Kā dzelzceļnieku koristu pārstāvis bija ieradies dzelzceļnieku b-bas Jelgavas nodaļas mazpulka vadītājs J. Brensons. Ieradušies bija arī visi trīs vietējo p. t. t. iestāžu priekšnieki un Auces pastmeistars.

Vakaru ievadīja apvienotais dzelzceļnieku un mūsu darbinieku koris diriģenta A. Salina vadībā ar Fr. Gruberu „Klusa nakts“. Sekoja kopdziesma un pēc tam māc. M. Stefenhagens (bij. 3. telegr.-telef. rajona tehnikis) teica svētrunu par lielo svētku prieku. Vēl koris nodziedāja Bēthovena „Svētā nakts ak izlej tu!“ un ar kopdziesmu „Es skaistu rozīt' zīnu“ noslēdzās garīgais akts.

Svētku programā bija deklamācijas (p. t. darbinieku bērni: Z. Berga, S. Steprane, G. Ūdris), klavieru priekšnesumi (Dz. Taube), vokāli priekšnesumi (telefonistes E. Rediņš un E. Ziediņš) un baleta priekšnesumi (M. Šnore-Kulana „Nebēdnis“, S. Freimane un E. Bulle — Deliba „Mazurka“ un Debesi „Valsis“). Visi priekšnesumi bija ļoti sagatavoti un guva nedalītu piekrišanu. Jāatzīmē kora labā saskaņa un bagātā balsu dotība, kā arī telef. E. Ziediņas jaukais soprans. Labas sekmes arī nākotnē!

Pēc priekšnesumiem ieradās Ziemas-svētku vecītis (Fr. Freijs) un apdavināja ap 50 mazos vakara dalībniekus, kora diriģentu un brīvmākslinieci T. Villerti (klavieru pavadītāju) ar saldu mu tūfām. Pēc tam notika bērnu rotaļas un dejas un pēc plkst. 10 vakarā — dejas pieaugušiem līdz plkst. 2 nāk. rītā. Pie tējas galda piedalījās 100 personas.

Pie vakara sagatavošanas rosīgi strādāja biedrības kulturalā komisija.

Rs.

Jelgavas nodaļas pilnā biedru sapulce 26. februārī.

Piedaloties valdes locekļiem un kulturalai komisijai 26. janvārī notika nodaļas paplašinātā valdes sēde. Caurskatīja nodaļas pag. gada ienēmumu-izdevumu pārskatu ar kopējo atlikumu uz 1. janvārī 1939. g. par 1540,97 ls. Pieņēma tek. gada budžeta projektu sabalansētu uz Ls 2840,97.

Nolēma: abonēt tek. gadam žurnālus „Atpūta“ un „Sievietes Pasaule“, gadskārtējo pilnu biedru sapulci sasaukt 26. februārī plkst. 10 nodaļas mītnē, Poruka ielā 5, ist. 4. Uz 16. Jelgavas aizsargu komandiera lūgumu piešķīra pulkam 10 ls ziedojumu. — Pārrunāja eglītes vakara izdevumus-ienēmumus un karoga iegādes jautājumus. Pēdējo nolēma celt priekšā pilnai biedru sapulcei un lūgt Centr. valdi sniegt pabalstu karoga iegādei.

Jelgavas nod. biedri lūgti ierasties sapulcē, pēc iespējas, kuplā skaitā.

Rs.

Plaviņu nod. biedru sapulce.

Latv. pasta-telegr. un telef. darb. b-bas, Plaviņu nodaļa sasauca 1939. g. 5. martā, plkst. 10 gadskārtēju biedru sapulci, Plaviņās, Pasta ielā Nr. 2, 7. telegrafa un telefona rajona telpās ar šādu darba kārtību:

1. Sapulces darbinieku vēlēšanas.
2. Centralās valdes pārstāvja ziņojums.
3. Valdes, revīzijas komis. ziņojumi un 1938. g. pārskata pieņemšana.
4. 1939. g. budžeta un darbības plāna noteikšana.
5. Valdes priekšsēdētāja — nodaļas priekšnieka, valdes locekļu, revīzijas komisijas un kongresa delegātu vēlēšanas.
6. Dažādi ierosinājumi.

Šis paziņojums uzskatams, kā aicinājums uz biedru sapulci. Sapulce skatīsies pilntiesīga pie katra biedru skaita, jo izziņota statutu noteiktā laikā. Atsevišķi paziņojumi netiks sūtīti.

1939. g. 25. janvārī.

Nr. 56.

Nodaļas valdes priekšsēdētājs.
Gredzens,

Sports

Jelgavnieki slēpotāju gaitās.

Kad baltais sniegs klāj kalnus un lejas, katrā slēpotājā rodas nemiers un steiga. Aizsteigties prom plašajos sniega klajumos, vērot dzimtenes zilos mežus un, galvenais, izjust prieku, laižoties no kalna lejā. Ja arī kādreiz „zemes pievilksanas“ spēks par daudz stiprs un slēpotājs paliek sniega bedrē, vai dabū kādu skrambu, tas viss pieder pie slēpošanas priekiem...

Jelgavniekiem pašu mājās nav kalnu, kādēļ jāmeklē tie citur. Jelgavas nodaļas sporta un turisma sekcija pag. gadā nevarēja attīstīt plašāku darbību, bet šogad, kā liekas, jaunais gads būs rosiģāks. Jau 15. janvārī notika slēpotāju izbraukums uz Dobeli. Piedalījās vesels ducis dalībnieku, starp tiem arī Jelgavas novada mazpulku inspektors, kas

pavadīja savu kundzi — p. t. darbinieci. Ceļa mērķis — Gaurata ezers, 4 km. no Dobeles. Ezers turīstiem maz pazīstams, bet bagāts teikām un nostāstiem. Ap šo ezeru tad arī bija Jelgavas p. t. t. darbinieku galvenā slēpošanas vieta.

Jau nonākot pie Gaurata, visiem vaiģi sārtojās, dažam jau kļuvis tik silti, ka jānovieto kaklauss mugursomā. Skanēja smiekli, sarunas un visi bija tik kustīgi ka slēpotāju grupas fotogrāfam, agron. Peleķis kgm, grūti sadabūt kopā slēpotāju saimi, lai „padarītu nemirstīgu“ pirmo izbraukumu. Nemanot aiztecēja laiks, tikai ēstgriba atgādināja, ka jau jāietur pusdienas. Sakūrām tuvējā mežā uguni un jutāmies kā īsti dabas bērni.

Lai kā patiktu vēl ciemoties šai kļusajā mežā, bet jāsteidzas atpakaļ uz Dobeli, lai nokļūtu uz Jelgavas vilcienu.

Tikai te dabūjam zināt, ka dažā izmežģijusi rokas ikšķi, citai sāpot kājas, bet visiem prieks par labi pavadīto dienu.

Rs.

Apsveicams zemkopības ministra rikoijums.

Ievērojot to, ka līdz šim līdakām nebija saudzējamā laika, tās lielos apmēros izķēra nārsta laikā, kad viņas visvieglāki bij noķeramas un caur to katru gadu gāja bojā miljoniem līdaku mazuļu. Šāda rīcība atsaucās uz zivju pieaugumu un dažā labā upē un ezerā, kur agrāk bija līdaku pārpilnība, tās pamazām izzuda.

Katrs makšķernieks labi atceras, kādus līdaku lomus viņš vilcis „senos laibos laikos“, kad netika tik intensīvi ūdenī apzvejoti kā tagad.

Ir zināmi ezeri, kurus zvejnieki nomā tikai tādēļ, lai zvejotu līdakas nārsta laikā. Pēc tam par tiem neliekas ne zinīs.

Lai šādām nebūšanām darītu galu un neļautu izzust Latvijas ūdeņos vienai no vērtīgākām zivju sugām, zemkopības ministrs apstiprinājis noteikumus, ka aizliegta visāda veida līdaku ķeršana un zvejošana no 25. marta līdz 30. aprīlim.

Bez tam tiek izstrādātas jaunas makšķerēšanas instrukcijas pie likuma par zvejniecību, kurās ievēsti dažādi grozījumi.

J. Zariņš.

Basketbols.

II ligas basketbola meistarības izcīņā „P.-T. Sporta“ vienība š. g. 12. februārī sacenšoties ar Latvijas skautu centr. organizāciju (L. S. C. O.) vienību, pēdējo uzveica ar 37:20 rezultātu. Š. g. 29. janvārī „P.-T. Sports“ uzvarēja Dzelzceļu aizsargu sporta klubu ar 16:17 rezultātu. II ligas meistarības izcīņā „P.-T. Sportam“ vēl jāspēlē ar latvju-lietuviešu Apvienību un Amatieri. Sivākā cīņa paredzama ar Amatieri.

Jelgavas nodaļas slēpotāji pie Gauratu ezera.

Šachs

Valsts un pašvaldības darbinieku VI šacha turnīra gaita.

„A“ klases II kārtā brīvs bija Armijas sporta klubs (ASK). Mūsu vienība „P.-T. Sports“ šoreiz sastapās ar Tautas labklājības ministrijas darbiniekiem (T. L. M.). Pedējie pat bija izrakstījuši no provinces divus dakterus, lai mūsējos sakautu. Viņu komanda spēlēja pilnā sastāvā, bet mums vajadzēja uzstāties ar 3 rezervistiem. Kaut gan ar vājinātu sastāvu, tomēr mūsu vienība nospēlēja braši un pieveica savus pretiniekus, kuri bija cerējuši mūs uzvarēt, ar 7:3 punktiem. Lai nu kādu iznākumu, tomēr tādu zaudējumu mūsu pretinieki nesot gaidījuši. Valsts elektrotehniskās fabrikas darbin. biedrība (VEF) pārliecinoši uzvarēja Finanču ministrijas darbiniekus ar 7¹/₂:2¹/₂ p. Tāpat galvas pilsētas Rīgas pašvaldības darbin. biedrība (R. P.) pārliecinoši uzvarēja Zemkopības ministrijas darbiniekus (Z. M.) ar 6:4 p.

III kārtā brīvi bija pilsētnieki. VEF sastapās ar Z. M. un par brīnumu zaudēja tiem 7 punktus, bet ieguva pagaidām tikai 2 p. Nav zināms, ko dos viena pārtrauktā partija. Šim mačam jau nu gan vajadzēja beigties neizšķirti, jo abas vienības pēc spēku samēra liekas vienādas. Te laikam zemkopjiem būs palaimējies. Tāpat F. M. un T. L. M. tika skaitītas līdzvērtīgas komandas, bet tomēr finansisti pratuši uzvarēt ar 6¹/₂:2¹/₂ (vienu nepabeigta). Mums šoreiz vajadzēja mēroties ar ļoti spēcīgo ASK komandu. Atdevām 4¹/₂ p. un ieguvinām pagaidām 3¹/₂ p. Vienu nepabeigto partiju liekas zaudēsīm, bet otru saspēlēsim vismaz neizšķirti.

„B“ klasē mūsu vienībai no I kārtas palika nepabeigtas divas partijas, kuras pabeidzot droši vien atnestu mums vis-

maz vienu uzvaru. Dažādu apstākļu dēļ vajadzēja pretiniekiem piedāvāt neizšķirtas, ko protams viņi arī pieņēma. Rezultāts pret Z. M. 7¹/₂:2¹/₂ mums par labu.

II kārtā F. M. panāca iespaidīgu uzvaru pret Valsts apdrošināšanas uzņēmuma darbiniekiem (VAU) 8:2 p. R. P. uzvarēja VEF ar 6:4 p. un Z. M. ar tādu pašu rezultātu pieveica Latvijas cietumu darbin. b-bu (LCDB). Mūsējie smagi zaudēja ASK iegūstot tikai 1¹/₂ p. no iespējamajiem 10 p.

Tāpat III kārtā mums neveicās pret R. P., jo ieguvām tikai 2 p. un atdevām 8 p. Z. M. pieveica VAU ar 7¹/₂:2¹/₂ p. Ļoti braši cietuma darbinieki noturējušies pret karavīriem, atdotot tikai 5¹/₂ p. Iegūdami 4¹/₂ p. no spēcīgās ASK komandas LCDB sasniegusi ievērojamu rezultātu. Lai pagājušā turnīrā cietumu darbinieki palika pēdējā vietā, tad šini turnīrā tas vairs nebūs, jo liekas būs atpaušies no tiem zaudējumiem un sākuši nopietnāki cīnīties. F. M. uzvarēja VEF ar 6:4 p. Še jāpiezīmē ka finansisti līdz šim ļoti cīnījušies, jo nav zaudējuši nevienu maču.

„C“ klases II kārtā P. T. S. pieveica VEF ar 6:4 p. Ja mūsējie būtu še nopietnāki cīnījušies, tad rezultāts iznāktu lielāks. Finansisti ļoti smagi zaudēja pilsētniekiem, jo atdeva tiem 9 p. un ieguva tikai 1 p. Tāpat smagi zaudēja zemkopji karavīriem 1¹/₂:8¹/₂.

„D“ klasē II kārtā mūsējie zaudēja pilsētniekiem 6¹/₂ p., bet ieguva tikai 3¹/₂ p. Divaini ir tas, ka I kārtā PTS ar tādu pašu rezultātu uzvarēja RP, kā II kārtā pēdējie mūsējos. Redzēsīm kādus rezultātus dos nākošās divas kārtas. Vēl nevar zināt kas beigās paliks uzvarētājos.

„E“ klases II kārtā mums arī neveicās pret RP. Kaut iegūto punktu skaits par vienu lielāks, tad tā vien liekas, ka atlikušos divos mačos mēs vairs to zaudējumu neizlīdzināsim un paliksim zaudētājos. Šini kārtā rezultāts 6:4 par labu pilsētniekiem.

„F“ klases I kārtā mūsu vienība zaudēja pilsētniekiem 6 p., bet ieguva tikai 4 p., lai gan bija labas izredzes šo maču nospēlēt vismaz neizšķirti.

VII Latvijas šacha kongress.

Latvijas šacha savienība VII kongresa laikā sarīkoja vairākus turnīrus. Čempionatā tika pielaiestas 28 personas, kuras bija iedalītas divās grupās ik pa 14 dalībniekiem katrā grupā. Otrā t. i. „B“ grupā spēlēja arī mūsu labākais šachists M. Brakmanis, kurš pēc sīvas cīņas ar saviem 8 punktiem ierindojās 6 vietā, panākot uzvaru 7 partijās, zaudējot 4 partijās un 2 partijās saspēlējot neizšķirti. Šis ir augsti vērtējams rezultāts, ja ņemam vērā, ka pirmās vietas ieguvējs meistars Fr. Apšenieks dabūjis tikai par 2¹/₂ punktiem vairāk. Cerēsīm, ka nākošā savienības čempionatā M. Brakmanis attaisnos uz viņu liktās cerības un sasniegs vēl labāku rezultātu. No P. T. Sporta vēl virsturnīrā piedalījās A. Zirnis spēlēdam „A“ grupā ar 10 dalībniekiem. Viņš mūsu krāsas aizstāvējis lieliski un iekļuvis pirmā vietā, atzīmēdam sev 5 partijās uzvaru, 3 partijās neizšķirtu un zaudēdam tikai vienā partijā. Ar šādu sasniegumu viņš savas izcilās šachista spējas ir parādījis un uz nākošo šacha kongresu šacha savienībai vairs nebūs iemesla nelaist Arvidu Zirni cīnīties čempionatā. Jāvēlas lai šie abi pieminētie P. T. Sporta šachisti vēl vairāk progresētu nākotnē. K.

Filatēlija

Mūsdienu filatēlijas apjomi.

Londonas Chartera firma izdevusi pārskatu par 1937.—1938. gada apgrozījumiem pastmarku tirdzniecībā un tendencēm filatēlijā. Apmēram uz 20 lapusēm uzskaitīti gada laikā pārdotie rēķumi. Tur nav marķu, kuras būtu lētākas par vairākām desmitām mārciņām sterliņu, un katrā valstī, izrādas, ir marķas, kas pārsniedz dažus simtus mārciņu: Austrijā 160 mārciņas, Kanādā 600, Ceilonā 240, 370, 420, Francijā 380 u. t. t. Kopumā tas sastāda milzīgas vērtības, bet viss tas ir tikai maza drusciņa no kopējā apgrozījuma pastmarku tirdz.

Par tendencēm filatēlijā pārskats liecina, ka pastmarka pašreiz ir vienīgais objekts, ar kura krāšanu nodarbojas nepārskatāmi plašas laužu masas. Daži statistiķi vispārējo pastmarku kolekcionāru skaitu pasaulē aprēķina uz 50—60 miljoniem. Vai tas tā ir, to grūti teikt, bet, lūk, reāls skaits: kāda Amerikas pastmarku firma pagājušā gadā izdeva jaunu marķu albuma tipu, kurš vienā pašā Amerikā un tikai viena gada laikā izpārdots divi miljoni eksemplāros. Bet

cik daudz nav dažādu citu albumu tajā pašā Amerikā vien? Bez šaubām, kolekcionāru skaits pasaulē tiešām ir milzīgs.

Ne par velti pastmarku tirgotāju skaits arī visās valstīs pieaug. Parīzē pašreiz skaita jau ap 1000 tirgotavu, kuras apvienojušās četros sindikatos. Tirgotāju arodniecisko vajadzību apkalpošanai visās valstīs iznāk speciali žurnāli, kuru tiraža, kā tas ir piem. ar attiecīgu žurnālu Parīzē, sasniedz 6000 eks., kas liecina, ka Francijā ir 6000 marķu veikalū.

Interesanti dati par pastmarku izlaidumiem. Izrādas, ka visā pasaulē katru mēnesi iznāk ap 500 jauni izlaidumi, katrs no kuriem iziet milzīgā vairumā. Ja marķa iespiesta tikai 10.000, vai pat 100.000 eksemplāros, viņa drīz top rēķums un cenā desmitkārtojas.

„P.-T. Dzīvē“ jau bija runa par pastmarku blokiem un piemiņas markām, kas filatēlijā radīja īstu aizraušanos un spekulācijas drudzi, kurš beidzās ar milzīgu krachu. Gada laikā arī te ir notikušas lielas pārmaiņas: visi bloki un visas piemiņas markas gandrīz ir izpār-

dotas un cenas atkal sāk pārsniegt normalās.

Visu to, saprotams, uzsūc kolekcionāri, kuri galā galā pastmarkām ziedo pasakainas sumas un arī ne mazumu laika.

Ja vaicā, kas ir tas impulss, kas spiež cilvēkus nodoties pastmarku krāšanai, tad parasti atbild, ka tas ir cilvēka dabā un ka pastmarku krāšana ir ļoti pamācoša. Bez šaubām, pa daļai tā tas ir, jo katra pastmarka savā ziņā ir maza glezna, kura mūs iepazīstina gan ar zināmas valsts ģeogrāfiju, vēsturi, etnogrāfiju gan arī ar grafiku vispār. Bet numizmatika to visu veic vēl labāk un tomēr par numizmatiku interesējas maz un numizmatu skaits pastāvīgi samazinas. Arī grāmatu, herbariju, ieroču un porcelāna kolekcionēšana neatīstas, bet tikai filatēlistu skaits pastāvīgi aug.

Viss tas izskaidrojams ar to, ka pastmarka visiem ir pieejama. Ar vēstuli viņa pati nāk rokās un ja tā ir skaista, un sevišķi, ja tā nāk no svešām zemēm, viņu gribot negribot apskata. Un ja tad viņa tiek noplēsta, kaut nejauši, tad daudzreiz ar to jau ir likts pamats ko-

Dancigas pastmarkas.

lekcionešanai. Vienai markai pievieno otru, trešo u. t. t., tad sāk viņas mainīt un tā ne no kā rodas maza kolekcija, kuru tad papildā ar marku piepirkšanu. Un tā kā par visu zemju markām ir izdoti katalogi ar marku cenām, tad katrs jau pats var redzēt, ka niecīgās pūles kolekcionešanā tomēr ir izveidojušas arī zinamu materiālu vērtību. Katalogu cenas kolekcioniāri parasti pieņem bez ierunām un uz viņu pamata sāk marku apmaiņu vēstulēs. Šinī nolūkā nodibināti vairāki klubi, kuri saviem biedriem piegādā to cilvēku adreses visā pasaulē, kuri grib markas kolekcioneēt apmaiņas ceļā. Tā rodas zināms sports, zināma sacensība. Tā aug pamazām arī vērtības, jo katra jauniznākusi marka no sākuma maksā maz, ja viņa vispār nemaksā nekā, iegūstot apmaiņas ceļā, bet ar laiku katras markas vērtība pamazām aug. Albusos, kas sākti sastādīt 50—60 gadus atpakaļ, tagad bieži atrod markas, kuru vērtība ir vesela bagātība. Pa daļai šīs pastāvīgās markas augšana cenā arī ir viens no pamudinājumiem marku krāšanai.

Pēdējais jaunums Vakareiropas marku tirdzniecībā ir angrosistu parādīšanās, tas ir, tādu tirgotāju, kas markas pārdod vairumā — en gros — tikai tirgotājiem. Tādi angrosisti slēdz līgumus ar valsts un pašvaldību iestādēm un privātām firmām par visu aploksņu uzpirkšanu, kādas vien zināmā iestādē vai firmā ienāk gada laikā. Tā filatelijā ierauj cilvēkus, kuri pat nedomā ar filateliju nodarboties.

10+5 Pf. brūna. Sūcbagars „Fu Shing“. Tas būvēts Dancigas Schichan kuģu būvētavā Šanghajas ostas vajadzībām.

15+10 Pf. olīvzaļa. Lloida okeana tvaikonis „Columbus“. Nolaists ūdenī Schichan kuģu būvētavā Atlantijas okeana šķērsošanai.

25+10 Pf. tumši zila. Motorkuģis „Hansestadt Danzig“. Būvēts tas Stettinē Vulkana kuģu būvētavā un kalpo pasažieru pārvadāšanai starp Vāciju un Dancigas brīvpilsētu.

40+15 Pf. sarkani brūna. XV g. s. kara kuģis „Peter von Danzig“. Zīmējums pagatavots pēc Dancigas profesora Dr. ing. Lienau projekta.

Šveice.

Šinī vasarā Cīrihē tiks rīkota valsts izstāde. Šīs izstādes propagandai izlaistas pastmarkas 10, 20 un 30 Rp. vērtībā.

10 Rp. violeti pelēka un gaiši sarkana. Zemes iedzīvotāji sava darba ražojumus nes uz izstādi.

20 Rp. tumši un gaiši sarkana. Tautas garīgā darba pārstāvju grupa.

30 Rp. zila, pelēka un sarkana. Šveices kalni ar slūdoni. Šī marka rāda Šveici kā kalnu un turistu zemi.

Pirmās divas pastmarkas zīmējis mākslinieks Kārlis Bikels. Izgatavotas P. t. t. pārvaldes vērtzīmju spiestuvē uz balta marku papīra bez ūdenszīmēm

dotas 2 pastmarkas ar vienādu mākslinieka Axter-Hendtllass zīmējumu, kurā rādīti šīs zemes iedzīvotāji priecīgi soļojam kopējā darbā.

6+4 Pf. zaļa un 12—8 Pf. sarkana.

Piemaksa, atskaitot pastmarku izgatavošanas izdevumus, ieplūst Vadova kultūras fondā.

Čehoslovākija.

Čehoslovākijas valsts pag. g. beigās atradās visas pasaules uzmanības degpunktā. Šie politiskie notikumi skāra arī filatelijas nozari. Tā, valsts 20 gadu pastāvēšanas atcerei jau kopš ilgāka laika bija paredzēts īpašs jubilejas pastmarku izlaidums, bet pag. gada septembra un oktobra notikumi šo nodomu izjauca, kamdēļ jubilejas pastmarku izlaidumu atlika līdz 1918. g. 18. decembrī izdotās pirmās Čehoslovākijas pastmarkas 20 gadu atcerei. Pirmās pastmarkas zīmējumu, Hradčinas pili Prahā 1918. g., pagatavoja mākslinieks Alfons Mucha.

Jubilejas seriāļā ietilpst 2 pastmarkas 2 un 3 kronu vērtībā. Bez tam paredzēts pastmarku bloks ar 2 kr. pastmarku zilā kārsā un 8 kr. virsmaksu, kas dabūjams vienīgi iepriekš parakstoties. Pastmarkām un arī blokam vienāds zīmējums. To zīmējuši mākslinieks un grafiķis B. Heinz ar M. Svabinsky.

Pasta darbībai ievirzoties normalā gultnē, izdota jauna 50 heleru pastmarka ar ģenerāļa Milana Rostislava Štefanika ģimetni. Starptautiskās politikas krīzes laikmetā, kad tika mobilizēta Čehoslovākijas armija, darbību uzsāka mobiliza-

Šveices, Vācijas un Čehoslovākijas pastmarkas.

Jaunas pastmarkas.

Danciga.

Dancigas brīvpilsēta, lai rastu līdzekļus ziemas palīdzības vajadzībām, izdevusi 5 labdarības pastmarkas ar kuģu attēliem. Markas ir ar ugunskrusta ūdenszīmi un izgatavotas asējuma iespiedumā Berlīnes valsts spiestuvē.

Visos pasta kantoros pastmarkas būs pārdošanā līdz š. g. 30. aprīlim, bet galvenā pasta līdz 30. jūnijam.

5+5 Pf. tumši zaļa. Buru jachta „Peter von Danzig“ 1936. g. okeana sacīkstē. Dancigas kuģu būvētavas darbs pēc fiensburgieša H. Grubera plāna.

kombinētā asējuma un grebuma dobspiedes izpildījumā. Pēdējai pastmarkai zīmējumu gatavojis mākslinieks Viktors Surbeks un tā iespiesta uz balta viegli strīpota papīra pie Courvoisier S. A. ā La Chaux-de-Fonds, asējuma tehnikā trīskrāsainā dobspiedes izpildījumā.

Propagandas uzraksts pastmarkām vācu, franču un itāļu valodās.

Vācija.

Vācijai pievienotā Sudetu apgabālā 4. decembrī notika papildam Reichstaga vēlēšanas: Sudetu vācieši vēlēja savus pārstāvjus — Reichstaga locekļus. Šīs dienas piemiņai un atcerei par Sudetijas ietilpināšanu Lielvācijas sastāvā iz-

cijas plānā paredzētās lauku kara pasta iestādes. Tās izdeva oficiālas pastkartes karavīriem un lietoja īpašus kalendāra štempeļus ar uzrakstu „Čehoslovāniskā polnī pošta“ (Čehoslovākijas lauku pasta), kas izvērtās par jaunu filatelijas darba lauku. Tagad tiek meklēti un klasificēti atsevišķo lauku kara pasta iestāžu kalendāra štempeļu nospiedumu veidi, ar ko nodarbojas nevien atsevišķi krājēji, bet arī to organizācijas, pastmarku katalogu izdevēji un tirgotāji.

Pastmarkās atspoguļojas arī kaimiņvalstīm nodoto Čehoslovākijas apgabalu dzīve. Tā 0,50 un 1,20 kr. past-

markas ar Ungārijai nodoto Košicas un Munkačovas pilsētu skatiem būs lietotānā līdz to krājuma izbeigšanai. Daži pastmarku krājēji Ungārijas ieņemtajos

Slovākijas apvidos sūtījumu apmaksai steigušies izlietot abu valstu — Čehoslovākijas un Ungārijas pastmarkas. Sūdetijas vācu partijas nodaļa Ašā pat iz-

laidusi savas pagaidu pastmarkas, kurām kā privātam izdevumam gan nav paredzama sevišķa filatelistiska vērtība. Ds.

Fotografija

II foto izstāde.

Š. g. 26. janvārī Latvijas pasta, telegrafa un telefona darbinieku biedrības telpās tika atklāta Latvijas dzelzceļnieku un pasta, telegrafa un telefona darbinieku biedrību foto sekciju rīkotā II apvienotā foto mākslas izstāde. Ievadrunu teica dzelzceļnieku foto sekcijas priekšsēdētājs inž. M. Tāmužs. Viņš pakavējās pie foto sekciju attīstības gaitas un atzīmēja, ka minētās izstādes sarīkošana sakrīt ar fotografijas 100 gadu jubileju un 25 gadu jubileju kino filmai.

Latvijas pasta, telegrafa un telefona darbinieku biedrības priekšnieks arch. D. Zariņš savā izstādes atklāšanas runā minēja, ka izstāde, sekojot tautas Vadoņa draudzīgam aicinājumam, ir rīkota reizē ar valsts kultūras nedēļu. Savā tālākā runā biedrības priekšnieks aizrādīja uz foto mākslas lielo kulturalo nozīmi, jo foto māksla ir daudz lētāka, bet spēj dot pilnīgas mākslas vērtības, un līdz ar to stāv tautai tuvāk par citām mākslas nozarēm. Atercoties Dzelzceļu virsvaldes galvenā direktora Blodnieka novēlējumus atklājot 1937. gadā I foto izstādi, lai minētā izstāde dotu ierosmi un atzinumus nākošajai; tad, ar gandarījumu var vērot, ka viņa novēlējumi ir lielā mērā piepildījušies. Jūtami kuplāka un labāka ir kļuvusi nodaļa par dzelzceļu darbību, vienīgi no pasta, telegrafa un telefona darbības vēl ļoti maz kas redzams. Samērā plašā tūrisma nodaļa izstādē ar krāšņiem Latvijas dabas uzņēmumiem var veicināt nacionālā tūrisma attīstību.

Pēc izstādes atklāšanas notika izstādes apskate un drīz pēc tam sāka darboties godalgu piešķiršanas komisija, kurā darbojās plaši pazīstami lietpratēji: fotogrāfi Kalcenavs un Polis, kinooperators Sīlis un pasta telegrafa departamenta būvniecības daļas vadītājs arch. Zariņš.

Uz izstādes atklāšanu bija ieradušies Satiksmes ministra sekretars Eglītis, Pasta krājokases direktors Kraulis, daudzi Pasta telegrafa departamenta un Dzelzceļu virsvaldes augstākie ierēdņi, abu biedrību priekšnieki, centrālo valžu locekļi, dažādu sekciju vadītāji, lielāko laikrakstu un žurnālu pārstāvji, ievērojamākie Rīgas fotogrāfi un privātie apmeklētāji.

Izstādē piedalījās ar saviem darbiem 14 Latvijas dzelzceļnieku biedrības un 10 Latvijas pasta, telegrafa un telefona darbinieku b-bas foto amatieri kopā ar 335 foto uzņēmumiem, 25 fotografiētām dabīgās krāsās, 6 „Minox” uzņēmumiem un 100 stereoskopiskiem uzņēmumiem. Izstādē bija izstādīti arī vairāki ārēmēs un iekšzemē godalgoti darbi.

Pēc žūrijas komisijas atzinuma ī godalga — Satiksmes ministra balva piešķirta V. Razbegajevam (L. Dz. B.) par darbu „Senā varenība” (Nr. 247).

Latvijas pasta, telegrafa un telefona darbinieku b-bas balvas ieguvuši zemāk minētie autori. Vispārējā nodaļā: 1. A.

Magers par darbu „Sapnis” (Nr. 208), 2. J. Brinkmanis — „Rīta klusums ostā” (Nr. 44), 3. A. Bočs — „Sarmā” (Nr. 27), 4. K. Šloss — „Dzelzsbetona laikmets” (Nr. 279). Tūrisma nodaļā: 1. A. Bočs par darbu „Apcelo dzimto zemi” (Nr. 30), 2. N. Grundulis — „Skats no Zemgales tilta” (Nr. 144), 3. K. Šloss — „Plkv. Kalpaka muzejs” (Nr. 280). Žanra nodaļā: 1. A. Magers par darbu „Saulīte jau aiz mežina” (Nr. 220). Pasta, telegrafa un telefona nodaļā: 1. K. Šloss par darbu „Ceļa malā” (Nr. 292).

Latvijas dzelzceļnieku b-bas godalgas ieguvuši sekojošie autori. — Dzelzceļu nodaļā: 2. inž. M. Tāmužs par darbu „Agrā rītā” (Nr. 300), 3. M. Mūsiņš — „Caurteka” (Nr. 235), 4. V. Āboliņš — „Brocēnu stacija” (Nr. 15), Tūrisma nod.: 5. T. Buchholcs — „Koknese” (Nr. 86), 6. Stereoskopijas nod.: P. Šmits par 100 stereoskopiskiem uzņēmumiem (Nr. 295), 7. inž. M. Tāmužs par 25 uzņēmumiem dabīgās krāsās (Nr. 313). Dzīvnieku nodaļā: 8. A. Rode — „Šaubīgs gaiss” (Nr. 250). Vispārējā nodaļā: 9. F. Līcis — „Nemiernieks” (Nr. 187), 10. R. Ivans — „Vasaras diena” (Nr. 156), 11. G. Davidsons — „Jāņa bērni aizvadīti” (Nr. 115), 12. V. Āboliņš — „Daugavas siluete” (Nr. 7).

Firmas A. Cālītis pārsteiguma balvas par labāko darbu uz „Baltā” plates ieguva V. Razbegajevs (L. Dz. B.) — „Jaunie bērzi” (Nr. 246) un par labāko darbu uz šaurfilmās: R. Sarkangalvis (L. p. t. t. d. b.) — „Ēnains stūritis” (Nr. 264).

Ārpus godalgotiem ir jāatzīmē vēl šādi labākie darbi: V. Āboliņam —

Foto izstādes laikā biedrības telpās ieradās arī Pasta-telegrafa dep-ta jaunais direktors O. Matisons augs.

Augsti godātam

arch. D. Zariņa kungam,

Latvijas pasta, telegrafa un telefona darbinieku biedrības priekšniekam.

Rīgā, 1939. g. 11. februārī

Augsti godātais priekšnieka kungs

Ar patiesu prieku uzkavējos Jūsū vadītās Latvijas pasta, telegrafa un telefona darbinieku biedrības rīkotā fotomākslas izstādē, kas rāda, ar kādu dabas daiļuma izjūtu daudzi mūsu darbinieki skata savas dzimtenes jaukās vietas. Vēl vērtīgāks šis sarīkojums kļūvis ar to, ka izstādē piedalās arī Latvijas dzelzceļnieku biedrība, kas ir labas kulturalas kopdarbības apliecinājums valsts darbinieku starpā.

Lūdzu nodot čaklajiem fotoizstādes rīkotājiem un dalībniekiem arī manus atzinības vārdus, bet Jūs, priekšnieka kungs, lūdzu pieņemt manu augstās cieņas apliecinājumu.

O. Matisons

Pasta un telegrafa direktors.

Foto izstāde slēgta.

Šī gada 12. februārī tika slēgta mūsu b-bas un Latvijas dzelzceļnieku b-bas foto sekciju rīkotā apvienotā foto izstāde. Izstāde bij atvērta 2^{1/2} nedēļas un

Iepazīnies ar izstādītajiem foto amatieru darbiem, Direktora kungs atsūtījis b-bas priekšniekam sekojošu atzinības rakstu:

tai bijuši vairāki simti apmeklētāju. Vairāki izstādītie uzņēmumi ir ievietoti dažādos žurnālos un laikrakstos, kā arī privātas publikas atpirkti.

Uz izstādes slēgšanu bija ieradušies

daži mūsu b-bas Centralās valdes locekļi, dzelzceļnieku b-bas priekšnieks, izstādes rīkotāji un daudzi interesenti.

Ievadrunā L. P. T. T. d. b-bas foto sekcijas vadītājs K. Šloss teica, ka šajā izstādē tās dalībnieki pirmo reizi iedrošinājušies kopīgi parādīt plašākai Rīgas publikai savu māksliniecisko gaumi un izpratni, kā arī foto tehnisko gatavību. Izstādes laikā tiem bieži nācās dzirdēt glaimojošus vārdus un nopietnāko foto lietpratēju atzinību, kā arī nesaudzīgi asu kritiku, bet tieši pēdējā devusi daudz pozitīva radot jaunus atziņas un ierosinājumus, kas ir bijis viens no izstādes galveniem mērķiem. Savas runas noslēgumā tas lūdza L. Dz. B. priekšnieku Dinbergu un L. P. T. T. d. b-bas Centralās valdes locekli L. Bērziņu izdalīt centīgākiem foto amatieriem iegūtās balvas.

Mūsu biedrības Centralās valdes loc. L. Bērziņš savā uzrunā starp citu pakāvējās pie izstādes priekšdarbiem. Minot, ka Centralā valde ne labprāt gribēja piekrist minētās izstādes sarīkošanai, šaubīdamās par mūsu b-bas foto amatieru spējam un baidīdamās, ka tie neizblamējas mūsu, vairāk piedzīvojušo, kolegu dzelzceļnieku priekšā, kuri savas spējas ir parādījuši 1937. g. rīkotā izstādē, bet tagad savos darbos uzrāda vēl lielāku pilnību. Viņš ir priecīgs, ka šaubas bijušas liekas un ka mēs varējām saviem koleģām nostāties cienīgi blakus vieni otru papildinot un šādi radot kuplu un iespaidīgu foto darbu skati. Savu runu noslēdzot novēlēja vēl lielākas sekmes turpmākā darbā.

Pēc balvu izdalīšanas izstādes noslēguma akta darbinieki vēl vairākas stundas pakavējās pie kopēja tējas galda pārrunās par izstādes iespaidiem un personīgiem piedzīvojumiem foto amatierismā.

Ž.

Izsaku savu sirsnīgāko pateicību

un atzinību L. Dz. B. foto sekcijas vadībai par to saskaņu un vienprātību, kāda

valdīja mūsu kopējā izstādes rīkošanas laikā. Tāpat arī visiem pārējiem izstādes rīkotājiem, atbalstītājiem un labvēļiem.

L. p. t. t. b-bas foto sekcijas priekšs.
K. Šloss.

Jauns foto mākslas žurnāls.

Amatieri, mūsu valsts vienotās tautas produktīvais darbs ar katru gadu dod lielākus un lielākus panākumus un sasniegumus. Arī mēs, strādājot kopējo valsts darbu, savā brīvlaikā, mīlot savas dzimtenes Latvijas dabas krāšņumu, vēlamies savu atpūtu lietderīgi izmantot, un rezultāts: glīti foto uzņēmumi, kuri, kā mākslas uzņēmumi, pacel garīgo kulturu, bet bez tam arī propagandē nacionālo turismu.

Lai šis fotoamatiera darbs būtu vēl sekmīgāks, vēl vairāk stiprināsim vienības saites savā starpā.

Amatieri, izdosim paši savu ļoti oriģinālu un īstu fotomākslas žurnālu; paši būsim par šī žurnāla līdzstrādniekiem un arī lasītājiem.

Noteikumi šādi:

Viena žurnāla izdošanā piedalās apm. 15—20 amatieri, kuri pēc žurnālam pievienota dalībnieku saraksta saņem žurnālu ar iepriekšējo (pēc saraksta) dalībnieku darbiem, tos apskata, ja vēlas, tad žurnālam pievieno savu kritiku, un pieliekot savu vienu jeb vairākus uzņēmumus, žurnālu sūta nākošam sarakstā minētam dalībniekam. Dalībnieks, saņemot žurnālu nākošo reizi, savu iepriekšējo uzņēmumu izņem un žurnālam pievieno jaunu uzņēmumu. Tādā ceļā šis žurnāls, ceļojot pa visu valsti, apmeklē katru dalībnieku vismaz vienu reizi mēnesī, bet ja kāds no dalībniekiem vēlēties, tad varēs saņemt arī vairākus citu dalībnieku žurnālus.

Žurnāls pie katra dalībnieka paliek ne ilgāk par 2 dienām.

Tā kā dalībnieku būs daudz, tad arī varēs izdot vairākus ar dažādu saturu žurnālus.

Lai būtu parocīgāka pārsūtīšana pa pastu (ierakst. bandr. ar drukas darbiem), tad žurnālam pievienojamiem uzņēmumiem jābūt uzlīmētiem uz gaiša kartona, ierobežojot pēdējā samērus — ar 21×26 cm.

Visiem, kas vēlas būt par šī oriģinālā un interesantā žurnāla dalībniekiem, laipns uzaicinājums piesūtīt savus pieņemumus mūsu biedrības Ludzas nodaļas valdei, uzrādot pieteikumā:

- 1) uzvārdu,
- 2) vārdu,
- 3) pasta adresi un dzīves vietu,
- 4) kādā iestādē strādā un amats un
- 5) par cik žurnālu dalībnieku vēlas būt.

Dalībnieku sarakstos dalībniekus ievēdīs pieteikšanas kārtībā.

Tā kā žurnālu sūtīšanu nodomāts iekārtot ar š. g. 1. martu, tad laipns uzaicinājums fotoamatieriem savus pieteikumus ar 30 sant. pastmarku jeb zīmogmarku žurnāla vāka pagatavošanai piesūtīt līdz minētam datumam.

Žurnāla redakcija: mūsu biedrības Ludzas nod. valde un šīs nodaļas amatieru kopas vadība.

Ludzas nodaļas valde.

Foto sekcijas pilna biedru sapulce

notiks š. g. 23. februārī pl. 18 b-bas telpās M. Grēcinieku ielā 2, dz. 2.

Dienas kārtība:

- 1) Sapulces vadības vēlēšanas.
- 2) Pagājušā gada darbības pārskats.
- 3) Sekcijas instrukcijas apstiprināšana.
- 4) Nākošā gada darbības plans.
- 5) 1939. g. budžets.
- 6) Sekcijas vadītāja vēlēšanas.
- 7) Dažādi.

Sekc. komisija.

Turisms

Biedrības nodaļu ekskursiju pārskats par 1938. gadu.

II.

Pagājušā gadā ekskursijas vēl sarīkojušas sekojošas biedrības nodaļas:

Nodaļas	Ekskursiju skaits	Maršruta īss apzīmējums	Dalībnieku skaits	Km skaits				Ieņēm.- izdevumu summa latos
				ar vilcienu	ar auto	laivā	kājām	
1. Pļaviņu*)	2	1) Pļaviņas - Koknese 2) Ziemeļvidzeme	46**)	—	594	22	5	298,75
2. Rēzeknes	1	Alūksne-Ape-Igaunija	32	—	600	—	—	380,—
3. Siguldas	1	Amatas krasti	11	20	15	—	—	23,—
4. Stendes	1	Spāre-Kuldīga-Sabīle	5	20	120	—	5	15,08
Pēc iepr. pārskata	5		94	40	1329	22	10	716.83
	12		255	528	2077	40	55	999.10
Kopā par 1938. g.	17		349	568	3406	62	65	1715.93

*) Kopā ar Daugavpils, Antonopoles un Madonas nodaļām.

***) Dalībnieku skaitā 9 no Antonopoles nodaļas.

Turisma sekcijas komisijas darbība.

Š. g. 16. janvāra sēdē sekcijas komisija pieņēma 1939. gada ekskursiju sezonai sekojošus maršrutus:

- 1) 21. maijā — Baloži-Berģi-L. Jugla-Sunīši-M. Jugla-Šeluchina (kājām);
- 2) 11. jūnijā — Valmieru un apkārtnē (autobraucieni);
- 3) 2. jūlijā — Ropaži-M. Kangari-Allaži („Mazais Ķegums“)-Siguldas sēravoti-Turaida-Ragana (ar auto);
- 4) no 20.—23. jūlijam — Latgale (auto braucieni);
- 5) no 12.—13. augustam — Cēsvaine-Madona-Gaižņkalns-Ergļi (ar auto);
- 6) 3. septembrī — Saukalnes stacija Nāves sala-lkšķīle (zirga dzelzceļš)-Baldone (kājām);
- 7) 17. septembrī — Ķegums-Skrīveri-Madliena-Ķeipene-Suntaži (ar auto);
- 8) 1. oktobrī — sezonas noslēgums „nezināmā virzienā“ (ar auto).

Ekskursijai uz Latgali š. g. 20.—23. jūlijā pieņem atzinumu, ka, ja nesānāktu vajadzīgais dalībnieku skaits, kas konstatējams vismaz 2 nedēļas iepriekš, tad

22. un 23. jūlijā sarīkojama ekskursija — auto brauciens uz Brocēniem-Cieceres ezeru un Saldu.

Gadskārtējo turisma vakaru nolemj sarīkot š. g. 4. martā, biedrības telpās. Programā paredzēts referāts, pārrunas pie tējas glāzes, dejas un rotaļas. Nolemj uzicināt rakstnieku Vili Veldri iepazīstināt vakara dalībniekus ar mūsu dzimtas zemes novadu dzīvi un dabu.

Pieņem sekcijas 1939. g. budžeta projektu, kas līdzsvarota ienēmumos-izdevumos ar Ls 1355.—.

Bez tam komisija pārrunā dažus principālas dabas jautājumus.

Š. g. 30. janvārā sēdē komisija pārrunā turisma vakara sarīkošanu 4. martā. Noskaidrojās, ka ar referātu piedalīsies rakstnieks Vilis Veldre. Komisija nosaka ieejas maksu Ls 2.—, ieskaitot piedalīšanos pie galdā, bet iepriekšēju pierakstīšanos turpināt līdz 28. februārim.

Nolemj sarīkot ekskursiju uz Tiesu pili un, ja iespējams, arī uz Rīgas pili.

—čs.

P. t. turistī!

Latvijas pasta, telegrafa un telefona darbinieku biedrības turisma sek-

cija sarīko š. g. 4. martā, biedrības telpās, plkst. 20, **gadskārtējo turisma vakaru** ar priekšlasījumu, pārrunām pie tējas glāzes, rotaļām un deju.

Jaunais apdāvinātais dzejnieks Vilis Veldre, kas pazīstams arī kā kaislīgs dzimtenes apceļotājs, nolasis referātu! „Mūsu dzimtenes novadu daba un tauta“.

Iepriekšējā pierakstīšanās pie sekcijas komisijas locekļiem un biedrības birojā (telefons 33454) līdz š. g. 28. februārim.

Piedalīšanās maksa Ls 2.—.

Sekcijas komisija.

Darbinieku balsis

Kritika un paškritika.

Kritika ir ļoti laba lieta. Saprātīgi un vietā pielietota tā var daudz ko izlabot un novērst. Tomēr nav jāaizmirst, ka ar kritikas pielietošanu jābūt uzmanīgiem, jo pielietota pārāk daudz un bez iemesla tā panāk gluži pretējo — pamazina darba prieku un pavairo darba apziņas nevērtību. Līdzīgi citiem valsts darbiniekiem arī pasta, telegrafa un telefona darbinieki ir saņēmuši diezgan daudz kritikas — gan ir teikts, ka par maz strādājam, ka darba laiks par īsu, ka esam nelaipni, kūtri un t. t. Protams, dažā labā vietā kritika būs bijusi vajadzīga un derīga. Caur to ir novērsti darba trūkumi un paviršības, ir labāki saprasti — kur ko vajaga izlabot vai pārkārtot. Bet var arī teikt, ka krietni daudz kritikas ir bijusi un ir tikai dažu cilvēku personīgie ieskatī domas, izteikti tādēļ, lai vispārīgi būtu kas ko teikt, neprasot vai tas atbilst patiesībai un ir izpildams jeb nē. Bieži vien kritizētājs pavirši vai nemaz nepazīst tā darba apstākļus, kurus nokritizē. Bet teorija un prakse ir pavisam pretējas lietas, to lai arī kritiķi neaizmirst. Kas būs 7 stundas nosēdējis pie komutatora, izbaudījis darba teigru un sarežģījumus, centies izdabāt abonentu iedomām, noklausījis nepelnītus pārmetumus un pat rupjības, tas zinās un sajūtīs, ka darba laiks nav par īsu, ka dažu labu reizi ir strādāts pāri spēkiem. Tas zinās, ka dažādu darba apstākļu dēļ, pat pie labākās gribas daudz reiz nevarēs strādāt tik labi un ātri, kā tas būtu vajadzīgs. Nebūs arī iespējams 7 stundas no vietas runāt tikai saldā balsī un smaidīt, kad telefona darbinieces bieži aiziet mājā ar asarām acīs un rūgtumu sirdī. Ir jau labi, patīkami un darbam derīgi, ja Dievs cilvēkam ir devis jauku balsi un licis smaidus sejā, neaizmirsdams apbalvot arī ar labām darba spējām. Bet tāda pilnība ir reta. Tādēļ neaizmirsīsim, ka telefona centrāle nav skatuve, kur balsij, mimikai un žestiem būtu jādod priekšroka pret citu visu, un kur tos vajadzētu iegūt ar varu. Centrāle ir sarežģīta un nopietna darba vieta, kur darbs prasa vislielāko uzmanību, izveicību, labu izpratni un korektu laipnību. Tāpat, kas būs lietū, sniegā un salā gājis garus ceļus ar smago pastnieka somu plecos, būs steigā kāpis pa kāpnēm augšā un lejā, pēc nepareizām un sarežģītām adresēm centies uzminēt un uzmeklēt sūtījumu īpašniekus, tas zinās, ka šis darbs nebūt nav tik viegls, lai smaidītu

bezgala, kā to nesen bija ieteicis darīt kāds kritizētājs. Pastnieks arī nav aktieris, bet smaga un nopietna darba darītājs, tādēļ arī jāapzinās cik un ko no viņa var prasīt. Galējības nevar darba sekmes veicināt, bet drīzāk tās noslogot zemāku. Tas pats jāsaprot arī par montieriem, pasta un telegrafa ierēdņiem un kalpotājiem. Diezin vai vēl kādā citā resorā būs vajadzīga tik liela uzmanība, laba izpratne un steiga, kā pastā, telegrafā un telefonā. Nepareizi sasiets vads, mazs, nepareizs cipars, viens izlaists vai pārskatīts vārds, nepareizs numurs vai minūšu skaits, nepareizi nodota vēstule — un sekas var būt ļoti lielas nepatīkamas un pat neizlabojamas. Un tomēr jāsaprot, ka pie visa šī sarežģītā darba, mēs nemaz tik slikti nestrādājam un tik nelaipni un kūtri neesam. Ja salīdzināsim ar citām valstīm, tad redzēsim, ka mēs strādājam pat ātrāki un labāki nekā tur. Pastā, telegrafā un telefonā mūsu publikai daudzās lietās ir lielākas ērtības nekā citur. Ārvalstīs pasts, telegrafs un telefons kā valsts labierīcības ir arī lielākā cieņā nekā pie mums. Viss augšā sacītais tomēr nenozīmē, ka mēs jau būtu sasnieguši tādu pilnību, ka varētu ļaut darba sekmēm apstāties vai pat slidēt atpakaļ. Nē! Mēs zinām, ka tikai ļoti pastrādāts darbs nes labklājību dzīves ritamam un dara prieku pašam darītājam. Centīsimies pareizi izprast sava darba nozīmi un vērtību, tad arī gribēsīm un vārēsīm šo vērtību pacelt arvien augstāki. Un ja vienā otrā vietā vēl sastapsīm nevērtību, nelaipnību un kūtrumu, tad tās nebūs vispārējas parādības, bet gan atsevišķu personu kļūdas, kurām būs vajadzīgi stingrāki labošanas paņēmieni un arī sapratīga kritika. Tomēr no diviem kritikas novirzieniem būtu ieteicams izsargāties vispārīgi, jo tie neko nevar uzlabot, bet gan nelabvēlīgi atsaucas uz darba gaitu; tie ir — kritika pēc iedomām un paraduma un kritika sliktā gara stāvoklī. Ja tāds kritizētājs ir mazāks ierēdnis, tad iznāk tikai asāka vārdu maiņa un arī darba biedriem top sabojāts garastāvoklis, kas tomēr jau traucē darbu un labo saskaņu. Bet stāvoklis pasliktinas, ja kritizētājs ir augstāks ierēdnis vai iestādes priekšnieks, un kritika no vārdiem var pārvērsties arī darbos. Ja iedomu vai paraduma dēļ vienmēr viss tiek kritizēts un nosmārdēts, tad darbinieki drīz vien saprot, ka nemaz nav vērts ļoti strādāt un arī neceņšas to darīt, jo nekas tā nesamazina

labo gribu strādāt, kā nopēliens nevietā. Turpretim, ja personīgu nepatīkšanu vai citu iemeslu dēļ, prāts kļūst sliktā, tad dusmās arī pareizi padarītais darbs tiek atzīts par sliktu un nepareizu, tiek atminētas un pārņemtas tās darbinieku kļūdas, kas jau sen aizmirstas, un sākas nevajadzīga un darbu traucējoša tīrāšana un pārkārtošana. Ar laiku iestādē ieviešas nevērtība, zūd darba prieks, savstarpējā cieņa un saprašanās un iestādes iekšējais prestižs kļūst smieklīgs. Tādā iestādē nebūs ne vēsts no mūsu gaišā laikmeta audzinošā gara, darba prieka un vienotības apziņas vērtības, kurus godā celis un dzīves pamatos licis tautas Vadonis.

Kā šādus nevēlamus kritikas novirzienus pamazināt un izskaust? Labs pretlīdzeklis ir — iemācīties un pielietot pašsavaldīšanos un paškritiku. Kritiku no paškritikas gan šķir tikai trīs burti, bet, patiesībā, starpība ir ļoti liela, jo te visbiežāk piepildas sakamvārds — citam ierauga skabargu, pats sev balķi neredz... Pārmērīgs kritizētājs lai vispirms atrod un cenšas izlabot savas kļūdas. Labs piemērs un priekšzīme ir arī laba pamācība, kura daudzreiz vairāk vērtā un ātrāki novērs nepilnības, nekā nevajadzīga un pārmērīga kritika.

A. P.

Vēl kas par „uzziņu“ un „izzīņu“.

Pie J. Dr. raksta šī gada P. T. Dzīves Nr. 1 (26. lappusē) gribu pateikt savas domas.

Te nebalstīšos uz valodnieku atzinumiem ne arī uz vārdniecām, jo pēdējās: 1) visiem vārdiem nemaz nevar uzskaitīt visas nianšes, 2) viens, otrs vārds ir zaudējis savu agrāko nozīmi (kumelš, arods), 3) dažus vārdus mēs visi rakstam gramatiski nepareizi (apinis, pilsonis; pareizi ir „appinis, pilonis“).

Lūkosiņ pašu spēkiem izlobīt, kāda nozīme ir uzziņai un izziņai. Apskatot vienas saknes salikteņus ar „uz“ un „iz“ redzam daudzos vārdos pavisam citu nozīmi (uzturēt un izturēt), bet citos nav saskatāma starpība vai atkal tā nav liela. Mūs interesē pēdējie divi.

Nesīm vārdus uzrakt un izrakt. Domāju, ka ikkatrs mazu dažādību šais vārdos saskatīs.

Ja rokām bedri vai aku, mēs starp citu uzrokam akmeni un darbu turpinot, mēs akmeni izrokam.

Tāpat smeļot akā daudz ūdens mēs uzsmeljam beigās dubļus un pēc tam varam tos arī izsmelt.

Tā sākumā ir „uzokškerēšana“ un beidzot ir „izokškerēšana“.

Tas pats saskatams citos vārdos, piem.: uzslaucīt istabu, izslaucīt; uzskaitīt, izskaitīt; uzlasīt, izlasīt; uzlāpīt, izlāpīt un citos.

Tā tad salikteni ar „uz“ apzīmē vājāku, seklāku, pat nepilnīgāku darbību, kā salikteni ar „iz“.

Vai tāpat nav ar uzzināšanu un izzināšanu?

Ja mēs par kautko sākam interesēties, tad sākam vākt vienas ziņas pēc otras, kas ir uzzināšanas, līdz beidzot izzinām visu, kas ir mūsu spēkos.

Tā tad uzziņa ir vienpusīga, sekla ziņu ievākšana un sniegšana, bet izziņa

ir pēc iespējas pilnīgāka, vispusīgāka ziņu sniegšana (resp. ievākšana).

Domāju, ka mūsu darbā priekšroka dodama izziņām, bet ne uzziņām, jo ne vienu vien reizi ir atgādināts sniegt klientiem izsmelošas un noteiktas ziņas.

P. L.

Kronika

Jaunā amatā

Ar š. g. 1. februārī satiksmes ministrs B. Einbergs iecēlis līdzšinējo departamenta inspektoru **Krišjāni Puteni** par eksploatācijas pārvaldes priekšnieku.

Krišjānis Putenis.

Jaunais pārvaldes priekšnieks dzimis 1894. g. 5. novembrī Ilūkstes apriņķī, Rubenes pagastā. 1912. g. iestājies par mācekli Subatas p. t. kantorī. Pēc tam strādājis Cēsu, Paides, Tallinnas, Kazanas un Ufas pasta-telegr. iestādēs. Latvijas atbrīvošanas cīņu laikā K. Putenis atgriezies dzimtenē un brīvprātīgi iestājies Augškurzemes partizānos. 1920. gadā, kad Latvija bija atsvabinājusies no svešajām varām, K. Putenis iestājās pasta-telegrafa virsvaldes eksploatācijas direkcijas dienestā, ieņemdamas dažādus atbildīgus amatus. Pateicoties savām spējām un priekšzīmīgajam darbam K. Putenis izpelna departamenta vadības ievēribu un 1934. gadā to ieceļ par inspektoru, kādā amatā darbojas līdz š. g. 1. februārim.

Līdztekus darbam pasta-telegrafa departamentā K. Putenis studē jurispudenci Latvijas universitatē, ko beidz 1931. gadā.

Jaunais eksploatācijas pārvaldes priekšnieks ir L. pasta, telegrafa un telefona darbinieku biedrības dibinātājs un kā ilggadīgs Centralās valdes loceklis ļoti daudz un ar lielu veiksmi strādājis biedrības izveidošanā un izkopšanā

par spēcīgu organizāciju. K. Putenis ir žurnala „P. T. Dzīves“ pirmais redaktors.

P. t. darbinieki — Profesiju kameras locekļi.

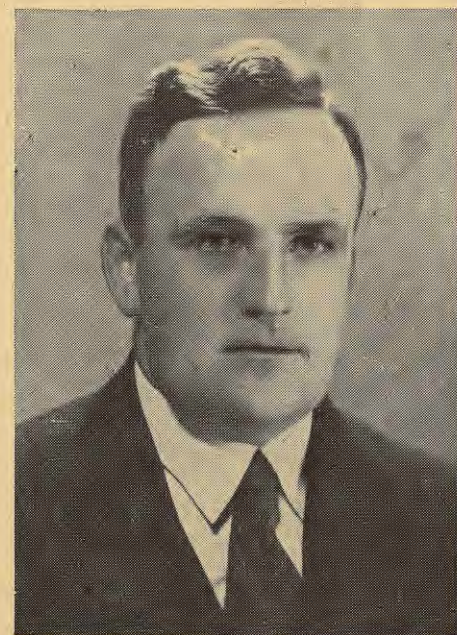
Izglītības ministrs prof. Dr. J. Auškāps š. g. 16. janvārī, saskaņā ar likumu par Latvijas profesiju kameru, iecēlis par Latvijas profesiju kameras locekļiem Pasta un telegrafa departamenta Techniskās pārvaldes priekšnieku inženieri **Alfredu Olte** un Rīgas galvenā telefona kantora tehniķi **Ludvigu Bērziņu**. Profesiju kameras priekšsēdētājs prof. Dr. E. Ziemeļis kameras locekļus inž. A. Olte un techn. L. Bērziņu iedalījis Profesiju kameras Teknikas un celtniecības sekcijā. Minētā sekcijā apvienoti: inženieri, arhitekti, tehniķi un ķimiki.

L. Bērziņš — Profesiju kameras tehniķu kopas priekšsēdētājs.

Latvijas profesiju kameras priekšsēdētājs prof. Dr. E. Ziemeļis, š. g. 17. janvārī, iecēlis par Latvijas profesiju kameras tehniķu kopas priekšsēdētāju Latvijas pasta, telegrafa un telefona darbinieku biedrības Centralās valdes un žurnala „P. T. Dzīves“ red. koleģijas locekli **Ludvigu Bērziņu**. Līdz ar to L. Bērziņa plašajam un daudzpusīgam

Biedrības Centralā valdē un „P. T. Dzīves“ redakcijas koleģijā darbojies līdz 1935. gadam.

Novēlam spožas sekmes jaunajā, atbildīgajā darba laukā.

Alfreds Olte.

jam darbam sabiedriskajā laukā pievienojas jauns un ļoti svarīgs uzdevums — darboties profesiju kamerā visu Latvijas tehniķu interešu labā, aicināt, organizēt un vadīt tehniķu saimi pa **Vadona** nosprausto kulturalās un materialās attīstības ceļu. Kas pazīst L. Bērziņu kā sabiedrisku darbinieku un ir redzējis viņa nenogurstošo un pašaiizliedzīgo darbu, zinās, ka viņam ir visas dotības minēto uzdevumu sekmīgai veikšanai.

Ludvigs Bērziņš dzimis 1904. g. 18. dec. Rīgā. Beidzis Rīgas pilsētas tehnikumu. Strādā Rīgas galvenā telefona kantorī kā tehniķis. Pēc tehnikuma beigšanas viņš ir tehnikuma absolventu biedrības valdes priekšsēdētājs un Latvijas tehnisko biedrību savienības, kas apvienoja arhitektus, inženierus un tehniķus, valdes sekretārs. Aktīvi līdzdarbojies pirmā Latvijas tehniskā izglītības kongresā un 6. Latvijas inženieru un tehniķu kongresā. 1936. g. noorganizēja un vadīja 5 tehnisko biedrību apvienošanos vienā biedrībā — atgādējā Latvi-

Ludvigs Bērziņš.

Tukuma nod. eglītes vakara dalībnieki.

ijas vienoto tehniķu biedrībā. Izpildīja apvienotās b-bas pirmā priekšnieka amatu līdz 1937. g. aprīlim, kad laika trūkuma dēļ atteicās, bet no š. g. janvāra atkal no jauna uzņēmās priekšnieka amatu.

1933. g. pilnvarnieku kongress L. Bērziņu ievēl L. p. t. t. darbinieku biedrības Centrālā valdē, kur tas nepārtraukti darbojas līdz šim, rosīgi darbojoties b-bas dažādos sabiedriski-kulturalos un pašpalīdzības pasākumos. Bērziņš kā redakcijas koleģijas loceklis daudz strādājis pie mūsu žurnāla „P. T. Dzīves“ izveidošanas.

Bez tam L. Bērziņš ir ilggadīgs Pasta un telegrafa darbinieku kredītsabiedrības revīzijas komisijas priekšsēdētājs un Valsts un pašvaldību darbinieku centrālās savienības valdes loceklis.

Ziedo kara aviācijas fondam.

Vēlēdāmie, lai jaunais gads būtu drošs un Latvijai mieru nesošs, Jelgavas telefona kantora priekšnieks un darbinieki visi, pēc savām spējām, parakstījās uz caur Pasta-telegrafa departamenta piesūtīto kara av. i. ziedojumu vākšanas listi un saziedoja 45 latus.

No privātas publikas ziedojumus nevar dabūt, tāpēc ka telefonu abonenti sarūgtināti par dažādiem uzrēķiniem.

Rs.

Vaiņodes p. un t. kant. palīgnodaļu pārzīņu kursi.

Š. g. 2. janvārī, sakarā ar krājnodalījumu operāciju atjaunošanu pasta palīgnodaļās, Vaiņodes pasta-telegrafa kantori sarīkoja palīgnodaļu pārzīņiem vienas dienas kursus. Kursos pastmeistars Grinbergs pārzīņus iepazīstināja kā izvedamas pasta krājokas operācijas palīgnodaļās. Palīgs Apriķis deva lietišķus norādījumus par kļūdām kādas

atkārtojās nosūtīšanas dokumentos. Aģents Stūlmanis aizrādīja uz nepareizībām sūtījumu pieņemšanā.

Kursus apmeklēja visi pārzīņi, izņemot vienu, kas slimības dēļ nevarēja ierasties. Sacītais liecina par pārzīņu lielo interesi savam pienākumam.

Pelnītā atpūtā.

3. telegrafa-telefona rajona III šķ. tehniķis Arnolds Baumanis, pēc ražena

darba aizgājis atpūtā, pensijā 12. decembrī 1938. gadā.

Savas darba gaitas sācis 1919. g., strādājot, kā viens no pirmajiem, pie telegrafa-telefona satiksmes atjaunošanas un uzbūves darbiem Bauskā un tās apkārtnē. No 1920. g. līdz šim laikam strādājis 3. telegrafa rajonā. 1923. g. ņēma dalību pie Bauskas telefona centrales izbūves un pārcelšanas no pasta uz telefona kantori. Viņam uzticētos dar-

Vaiņodes p. t. k. palīgnod. pārzīņu kursu dalībnieki.

Pirmā rindā no labās otrais aģ. Stūlmanis, trešais pastm. Grinbergs un pastm. pal. Apriķis.

bus veicis centīgi, par ko izpelņījis priekšniecības un darba biedru atzinību. Novēlam veselību turpmākās dzīves gaitās.

Arnolds Baumanis.

Kas vēlas mainīties?

Kolegas no Rīgas un Jelgavas apkārtnes, kas vēlaties mainīties ar Ludzas p. t. k. II šķ. asistenti, lūdzu rakstiet.

Asistentei Ludzā,
p. t. k.

Kolegas — pilsētu p. t. kantoros, vai nevēlaties mainīties darba vietām ar Iecavas p. t. kantora II šķ. asistenti un III šķ. aģenti.

Iecavai — 43 km Rīga, 36 km — Jelgava. Ar Rīgu autobusa satiksme 4 reizes dienā. Pa dzelzceļu Rīgā un Jelgavā var nokļūt 2 reizes dienā. Apkārtne jauka.

Rakstiet asistentei E. Mežalai un aģentei V. Bērziņai.
Iecavas p. t. k.

Kolegas, Liepājas pastnieki, kas būtu ar mieru mainīties darba vietām ar 2. Telegrafa-telefona rajona štata kvalificētu strādnieku? Alga pēc 18-ās kategorijas. Lūdzu, rakstiet K. Bergam.

2. Telegrafa-telefona rajonā Liepājā.

Pāragri aizsaulē aizgājis

Vecmuižas pasta-telegrafa kantora tehniķis, 34 g. vecais Kārlis Dzenis. Viņš miris 12. janvārī Jelgavas Sark. Krusta slimnīcā ar galvas smadzeņu plēves iekaisumu.

Dz. bija ilggadīgs mūsu biedrības Jelgavas nodaļas biedrs. Uz apglabāšanu dzimtenes — Vecmuižas kapos 19. janvārī ieradās arī Jelgavas nodaļas pārstāvji un J. Steprans nolika vainagu nodaļas vārdā. Vēl vainagus nolika 3. telegrafa-telefona rajona darbinieki un vairākas vietējās sabiedriskas organizācijas, kurās netaisnīgi darbojies. Viņš atstāj sievu un dēliņu.

Lai viņam salda dusa smiltainē!
Rs.

Bēru fonda komisijas paziņojumi.

Mīrušo dalībnieku saraksts bēru fonda I daļā (darbinieki un viņu sievas).

Kārt. №	Uzvārds un vārds	Amats un darba vieta	Vecums	Izmaksātā pabalsta summa
1.	Dzenis, Kārlis	Vecmuižas p. t. k. techn.	34 g.	Ls 600,—
2.	Grūberts, Eduards	Alūksnes p. t. k. pastn.	56 g.	Ls 600,—
3.	Jansons, Fricis	Biedrs-veicin.	32 g.	Ls 600,—
4.	Krasovskis, Erichs	Sabiles p. t. k. mont.	30 g.	Ls 600,—

Par šiem četriem mīrušiem biedriem kas tiks iekasēti 1939. g. februara mēn. jāmaksā par katru bēru fonda I daļā kopā ar pārējām biedru maksām. ierakstīto dalībnieku Ls 0,15 × 4 = Ls 0,60,

Mīrušo dalībnieku saraksts bēru fonda II daļā (darbinieku un viņu sievu vecāki).

Kārt. №	Biedra-ierakstītāja uzvārds, vārds un darba vieta	Mīrušā ģim. loc. uzvārds un vārds	Radniecība	Vecums	Izmaksātā pabalsta summa
1.	Grasmanis, Jānis biedr.-veicin.	Brauns, Jānis	Sievas tēvs	77 g.	Ls 250,—
2.	Briedis, Mārtiņš Dzelzceļu p. kant. pastn.	Upmanis, Julija	Sievas māte	65 g.	Ls 250,—
3.	Baltgailis, Helmutis Dzelzavas p. t. k. pastn.	Baltgailis, Rudolfs	Tēvs	70 g.	Ls 250,—
4.	Lečerts, Marija Rīgas telef. k-rī aģ.	Lečerts, Auguste	Māte	74 g.	Ls 250,—
5.	Rimbenieks, Žanis Liepājas p. t. k. pastn.	Urbans-Orbe, Baiba	Sievas māte	81 g.	Ls 250,—
6.	Plančunas, Kārlis Rīgas telef. k-rī strād.	Plančunas, Adams	Tēvs	57 g.	Ls 250,—
7.	Hincenbergs, Fricis I p. t. k. pastn.	Hincenbergs, Kristine	Māte	83 g.	Ls 250,—
8.	Majors, Ilze biedr.-veicin.	Laukagals, Ansis	Tēvs	83 g.	Ls 250,—

Par šiem 8 mīrušiem biedriem jāmaksā par katru bēru fonda II daļā ierakstīto ģimenes locekli līdz 55 gadu vecumam Ls 0,10 × 8 = Ls 0,80 un vecākiem par 55 gadiem Ls 0,15 × 8 = Ls 1,20, kas tiks iekasēti 1939. gada februara mēn. kopā ar pārējām biedru maksām.

Bēru fonda komisija.

Pateicība.

Centralai valdei izsaku sirsnīgu pateicību par grūtā brīdī man piešķirto materiālo atbalstu Ls 40,—.

Augstcienībā

A. Kalvāns.

Sirsnīgi pateicos Pasta-telegrafa-telefona darbinieku biedrības Centralai valdei par mana vīra nāves gadījumā man piešķirto pabalstu.

Ratmane.

Sirsnīgi pateicos Centralai valdei par man piešķirto neatmaksājamo pabalstu, kas man grūtā brīdī bija ļoti nepieciešams.

Ar cienību

V. Rubaniks.

Izsaku savu sirsnīgāko pateicību Centralajai valdei par man piešķirto Ls 40,— neatmaksājamo pabalstu.

Ar patiesu cienību

Jānis Sproģis.
Rīgā.

P. t. darbinieki!

Ierakstiet savus piederīgos Latv. p. t. t. d. b-bas bēru fondā! Nelaime nenāk brēkdama. Ko variet padarīt šodien, to neatlieciet uz rītdienu — rītu jau var būt par vēlu!

Literarais stūritis

Alnis Abaviētis.

Arnolds Jansons.

Pastnieka soma

Tā... mana soma nu ir pilna;
Tā smagi celta plecos tiek.
Priekš supiem līdzī jāņem milna:
Lai manus ikrus neaiztiek.
No mājas jāiet nu uz māju
Un somas saturs jāizsniedz.
Kur nesperu gan savu kāju,
Kamēr ar darbu galā tiec...
Liels vairums — veikalim par cenām
Uz precēm un ar laikrakstiem
Tur, laukos + zemkopjiem — kā lēnām
Aust cerības uz eksportiem.
Ar izmeklētu gaumi — glītas
Bez tam man daudzas pastkartes:
Tās gādās, ka tiek saites vītas,
Kas vienos Tomus — Gaišprātes.
Dažs saņems karti draiskulīgu,
Kas sprēgā jautrā humorā;
Būs tādas ar, kur zobgalība
Un izsmiekls un satira.
Un glumie lišķu viltus glaimi
Man arī kādiem jānodod,
Kas apšaubāmo dzīves laimi
Caur sludinājumiem sev rod.
Būs citam žults un draudi, lāsti,
Ka aizmirsies ir zvērasts svēts.
Kam apnikuši maigie glāsti
Vai tādām vēl bij rakstīt vērts?
Bet jauks ir drauga aicinājums.
Ka gaidīts viņa mīlais raksts! —
Un mātes gaišais mierinājums, —
Kad dvēselē šķiet rudens nakts.
Cik cēlu atzīnu un domu
Gan prāta rosmei saņems dažs:
Sirds skaidrību un labu omu
Pauž rakstiņš aploksnē tāds mazs.
Bet rozā aploksnēs nāk mīla
Ar pirmo kautro valodu;
Tur uzticība — laimes ķīla!
Sirds straujāk pukst, kad nododu
Un cik nav skumju manā somā;
Cik dziļu sāpju, ciešanu!
Un spiež tad mani smaga doma,
Pat aizkavējot iešanu: —
Kaut drīkstētu no drūmās ziņas
Es adresātu pasargāt,
Bet, toties, tikai labas dziņas
No somas sniedzot modināt.

Ziemas vakara idile

Kad gar birzīm pirmais sniegs
iemidzina rudzu sējas.
Vecmāmuļa galdā liek
kannu karstas liepu tējas.
— Porcelana cukurtrauks,
krēslā bāls kā kavalieris,
Notvīkst kannas karstumā,
kuru dāvājis tai ieris...
Vecmāmuļai nesaprast
vārdus tos, ko čukst kā draugam
Tējas kannas kvēlā sirds
notvīkušam cukurtraukam...
— Tikai vecais stundenis
klusāk skaita savus tikšus,
Jo kad divus mīla skar,
neklājas traukt trešam rikšus...
— Tikai sārtais novakars
kautri aizsedz krēslai acis,
Jo nav tiksmi trešajam
tur, kur divus mīlums racis.
Beidzot... beidzot saprast sāk
arī vecmāmuļa labā,
Kādu mīlas kvēlumu
tējas kanna sirdī glabā.
Beidzot... beidzot viņa dzird —
klusu, it kā vājus pukstus —
Cukurtraukam vārstītos
karstās tējas kannas čukstus:
„Manā sirdī — liepas zieds...
Tavā — salda niedres sula...
Tādēļ ļauj, lai mīlas loks
apņem mūs kā tveice bula.
Tavās acīs — tropu nakts,
manās — rudzu puķu zilums,
Kādēļ gan lai neiegāl
mīla sirdī mums kā svilums?
Tavas lūpas kvēl kā sārts,
manas sarkst kā rozes rietā...
Vai gan kāds tām aizliegt spēs
uzplaukt košā skūpstā ziedā?...“
— Tējas kanna čukst un čukst...
Zvaigznes gāl jau rietā pusē...
Tikai salda cukurtrauks
krēslā bāl un bikli klusē.
Tējas kanna gurdī skumst:
„Nemil mani vairs mans mīlais...“
Un kā rasa launagā
sīkst tai sirdī mīlums zvīlais.
Siltie plaksti noraso,
dvēselī dzeļ asas trīsas,
Un kā ledus lūpās stingst:
„Ai, cik mīlas stundas īsas...“

Nosistā vēstule

Putenis. Nebija vairs saredzami ne debess, ne zeme, ne attālums starp tiem. Pāri un visapkārt griezās balts sniega virpulis. Biezu sniega kārtu apbērtie koki un krūmi pieņēmuši fantastisku izskatu, līdzinājās noslēpumainām būtnēm no senā ledus laikmeta. Pāri skrienot stiprākam vēja brāzienam, likās, ka arī tie līgojās un dejoja līdzī ziemas puteņa deju. Tikai zemnieku māja meža malā apkrauta sniega vāļiem gulēja klusi un nekustīgi, kā aizmirsta un atstāta negaisa varā. Bet nē! Lūk — antena virs jumta un sīks vads, kas stiepās no mājas līdz lielceļam, bija tie, kuri sniegā ieputināto mitni savienoja ar tuvām un tālām vietām. Ziemas tumsā un salā cilvēki vairs nejutās tik atstāti un skumji. Radio un telefons izkļiedēja vientulību, nesa jautrību un arī praktiskā ziņā bija ļoti noderīgi. Sals un nīknaiss ziemelis likās saprata, ka šie priekšmeti ļoti traucēja viņu varas iespaidu. Tādēļ vējš se-

višķi nīkni purināja antenu un telefona vadu. Un šoreiz ne par velti! Vads liecās, tad pārtrūka un bezspēcīgi noslidēja zemē. Putenis tam sameta virsū sniega griežņus. Likās, ka vads ir uz visiem laikiem aprakts un padarīts nederīgs.

Pa lielceļu nāca jauns vīrietis. Pārj plecam viņš nesa kāpšļus. Nogriezās pa mazo lauku ceļu, brida dziļo sniegu un meklēja pārtrūkušo vadu. Pēc brīža viņš to atrada un atbrīvoja no sniega sloga. Darbs nu bija grūts. Kāpšļi slidēja gar ledaino stabu, sala rokas un sniegs lipa acīs. Bet augšā viņš tika un vadu sasēja. Kad montieris darbu beidza, atnāca saimnieks, pateicās par izlabošanu un aicināja līdzī sasildīt rokas. Abi tie brida cauri sniega vāļiem un sasniedza māju. Saimniece un pārējie mājas ļaudis saņēma laipni un priecīgi. Sliktā laikā ciemiņi bija reti, bet patīkami. Pacienāja ar siltām karašām un vēl atlikušo svētku alu. Sarunas

Varonis

Nav rozēs vien, ko dzīvē laužam, —
Uz pleciem jāiznes mums darbs.
Lai mērķus diženus ko spraužam,
Lai milēts cīņas grūtums skarbs.

Nav varonis, kas nemīl tautu:
Tik kopība mūs augšup cel.
No pilieniem redz augot strautu,
Un jūru debess neizsmel.

Lai šķēps un zobens sargā laukus,
Lai lielums plaukst, kur mazums mīt.
Ar mīlu pildīt naida traukus,
Ar arklu platu vagu dzīt.

palika skalākas un jautrākas. Saimniece ieminējās, ka tik sliktā laikā gan neesot patikami iet vadus labot. Bet montieris tam nepiekrīta.

„Tieši tādā laikā es labprāt laboju vadus.“ viņš teica „kaut gan visai viegli tas nav. Bet, varbūt, es to daru tādēļ, ka ar sniegpueni, telefona stabu un pārtrūkušu vadu mani atmiņā saista kāds notikums, kas manā dzīvē bija diezgan svarīgs, un kura dēļ es kļuvu montieris.“

Nu sevišķi sievieši kļuva ziņkārīgi un lūdza pastāstīt kā tas noticis. Montieris negribēja stāstīt. Bet kad arī saimnieks to uzmodināja, tad teica, ka varot jau pastāstīt.

„Tas nebūs nekāds interesants stāsts.“ viņš sacīja. „Ne tur būs par nelaimīgu mīlestību, ne šaušanos; stāsta varonis esmu es pats, un man toreiz bija tikai septiņi gadi. Tas notika 1920. gadā. Mēs tikko pārbraucām no Krievijas. Tēvs palika Rīgas tuvumā strādāt pie tiltu būves darbiem. Māte un es atbraucām Kurzemē, kur kādās mājās saimniekoja viņas radi. Tā nodzīvojam vienu vasaru. Rudenī mātei gadījās nelaime; viņa nokrita no kūtsaugšas, sadauzījās un pārlauza kāju. Tā kā tūlī neviens tuvumā negadījās, tad viņa arī saaukstējās un iegūla smagā slimībā. Par ievietošanu slimnīcā nebija ko domāt. Arī ar ārsta palīdzību bija diezgan bēdīgi. Pie tam laiks bija tikpat sliktā kā šodien. Tomēr saimnieks sajūdz zīrgus un brauca meklēt ārstu. Pa to laiku slimību ārstēja visādiem mājas līdzekļiem. Mātei kļuva arvien sliktāki; viņa sāpēs vajmanāja un sauca, ka vēl pirms nāves gribot tēvu redzēt. Saimnieks atveda ārstu tik otrās dienas pēcpusdienā. Bet viņš maz ko varēja līdzēt; kāja bija briesmīgi satūkusi un zila — sākās asins saindēšanās. Arī ārsts ieteica pazinot tēvam. Bet tas nebija tik viegli izdarāms, jo nemaz nevarēja zināt, kur to brīdī tēvs strādāja. Un ja ar būtu zināts, tad vēstule šinī gadījumā bija pārāk gausa ziņnese. Bija jau arī kaut kas dzirdēts par telefonu. Bet tas bija ierīkots tikai retās vietās un neviens arī nezināja, kā ar to jārikojas. Vecais vaļenīks Krists gan teica, ka vajadzētu nosist telegramu, tā varot tūlī noskriet vai simts jūdžu, un pēc stundas tēvs jau zinātu, ka viņam jābrauc mājā. Par tādu lietu man bija liels brīnums. Gribēju Kristam vaicāt, kā tad to dara. Bet viņš bija sliktā omā un īsi pateica, ka tur esot sava īpaša māka un es esot par mulķi, lai to saprastu. Tomēr domas par šo ātro ziņu man nedeva mieru. Nezinādams citu, kam vēl par to varētu apjautāties, es griezos pie saimnieka Jānela, kurš bija par mani divus gadus vecāks un izlikās briesmīgi gudrs, jo jau otro gadu gāja skolā. Vārds — telegrama man

Krišs.

Vēlā rudens vakarā kāds cilvēks steidzās pa dubļos izmirkušū lielceļu. Viņš nevēroja dubļu peļķes. Mālainais ūdens tam šķīda ap zābaku stulmiem un notašķīja mēteli. Rokā viņš nesa lielu, resnu alkšņa nūju. Varena, darbā sarepējusi un cieta bija šī roka. Pār plato plecu, līnu maisā iesietas, karājās ermonikas. No pakausī atgrūstās cepures ārā lida pelnu pelēku, biezu matu pinkas. Nakts bija auksta un rudenīgi drēgna, bet gājēja piere rasoja no sviedriem, tā viņš steidzās. Viņa krūtīs cilājās no spēcīgās elpas, kas plūda pa pavērtām lūpām un vēsajā naktī gaisā sabiezēja tvaika muļoļas. Pie katra elpas vilciena iekšējā krūšu kabatā čaukstēja papīra vīstoklis. Gājējs pasmaidīja... Šī vieta uz krūtīm savādi dega, it kā tur būtu uzlikts karsts ķieģelis. Nē, tur bija vai-

jau bija aizmirsies, tādēļ prasīja Jānelim — vai viņš zin, kā nosūtīt tādu vēstuli, kura vienā stundā var noskriet simts jūdžu? Protams, ka Jānelis to nezināja. Bet lai es patiesi nedomātu, ka viņš nezina, Jānelis lepi atmeta ar roku un pateica pirmo mulķību, kas tam ienāca prātā.

„Kas tad tur ko nezināt?! Pieiet pie telefona staba, sit tik vaļā un teic, ko vajaga...“

Tanī vecumā bērna fantāzija ir nejerobežota un viss ir iespējams, tādēļ es Jānelim pilnīgi noticēju. Tikai nevarēju saprast, ja tas bija tik viegli, kādēļ tad lielie to nedarija? Bet tad atminējos, ka vecā gane Trīne mūs vienmēr biedēja — neiet pie telefona stabiem; tie raujot klāt un tad beigts esot. Varbūt, ka lielajiem bija bail no šīs pieraušanas? Mātei palika arvienu sliktāki. Viņa bieži bija bez samaņas un kad atmodās, tad sauca tēvu. Dzirdēju, ka saimnieka meita pēcpusdienā braukšot tēvu meklēt. Bet vecais Krists atmeta ar roku un teica, ka tas viss nāksot par vēlu... Es biju nobēdājis un noraudājis un tomēr nevarēju aizmirst to vēstules sišanu. Cik labi būtu, ja tēvs tūlī zinātu, ka jābrauc mājā! Domās jau iztēloju tādu varbūtību un tā sajūsmiņajos, ka pats nolēmu kļūt par varoni; iešu un mēģināšu sist, lai arī stabs rauj klāt un beigts es esmu! Lielajiem par savu nodomu nekā neteicu, jo bija bail, ka tie mani neaizkavē. Saģērbos un cauri mežam un sniegpuutenim kaut kā aizkūlos līdz lielceļam un telefona stabam. Sist nolēmu ar to labāko, kas man bija — kabatas nazi, kuru saimnieks man nopirka tirgū. Kad izbrīdu cauri sniega kupenai un piestājos pie staba, tad biju tā uztraukts, ka nevarēju ne parunāt. Izstiepu roku ar nazi labi tālu, lai stabs nevarētu mani tūlī pieraut klāt un dažas reizes piesitu. Bet tikko to biju izdarījis, kad izdzirdu soļus un man blakus nostājās svešs puisis ar savādiem dzelzs daiktiem pāri plecām. Viņš satvēra manu roku, apļūkoja nazi un jautāja.

„Ko tu te dari? Vai stabu gribi nogriezt? Zini, ka telefona stabus nav brīv bojāt — par to liek cietumā.“

Gribēju laist kājām vaļu, bet puisis mani turēja aiz rokas. Bez tam vēl vajadzēja atspēkot nepareizo apvainojumu. No bailēm un bēdām sāku raudāt un teicu:

„Neesmu stabam neko darijis! Gribu tēvam nosist vēstuli, kura vienā stundā var noskriet simts jūdžu...“ Puisis sāka smieties. Bet ieraudzījis, ka es raudu, viņš draudzīgi uzsita man uz pleca un prasīja.

„Kur tad tavš tēvs ir un kādēļ tu gribi viņam sist tādu vēstuli?“

„Es nezinu — kur tēvs ir. Bet māte ir ļoti slima un viņam tūlī jābrauc mājā.“

Puisis brīdī domāja, tad teica.

„Tādu vēstuli var gan nosist, bet tas jādara citādāki un jāzina, kur tēvs atrodas. Bez tam augšā ir pārtrūcis vads, pa kuru vēstule skrien projām. Bet es tūlī kāpšu augšā un vadu sasiešu. Un tad mēs to vēstuli nositīsim. Vai gribēsi mani ņemt palīgā?“

Kā lai es nebūtu gribējis! Biju tik priecīgs, ka vairs nejutu ne salu, ne sniegputeni, ne bailes no staba. Stāvēju apakšā, skatījos kā puisis strādāja un apbrīnoju viņa zināšanas un drošsirdību. Pēc tam viņš man atnāca līdz un izprasīja, kur tēvs strādā. Solījās zvanīt darba kantorī, lai tad zinātu, kur tēvam sūtīt ziņu. Kad viņš gāja projām, es gribēju iet līdzī un redzēt kā to vēstuli sit un kā viņa skrien projām... Krists mani nelaida un es atkal sāku raudāt. Bet puisis teica — „Neraudi viss! Kad tu izaugsi liels, tad varēsi pats iemācīties kāpt stabā, sist vadus un sist vēstules...“

Vecā šķūniša stāsts

rāk. Tur bija visa gājēja zeme tālā Latgalē stūrī, liels egļu meža puduris un dzīvojamā būda. To visu viņš bija pārvērtis skaidrā naudā. Gadījās labs pircējs, dabūja vairāk, kā bija cerējis. Arī svārku kabatās skanēja sīknauda. Gājējs bija bagāts, jauns, spēcīgs. Viņa stiprās, muskulainās rokas spētu kalnus gāzt, bet nu viņam bija vēl nauda, kas paver dzīvē ceļu.

— Laime?... Tā arī viņam drīz būs. Laime, kas darbu apstaro ar gaišu vieglumu.

Gājējs paātrināja soļus. Piekalnē, kur ganu ceļš iegriezās kādās mājās, viņš apstājās, noņēma cepuri un delnā norausa sviedrus no pieres. Deniņos smagi pulsēja asinis. Kailās delnas bija karstas, bet sirds aizgaidām un uztraukuma

Ieca spēcīgo krūšu kurvi uz āru. Tā sita un pukstēja šī negudrā...

Durvju priekšā gājējs apstājās. Visa māja bija gaiša. Višos logos staroja ugunis. Iekšā murdēja daudzu cilvēku balsis. Sētsvidū stāvēja vairāki pajūgi.

„Viesības laikiem. Bieži bagātais Dacvaru saimnieks riko viesības, kur nu vēl tagad, pašā rudenī, kad visi apcirknī zelta bagātības pilni,“ viņš nodomāja un kāpa pār sliekšni virtuvē. Tur ap plīti locījās svešas sievietes. Nebija ne paša Dacvara, ne kuplās saimnieces, ne — Vijas...

Gājējs mirkli apstājās. Acis sāka žilbt no pēkšņās gaismas. Virtuves siltums apņēma locekļus un dažādu ēdienu smarža kutināja nāsīs.

„A, vēl kāds ciemiņš? Ejat tikai iekšā,“ teica viena no svešajām.

Svešinieks vēra istabas durvis, apstājās uz sliekšņa un sastinga. Acu priekšā mirgoja un griezās balti klāts galds, pilns ēdienu traukiem, puķēm un pudelēm. Nažu un dakšiņu šķindona, smieklī, valodas jaucās juku jukām un dzēļa dzirdi līdz sāpēm. Daudzās sejas šupojās un griezās cita caur citu. —

Pirmais ienācēju pamanija pats Dacvars. „Ā, grāvju Konrads? Negaidīts gan, puisi, bet nāci kā saukts. Tev pār plecu ermonikas un mums šovakar jo vairāk muzikas, jo labāk. Nu nāc iekšā un nebīsties.“

Konrads neapjēgdams pārkāpa pār sliekšni. Viņš mulsi naskatījās Dacvara saskarūšā sejā. Pārlaida acis galdam. Tas beidza šopoties ar visiem sēdētājiem. Konrada acis sastinga pašā galdā vidū. Baltā apģērbā tur sēdēja — Vija. Seja viņai bija svešādi bāla plīvura un zaļo miršu ēnojumā. Mirkli Konrada acis iekrita viņas tumšajās, kas pēkšņi bija it kā sastingušas, šausmu pilnas un lielas. —

Blakus Vijai sēdēja jaunais kaimiņu saimnieks Vēciņš. Konrads stāvēja mierīgs un skatījās. Piere nosvīda un locekļi sastinga. Lūpās vārdi iesala un mēle nelocījās, tapa stīva kā piedzērušām.

Kāds viņam vilka nost no pleca ermonikas, bet pats Dacvars turēja priekšā brūna, puotojoša miestīņa kausu. Konrads pavērās izstieptā rokā kā nesaprasdams, kā negudrs. Tad viņa platie pleci saslējās. Ar mazu pleca pavērienu viņš nokratīja rokas, kas taisījās viņam novilkta mētelī. Viņš satvēra, Dacvara sniegto, alus kausu. Roka drēbēja kā lapa un alus šlakstīja pāri kausam uz dubļos sabristiem zābakiem. Viņš pacēla kausu pie lūpām, salēja alu vienā malkā, apgriezās, atrāva durvis un pazuda rudens nakts drēgnumā.

Pie galdā mirkli apdzisa skaļums un jautriba. Visu sejas bija lasama izbrīna.

„Diez? vai prātu nav izkūkojis? Pēc apdzēruša neizskatījās. Bija priecīgs puika, kad vasarā lielo novada grāvi raka,“ noteica Dacvars.

Valodas atkal iesila. Glāzes šķindēja saskandinot un otrā mirkli bija aizmirsies svešais savādnieks. Tikai līgas vasarā vēl arvien bija bāla, kā tās tērps un balss kā aizlūzusi. Rokas viņa slēpa zem galdā, jo citādi ievērotu, ka tās drēb...

Tikai grāvju Konrads vairs to neredzēja un nedzirdēja. Viņš neredzēja nekā. Gāja pa vasarā raktā grāvja malu, pa tukšnesīgi tukšām plāvām, kur noplautās zāles rugājos staigāja nakts vēji. Abās grāvja malās viņš vasarā bija sametis augstas zemes kaudzes. Nu viņš atkal gāja pa šo plienaino un mālaino zemi. Vietām kāja aizķērās, viņš krita un viss nojaucās ar dubļiem. Zābaki stīga dūnās kājas bija jāceļ ar spēku, lai tās atrīvotu. Rudenīgā migla līnāja sejā. Gar birzes malu ejot kails zars sāpīgi iesita pa acīm. Grāvju Konrads to nejuta. Viņš gāja un gāja bez apstājas, it kā tam būtu jāatrod pasaules mala. Novada grāvis izbeidzās, ietecēja staignajā Omurda ezerā. Nu tālāk vairs nevarēja, soli paši no sevis apstājās. Sakaltušās niedres čabēja un aiz ezera silā dobji vaidēja kāds naktsputns.

Stundu, divas, vai trīs tā uz vietas nostāvēja grāvju Konrads. Pēkšņi viņš apgriezās un sāka iet atpakaļ, taisni pāri plavai.

Meža stūrī krukņēja pelēks siens šķūnītis, piebāzts siens līdz pašai augšai. Ar pāris kāpieniem pušis bija augšā sienā. Viņš noņēma ermonikas no pleca un, pa roku galam, aizmeta sienā. — Tad viņš izstiepās visā savā lielajā garumā.

„Nav vajadzīgs, nieki — es taču esmu bagāts, man ir nauda, es eju uz kuru pusi gribu. Vai tik vien meiču pasaulē?“ Grāvju Konrads runāja skaļā balsī, tā viņš bija ieradis viens dzīvodams dienām un mēnešiem.

„Hi-hi-hi-ī-ī-ī.“ — nopirdza jautri vēja smieklī šķūņa pakšos, jumta lubiņas iekāja un smēja līdz.

Konrads pietrūkās sēdus. „Ko smējies, kāpēc smējies?“ —

„I-ī- kā tu sevi māni, kā tu sevi mierini, kā bērns ar saldumu,“ krakšķēja šķūniša spāres.

„Nu tad stāsti tu, ja labāk zini,“ aizsmacis izgrūda Konrads un cirta dūri pret balķi. — No ādas skrumbām sūcās siltas, tumšas asins lāses, bet Konrads sāpju nejuta.

„Nu nesirdies, nesirdies, es stāstīšu. Esmu vecs un veci var patiesību vārdā saukt. Es stāstīšu, jo es redzēju to, ko tu pats neredzēji. Tik tu nesirdies, esi mierīgs un klaušies.“

Konrads padevās. Viņš atļaidās atpakaļ sienā, aizmeta rokas aiz pakauša un platām acīm vērās šķūniša jumtā.

„Bija skaista pavasara diena, kad tu šeit atnāci,“ šķūnītis iesāka. „Pār pleciem tev bija šitās pat ermonikas, divas lāpštas, cirvis, katliņš, nastiņā iesieta svētdienas kārta, cieta maizes dona un žāvētas gaļas šķēle. Tu atnāci un iekārtoji šeit sev māju. Pēdējais klēpis siena jau sen bija aizvests, tādēļ tu uz pērnām lapām saliki jaunās, pieplūci klēpi zaļu un sataisīji varenu guļas vietu. Iekūri ugunsgrūdu, iesmā iedūri gaļu un izcepis ēdi ar cieta maizes donu. Tev bija vilka izsalkums. Tavos baltajos zobos cietā garoza sabirza kā nieks. Zods un pirksti tev spīdēja no taukiem. Tu noslaucīji delnā žodu, bet taukaino delnu ietriepi bikšu dībenā. Izņēmi kabatas grāmatīņu tu šķirstīji un skatījies. Atšķīri arī pasi. Mans jumta šņukurs, kas no jaunības dienām ir bijis un vēl vecumā palicis neglīti zinārkārgs, tev lūrēja pār plecu. Tur nu tai pasē viņš izlasīja, ka tevi sauc Konrads Staignis, tev ir divdesmit gadi un tu esi viens, tas ir — neprecējies.“

Tu atsaņoņi savas ermonikas un visa apkārtnē pielīja priecīgu skaņu. Tās plūda un plūda. Tev acis dzirkstīja kā tam vanagam, kas bieži te pāri laižas manam jumtam.

Tu sāki iet darbā. Agros rītos tu aizgāji ar lāpštām un cirvi pār plecu. Tu pazudī tur, aiz tā meža stūra un vakaros tik pārradies.

Es biju jau tā pie tevis pieradis, ka ar nepacietību vakaros tevi gaidīju. Es brīnējos, cik maz tev vajadzēja no dzīves, cik maz tu no tās prasīji, bet juties kā karalis. Jā, bet kā gan tev trūka? Apkārt tev bija viss: ziedošas plavas, silī, meži, debess pār galvu un putnu koncerts. Bija naktis, kad negaiss kūla silu brāzmainām vēja pātāgām. Krākdamas gāzās lietus strāvmes pār manu jumtu un zibeni locījās krustainās liesmās. Kā tev trūka, ko vēl tu varēji vēlēties? Pārņācis no darba tu gāji peldēties. Kā atdzimis tu nāci no ezera. Rasa jau metās zālē un kopā ar zeltainiem ziedu putekļiem tev lipa pie zābakiem. Tavas rokas, viss ķermenis glabāja garās dienas saules glāstu. Tu biji nobrūnējis un ciets kā rieksts. Tavas acis bija kā debesis, kurās bija tikai saule, mežu zaļums un tumšo mežezeru dzelme. Tava mute bija tik bērnišķīga, kā jaunam, pavisam jaunam zēnam. Tu kūri ugunsgrūdu, cepi iesmā gaļu, bet citreiz uz pannas smaržoja arī dzeltena olas aca. Cik bagāts, laimīgs un mierīgs tu biji. Tavas pīpes dūmu mutuli liecināja par brīnišķīgu labasjūtu pēc tādām ķēnišķīgām vakariņām. Tava muzika, — tā bija tik skanīga kā strauts tur birzes ēnā. Tā guldzēja un burbuļoja, tajā bija tikai līgsme, mežu šalkas, dziestoši vakara

Jānis Māliņš.

Karnevala izskaņā

Klust saldā muzika, kad aptumsušā zālē.
Uz gaišiem logiem putekļi tik smagi gulst.
Skumst salauzts vēdekļis, bet kaktos palmas bālē,
Un tukšais viņa kauss uz galdā atstāts mulst.

Gurst ielās solu skaits... Viss mierīgs viņās kļuvis...
Tik retas pārslas vēl no mākonkalniem virst.
Snauž miegā ormanis sev lielo mieru guvis,
Jo spožie dukati tam šorīt makā birst.

Un durvis aizveroties ielaiž viesus vēlos,
Kur klusās istabās vēl baltais kamins kvēl.
Dzird ausis Kolumbīne Pjero čukstus žēlos,
Kas mīļi lūd: sniedz šķiroties, draugs, skūpstu vēl...

Tad izdzies ugunis, tik atminas vēl bango,
Uz lūpām sadeg teikto mīlas vārdu prieks.
Prom bezgalībā izskan grūtsirdīgais tango,
Līdz beidzot acis gurdī slēdz un aizver miegs.

Vēl sapņos atnāk viesos laime tagad tālā,
Kad pāri ielām, namiem šalca vakars zils,
Un sirds iet viena dejot dzīves karnevalā.
Kur mirkli to kā Pjero Kolumbīni vils...

mākoņi, putnu dziesmas un jaunības asiņu straujā mulsa, kad tās verd un kūso vēl neprasot kam un kāpēc?

Meža stūrī jau sāka zemeses sarkt. Svētdienās, kad tu uz darbu negāji, bet laiski saulgozī izlaidies gulēji, tad tu tās lasiji abām rokām un galvu atgāzīs bērī mutē. Tu notriepi delnas un vaigus ar sārto zemeņu sulu. Ak, kāds liels bērns tu vēl biji! —

Bet — te vienā svētdienā. —

Tu biji aizmidzis piesaulē aiz krūma. Tavi vaigi bija notriepīti sārti, mati izpuruši, bet lūpās palicis smaids. Tā tu gulēji saldi un mierīgi kā liels, liels bērns.

Mans jūmta špukurs vēstīja: „tuvojas kāda ogotāja.“

Lubiņas, spāres, pat pēdējie pamata balķi tapa kā lapsēnu sadzēti aiz ziņkārības. Kad beidzu rāt visus palaidņus, redzēju, ka ogotāja uzskrēja tev tieši virsū, iekliedzās, ogu kurvītis izkrita no rokām, apgāzās un izbira tev pie pašām kājām. Tu uztrukies sēdus un samulsis skatījies izbīrušās ogās, gan pašā ogotājā.

Ogotāju es pazinu. Tā bija mana saimnieka meita — Vija. Es viņu sen pazinu. Pazinu arī kādu kalpa puisī Andri. Kādreiz viņi te bieži nāca... Andrs ņēma nelabu galu tepat stajgnajā Omurdā... Bet tas jau tev neinteresēs, par to es nestāstīšu, stāstīšu tikai par tevi pašu.

Es redzēju, ka tu pietrūkieš kājās un jūs runājāt. Es klausījos uzmanīgi, bet manas ausis aiz vecuma ir tādas, kā mikstu sūnu piebāztas, nevarēju saklausīt. Jūmta špukurs, tas gan jaunāks, jo aiz lielās ziņkārības bieži nodilīs, Dacvars tam licis jaunas, baltas lubas, tas gan dzirdēja, bet lielo bārienu dabūjis nedrīkstēja runāt. Es redzēju, ka arī tu sāki liknāt, līdz kurvītis bija pilns un ogotāja tev jautri pamājusī un pasmaidījusi to velna smaidu, kas kalpa Andri iegrūda Omurdā, pazuda tur tai meža takā aiz birzes ieloka.

Tu stāvēji ilgi uz vietas un raudzījies viņai pakal. Tad tu atgriezies, paņēmi ermonikas un spēlēji. Tās nebija vecās skaņas. Reizēm brāzmainas un straujas, reizēm bezgala skumjas. Tā tava muzika nekad nebija skanējusi, kopš tu atnāci. Ilgi, ilgi tu spēlēji. Tavas acis bija tik nakšņainas kā sils. Viņas bija savāds mirdzums, it kā tur dziļš prieks jauktos kopā ar asarām. Beidzot tu nometi ermonikas un iekriti savā guļas vietā. Nu vairs tevi nepārņēma senais, dziļais miegs. Tu grozījies un vaidēji, it kā nakti kautos ar lietuvenu.

Puisi, tad man kļuva tevis žēl. Mana vecā sirds tapa tik jūtīga, ka no jaunākās egļu spāres nolija sveķu asara. —

Tu gāji darbā un pārnāci, bet es redzēju, ka ar Tevi nav vairs tā, kā bija. Miera tev nebija vairs. Tu bieži sēdēji delnā vaigu iespiedis. Ugunskurs izdzīsa, iesms no dega un gaļas šķēle izčurkstēja pelnos un sadega. Tu bieži aizgāji un nu vairs es tevi neredzēju arī veselas nakts.

Bija atkal svētdiena. Tu pārnāci tikai ar rīta svīdumu un ņēmi visū kārtot un purināt. Saule jau stāvēja augstu pār eglēm, bet tu vēl nebiji brokastojis, tikai simtām reižu skrēji meža taku vērot. Tu kādu gaidīji? —

Beidzot es sapratu, kad meža ielokā parādījās lunkans sievietes stāvs raibisārtā lindraciņā. O, arī es vecais pazinu šo lunkano kaķes vijigumu.

Viņa apskatīja, izpētīja katru sikāko nieciņu tavā iedzīvē un tad lika tev spēlēt. Es redzēju, ka tavi pirksti drebēja taustoties pa ermoniku kauliņiem. Tu sāki spēlēt, sākumā nedroši un paklusi, tad aizmirsies. Tavas lūpas pavērās, mati sakrita uz pieres, tā rasoja no sviedriem, bet skaņas auga, plētās, dzīsa, aprūka un pieņēmas ar savādu maigumu un tiko valdītu trakumu.

Viņas lūpas pavērās un piesārta. Acu redzokļi izplētās spoži un plati, tad pārvilkās miklu, apsūbējuša sudraba mirdzumu. Tu strauji aprāvī pēdējos akordus, bet Vija pēkšņi tev apķērās ap kaklu un bailēs dvesa: „Tur — mežā — vilks — ū kāds briesmonis.“ —

Tu aizmeti ermonikas un saslējies, it kā būtu gatavs atdot savu dzīvību. Tikai tavas acis nespēja nekā vairāk saskatīt, kā zaļo meža ieloku, slaidās egles un gaisu, kas vibrojēja no saules karstuma.

„Māpi“, tu teici, bet meitenes rokas vēl ciešāk skāva tavu kaklu.

Tad tu aplīki roku ap viņas vidukli tik saudzīgi, kā baidīdamies salauzt smalku porcelāna figuru. Viņa ieraka savus slaidos pirkstus tev matos, pielieca tavu galvu tuvāk savai sejai... Viņas lūpas bija kā pavērts zieds...

Es aizmiedzu acis. Uztraukumā nodrebēja mana vecā sirds: puisī, tu esi beigts tāpat kā kalpa Andrs.

Kad es atvēru acis, iesārtais lindraciņš jau pazuda aiz eglēm. Tu stāvēji atkal viens. Paspēri ermonikas ar kāju,

nokriti savā guļas vietā, smējies, vai raudāji to nevarēju izprast, bet mana vecā sirds bija tapusi bezgala smaga.

Jūs tikāties vēl reizi. Tā bija nakts. Es izlikos aizmidzis, bet dzirdēju visu. Ja nebūtu dzirdējis, tad sajutis būtu, jo daudz neprātīgi cilvēka bērni ir meklējuši isas vasaras nakts laimes mirklus manā pajumtē.

Tādas nu bija daudzas nakts. Tu, neaizdarijis acu, ritā gāji uz darbu. Tava seja tapa kalsena un svešāda. Ap lūpām tev ik nakts ievilkā dziļāku rievu. Tavs maigais zēna smaids bija pazudis.

Tavs dziļais novada grāvis parādīja savu melno muti tepat aiz meža stūra. Nu es redzēju, ka tu tur locījies no rīta līdz vakaram. Tai pašā laikā Dacvari sāka sienu plaut šeit gāršā. Tu nometi lāpstu un steidzies viņiem talkā. Zirgs arī nevarētu lielāku vezumu vilkt, kādus siena klēpjus cēla tavas rokas. Vecais Dacvars smaidīja. Liekas, par velti strādājošās rokas, bija zelta bagātība.

Pēdējais siena klēpis bija nolikts manā glabāšanā, pēdējo nakti nāca pie tevis Vija. Vēl pāris lāpstas dūrienu — tavs novada grāvis bija beidzies. Beidzies arī tavs pirmais laimes sapņojums, nu to vajadzēja izpirkt, kā izpērk dzīvē katru prieku.

Es atceros, pēc kvēlas nakts jūs te sēdējāt sienā.

„Vai tu domā, ka tēvs man tevi liegs?“ tu jautāji.

„Kā liegs? Vai tu domā mani viņam prasīt?“

„Jā, kā tad citādi, nu citādi vairs nevar.“

Meitene iesmējās: „Es sieva grāvju Konradam? Tev jau pat istā vārda nezin visā apkārtnē. Es sieva nabaga grāvju Konradam? Ha-ha-ha.“

Viņas smieklī guldzēja neizprotami.

„Nu, tik nabags nemaz es neesmu. Man ir zeme Latgalē, pārdošu, būšu bagāts.“

„Ha-ha“ — meitene atkal smējās, „tu jau esi karalis par gāršu, tu valdnieks šo vasaru par mani, ko vēl tu vēlies?“

„Tevi,“ tu izdvesi un pieklāvi vaigu viņas plecam.

„Mani? Es taču esmu tev.“ —

„Nē, es gribu vienmēr, mūžīgi,“ tu čukstēji.

„Mūžīga nekā nav, ir tikai mirkli, ko mūžība nespēj atsvert.“

„Tu runā tik savādi, bet es pārdošu savu būdu, bagāts būšu, vai tad Dacvars man tevi varēs liegt?“

„Vai viņš tagad tev liedz? Ha, ha, ha, tu glīti sasukātiem matiem, melnā uzvalkā, baltu kakla saiti — ha-ha-ha! Es nobeigtos aiz smieklīem, ja tevi tādu redzētu.“ —

„Es varu laulāties arī pelēkā kārtā, ja tu tā gribi,“ — tu apmulsis runāji.

„Kaut tu būtu jaunais Vēciņš, tad mēs varētu ko prātīgu sarunāt.“ —

„Jaunais Vēciņš?!“ Tu saslējies.

„Tas, ar tiem diviem matiem uz galvas, kājām kā pātagas kātiem un gaiļa spēku? Ha-ha-ha- vai tādu tu mani mīlētu?“

Nu smējies arī tu, jo tik jocīgi bija dzirdēt, ka tevi salīdzina ar pagasta bagātāko saimnieku.

„Nemīlētu, bet paturētu,“ meitene kļuva nopietna, tikai tu to neredzēji, lielais mulka bērns.

„Nieki, tu mani gaidīsi. Mēnesi, divus es būšu proīam, tu mani gaidīsi, es pārnākšu bagāts un Dacvars man tevi nedrīkstēs liegt. Ja liegs, ņemšu ar varu.“

Tavas acis zibēja. Tu biji brīnišķi skaists, varens un pavedinošs.

„Gaidīšu,“ — izdvesa meitene bez domu, bez prāta, jo viņu vilināja tavas lūpas un mežaiņa spēcīgais stāvs — pēdējo reizi...

Tai dienā tu pabeidzi pēdējo lāpstas metumu. Tu savāci savas lietas un aizgāji. Vēl reizi acis pametis manī. Manas lūpas bija mēmas, bet tīci, sirds sāpēja.

Nu tu esi atgriezies. Kāds tu tagad esi? Nakts melnumā es redzēju tevi stāvam stajgnā Omurda krastā. Es pazinu tevi pēc varenā auguma un platajiem pleciem. Mana sirds tevi sauca: neej, neej, neesi tāds, kāds bija kalpa Andrs. Dzīve sit un glāsta, dzīve gremdē un pacel, griez pretī tai krūti. Esi vīrs — esi vīrs! —

Bālgana gaismas svītra jau plauksnījās aiz sila, kad vecais šķūnītis beidza savu stāstu. Grāvju Konrads gulēja un plātām acīm vērās šķūniša jūmtā. Viņš cēlās, pārmeta ermonikas pār plecu, nolēca zemē, noglaudīja šķūniša dzintaraino balķi, paņēma rokā resno alkšņa nūju, saspieda to cieši plaukstā un aizsoļoja gar novada grāvja malu pretim rudenīgām rīta debesīm.

Sī-i-i-i- iedziedājās grūtu un garu nopītu pilns rudens vējš jūmta spāres.

Apskats

Telefona stāvu vadi

Satiksmes ministra kungs š. g. 20. janvārī ir apstiprinājis Noteikumus telefona stāvu vadu ierīkošanai.

Par „stāvu vadu“ šo noteikumu nozīmē sauc telefona pievadkabeļu daļu nama iekšpusē ar sazares vietām atsevišķos stāvos.

Kā redzams, apzīmējums „stāvu vads“, ko parasti izrunā kā „stāvovads“, no telefona praksē pazīstamiem līdzīgiem apzīmējumiem — tālvads, pamatvads un t. j. pr., atšķiras ar to, ka zem tā nesaprot kādu atsevišķu sarunu ķēdi, kā tas ir pārējos gadījumos.

Stāvu vadu kabeļus un sadalīšanas spaiļes parasti ievieto zem apmetuma ierīkotās izolācijas (Bergmana) caurulēs. Tāpat arī rezerves nozarojumu caurules, ko ierīko no sazares vietām līdz paredzamo aparātu atrašanās vietām, parasti iekārto zem apmetuma, tā kā no visa stāvu vada nekas nav redzams. Šāds pievadkabeļu novietojums radikāli novērš ēku izskata bojāšanu, ar ko bija jāsamierinās pie līdzšinējā pievadkabeļu novietojuma veida nama ārpusē, un tam, kā vairāk atbilstošām arhitektoniskām prasībām, paredzama plaša pielietošana.

Telefona stāvu vadi ierīkoti visās pēdējos gados celtās lielākās valsts un sabiedriskās jaunceltnēs — Tiesu pilī, Finansu pilī, Armijas ekonomiskā veikala namā, Darba kameras namā un c., kā arī daudzos privatos namos.

Pieprasījumiem ierīkot telefona pievadkabeļus zem apmetuma, kā stāvu vadus, arvien pieaugot, vajadzība pēc attiecīgiem, saimnieciski un tehniski stāvu vadu iekārtošanu regulējošiem noteikumiem bija arvien vairāk sajūtama un tādēļ Pasta un telegrafa departamenta izdotie un Satiksmes ministra kunga apstiprinātie noteikumi jāapsveic kā īstā laikā nākuši.

Noteikumi nosaka, ka stāvu vadus, pēc namsaimnieka, resp. ēkas valdītāja pieprasījuma, iekārto vietējās telefona, resp. pasta-telegrafa iestādes, namsaimniekam sedzot faktiskos izdevumus par darbu un namā iebūvētām caurulēm un kastēm. Stāvu vadu kabeļu un sadalīšanas spaiļu vērtību sedz Pasta un telegrafa departaments, paturot uz tiem visas īpašuma tiesības.

Noteikumi prasa, lai, stāvu vadus pasūtīt, pieteicējs nokārto attiecīgās formalitātes un maksājumus, paredzot šim nolūkam sevišķu pasūtījuma veidlapu, kas apstiprināta vienlaicīgi ar Noteikumiem telefona stāvu vadu ierīkošanai.

Paredzēta arī stāvu vadu cauruļu un kastu ierīkošana privatā kārtā, kādos gadījumos noteikts, ka privatā kārtā ierīkotās caurules telefons izlieto kabeļa ievietošanai, tikai tad, ja tās ierīkotas atbilstoši noteikumiem. Kabeļus un spaiļes iekārto privatā kārtā atļauts tikai ar ikreizēju vietējās telefona iestādes atļauju un tikai namos, kur visa telefona centrālei pieslēdzamā iekārta ir abonenta īpašums, t. i. namos, kur iekārtoji t. s. privātie tīkli.

Iekārtojot kabeļus un spaiļes privatā kārtā, no ierīkotāja tiek prasīts ierīču novietnes plāns divos eksemplāros, no kuriem, pēc apstiprināšanas, vienu nodod atpakaļ stāvu vada ierīkotājam un otru patur iestādē.

Pēc iekārtošanas un satiksmes atklāšanas stāvu vadu kabeļi un spaiļes pārņem Pasta un telegrafa departamenta īpašumā, neatkarīgi no tā, kas tos ierīkojis.

Noteikumu tālākās nodaļas satur stāvu vadu būves tehniskos noteikumus, kuros paredzētas iespējamās stāvu vadu novietnes un piestiprināšanas veidi, cauruļu minimālie caurmēri un pielaižamo locījumu rādus un skaits, nozares kastu izmēri un konstruktīvie dati un t. t.

Attiecībā uz kabeļu ievilkšanu un savienošanu jāievēro Pasta un telegrafa departamenta oficiālā izdevuma „Telegrafa būves noteikumi“ II daļas nosacījumi.

Telefona stāvu vadu būves noteikumus, paredzams, izdos piemēroti brošētas un tie būs dabūjami visām ieinteresētām personām.

Tālākais telefona stāvu vadu attīstības etaps būtu obligatoriska stāvu vadu iebūves noteikšana zinamos pilsētu rajonos, kur telefona savienošana vadi visā garumā iekārtoti ar kabeļiem. Šāds nosacījums pilnā mērā atbilstu celtniecības laikmeta prasībām, jo līdzšinējo telefona vadu pievienošanu ēkām ar gaisa vadiem vai kabeļiem nama ārpusē tiešām nevarēja ierindot ēkas izskatu ceļošos faktoros, bet gan otrādi, no arhitektoniski-estetiskā viedokļa nepieņemamos. Tas, vismaz rajonos, kur telefona vadi ierīkoti ar kabeļiem, ar jauno pievadkabeļu iekārtošanas veidu būtu novērsts.

Gaisa vadu atvietošana ar kādu piemērotāku telefona līniju sistemu vēl jāatrisina.

Saimnieciski telefona stāvu vadu kabeļu un spaiļu iebūve telefona iestādēm noteikti atmaksājas lielākos namos, kur paredzamais telefona aparātu skaits ir noteikts un pietiekami liels. Bet arī mazākajos namos, kur telefona satiksmes paredzamie apmēri nav noteikti nosakami, stāvu vadu iekārtošana vēlama, jo apm. 3,5 m kabeļa nolikšana starp diviem nama stāviem un vienas spaiļes montēšana katrā stāvā, atmaksājas jau pie pirmiem abonentu pieteikumiem. Namsaimniekiem, no viņiem prasītā daļa, t. i. izdevumi par iebūvētām caurulēm un kastēm, arī nav liela, jo viena stāvada iekārtošana 4—5 stāvu namā namsaimniekam izmaksā ap Ls 200,—.

L. Hesse.

Ārzemes

Vērtīga ideja.

„Revista de Correos y Telegrafos“, Argentinas p. un t. pārvaldes oficiālais mēnešraksts, turpina iespiest Estebana D. Semeria atmiņas par Argentinas antarktiskos apgabalos p. un t. iestādes priekšnieka amatā pavadītiem gadiem.

Pag. gada decembra mēn. numurā sniedzām Estebana D. Semeria rakstu „Argentinas dienvidos“. Tā kā Argentinas mēnešraksts pēdējā laikā plaši izmanto informāciju par mūsu resoru un mūs nevar neinteresēt Argentinas koleģu īpatnējie darba apstākļi, ievietojam tā paša autora jaunu rakstu koleģas Amadeo P. Soler'a, Rosario, tulkojumā:

Brauna un Blančarda kuģniecības sabiedrībai piederošais Čiles divmastu burenieks „Rio S-ta Kruz“ ar 35 vīru komandu noenkurojās Argentinas ostā „Rio Gallegos“ un steidzīgi izlādēja kravu. Līdz nākošam jūras atplūdumam bureniekam nācās uzņemt jaunu kravu

— vilnu priekš Anglijas — un doties ceļā caur Punta Arenas plašajiem sēkliem.

Vēl nesen tās pašas sabiedrības tvaiķi un burenieki bieži apbraukāja Argentinas piekrasti un tās antarktiskās ostas no Ushuaias līdz Komodoro Rivadavia, piekopjot maiņas tirdzniecību ar Punta Arenas un Čiles piekrastes ciematiem. Arī pasažieru kustība bija dzīva, jo Argentinas dzelzceļu tīkls vēl nebija izveidots. Sniega vētras un plūdi sniegam nokūstot pārtrauca sauszemes satiksmi starp atsevišķiem ciematiem uz vairāk mēnešiem. Tagad satiksme arī pa sauszemi norit ar visām ērtībām no galvas pilsētas Buenos Aires līdz K. Virgenes un tālāk līdz Čīlei jebkurā gada laikā.

Rio Gallegos ostā, tāpat pārējās dienvidu ostās, nav izbūvētu ostas pietātņu un kuģiem tajā jāienāk jūras atplūduma laikā iespējami tuvāk krastam. Ar īpašām pontonu laivām pa krastā un

uz kuģa nostiprinātām tauvām, retāki motorlaivās, veic kuģu izkraušanas un iekraušanas darbus. Tāpat pārvadā arī pasažierus starp krastu un kuģiem, pie kam nemierīgas jūras laikā daļa „dzīvās kravas“ tiek krietni samērcēta vai pat noskalota.

Šoreiz, jau pēcpusdienā, tukša pontonu laiva tauvā atgriezās no krasta uz kuģi ar septiņiem jūrniekiem. Stiprā dienvidvakaru vējā tauva krakšķēja un šūpoja noenkuroto kuģi. Vai nu tauvas nolaišanās vai cita iemesla dēļ tā pēkšņi pārtrūka, kad laiva vēl nebija sasniegusi kuģa sānus. Atbrīvojušies no tauvas, laiva strauji devās pa vējam atklātā jūrā un jūrnieki nepaspēja satvert no kuģa mestās tauvas galu. Daudzas šī apvidus ostu pārvaldes nav apgādātas ar glābšanas ierīcēm, kamdēļ notiek nelaimes gadījumi, kas pat ar primitīviem glābšanas līdzekļiem būtu viegli novēršami. Ļaudis savvaļā nokļuvuši ponto-

nu laivā, bez ariem, pārtikas un dzēriem, neraugoties uz ilggadīgiem piedzīvojumiem kuģniecībā, viņu varā jutās bezspēcīgi.

Burenika radio uzsāka noraidīt palīdzības saucienus, tos uzķēra nedaudz tuvumā esošo kuģu antenas un raidīja tālāk. Arī dažus metrus no krasta atrodos p. un t. iestādes darbinieki tika brīdināti par notikušo nelaiemes gadījumu un tie uzmanīgi vēroja apvārksni. Pagāja stunda pēc stundas, bet no pazudušiem nebija ne vēsts. Jau zuda cerības tos kādreiz redzēt, kad kāds no apvārksņa vērotājiem ar skaļiem saucieniem un rokas mājiem paziņoja, ka viņš redz tālumā kustošu punktu, kas gan parādas, gan nozūd aiz viņu grēdām. Pievēršot skatus norādītā virzienā, dažu jūdžu attālumā tiešām bija redzama laiva, kuras pazīmes saskanēja ar noraidītiem palīdzības saucieniem. Ar vidēju ātrumu vēja virzienā laiva tika dzīta uz stāvam smilšu kraujām. Laudis laivā signalizēja ar saplēstiem drēbju gabaliem, saukdami pēc palīdzības, bet nekādu palīdzību tiem nebija iespējams sniegt. Nedaudz mirkļus uz krasta sapulcējušies sekoja izmisušo jūrnīku cīņai ar nāvi, no kuras uz laiku tos paglābt spēja vienīgi strauja vēja virziena maiņa.

Uznāca nakts. Sapulcējušies no krasta neizklīda, bet turpināja apspriest nozudušo likteni un glābšanas izredzes. Viss iespējamais nelaimīgo glābšanai tika pārrunāts, bet nevienam neienāca prātā, ka netālu no piekrastes kreisē kara flotes apmācību kuģis, kas pirms nedēļas devās jūrā, lai izdarītu hidrometriskos pētījumus. Tā radiotelegrafists bija uztvēris palīdzības saucienus un kuģa komandieris nolēmis tūlīt doties uz krastu, cerībā satikt nozudušos vai arī, pārņakšņojot krasta tuvumā, rīta ausmā turpināt meklēšanu. Pašreiz tas spoži apgaismots ienāca Gallegos ostā un noenkurojās pienācīgā attālumā no krasta, lai neuzsētos uz sekļa.

Bet kā gan pazinot kara kuģim to, kas no krasta bija redzēts? Piekrastē nebija ne laivu, ne signalieriču, tāpat nebija ne izgatavošanai vajadzīgo materiālu. Steidzamas nepieciešamības un briesmu gadījumi tomēr rada vērtīgas idejas. Sapulcējušos rīcībā bija elektriskās baterijas lampa ar spēcīgu reflektoru un pasta iestādes augsta karoga kārts. Nedaudzās minūtēs lampa bija uzvilktā kārtsgalā, bet divi vadi no tās pievienoti telegrafa aparata atslēgai. Sākās jautājumi, ko kara kuģim ar Morzes alfabētu pārraidīja reflektors. Reti nākas piedzīvot tik lielu prieku, ka saņemot ar steigā uzstādītu elektrisko lampu kuģa atbildes signālus.

Ap pasta iestādi sapulcējušies ciemata iedzīvotāji gaismas signālu apmaiņu uzņēma ar skaļu piekrišanu. Ko īsti abas lampas „runāja“, viņi nesaprata, bet zināja, ka tiek apspriesta nozudušo glābšana no bojāejas. Tā tas arī bija — pasta iestādes dežurējošais darbinieks paziņoja kuģim, ka norautā laiva pirms dažām stundām redzēta ziemeļu virzienā. Drīz karakuģis pacēla enkuru un gaviļu pavadīts devās uz ziemeļiem.

Otrā dienā viss ciemāts sagaidīja priecīgo vēsti, ka karakuģis nozudušo laivu atradis un izglābis visus septiņus līdz nāvei nogurušos un izmisušos jūrnīkus, kas jau zaudējuši pēdējo cerību kādreiz vēl redzēt sauszemi. Izglābtie

jūrnīki kļuva par sirsnīgiem pasta draugiem, šie vienkāršie laudis pat pārspēja pasta darbinieku lomu viņu glābšanā, piešķirdami tai izcilus varonības nozīmi. Arī mums, p. un t. darbiniekiem, nav iemesla šo raksturīgo notikumu noklusēt. Mēs varam būt lepnī, ka esam Argentinas pilsoņi un pat Dieva un cilvēku aizmirstajos tukšnešainos apgabalos varam palīdzēt savu pienākumu tautu sazīnāšanās un tuvināšanās darbā.

Ds.

Igaunijas p. t. t. darbinieku savienības centralā valde

uzņēmusi 1939./40. g. budžetā Hapsalas atpūtas nama piebūvju planu un budžetu.

Ar 1. janvāri 1939. g. žurnālu „Postisarv“ izdos centralā valde.

Nolēmts lūgt Satiksmes ministru paredzēt darbiniekiem sanāksmes un naktsmājas telpas jaunprojektējamā pasta ēkā.

Centralā valde iesniegusi Valsts darbinieku savienības centralai valdei prasību, lai minētās savienības sekretariātā piešķirtu vietu p. t. t. darbinieku pārstāvim.

T.

Igaunijas p. t. t. darbinieku publiskais koncerts.

Tallinnas p. t. t. darbinieku koris, kas mums ļābi pazīstams no viesošanās laikiem Rīgā, sarīkoja 12. novembrī 1938. g. Estonijas telpās savu pirmo atklāto koncertu.

Koncerta programma bija bagāta un rūpīgi sagatavota. Sarīkojums bija ļābi apmeklēts. Preses un mākslas kritiķu atsauksmes par kora mākslas sasniegumiem cildinošas.

Rīkotāju un dziedātāju gara stāvoklis pēc koncerta pacīlāts, jo tam bija necerēti ļābi panākumi.

Ar šiem panākumiem Tallinnas p. t. t. darbinieku koris ieguvis ļābu slavu un cer turpmāk apvienot visus resora darbiniekus — dziesmu mīļotājus.

T.

Pasta autobusu propaganda Šveicē.

Šveices pasta pārvalde izdevusi ilustrētu prospektu par pasta autobusu līnijām, pa kurām satiksme arī ziemā norit bez traucējumiem līdz 2240 metru augstumam virs jūras līmeņa. Spēcīgas mašīnas — sniega tīrītāji notīra ceļus no sniega 4—8 metrus biežumā, bet grūti pārejamās vietās, piem. Grimselas un S. Bernara pārejās, pat līdz 18 mtr. biežumā.

Pa atbrīvoto ceļu starp sniega vaļņiem, kas vietām vairāk kā divkārt pārsniedz autobusa augstumu, ērti sasniedzamas visas turistu un ziemas sporta cienītāju interesējošās vietas. Par pēdējām Šveices turisma centrs izdevis Esperanto valodā ilustrētu prospektu „Šveice sniegā“, kurā sakopotas ziņas par atsevišķiem sporta veidiem, viesnīcām, pasta iestādēm, satiksmes u. tml.

Šveices pasts

izdevis paskaidrojumus par iespieduma darbu tarifa piemērošanu pastkartēm, kuras lielā skaitā nosūta turisti, bieži vien nerēķinoties ar pasta noteikumiem par to apmaksu, kamdēļ saņēmējiem par savu piederīgo un paziņu sveicieniem nācās piemaksāt.

Iespēstie paskaidrojumi piesūtīti visām sanatorijām, viesnīcām un turistu

apmešanās vietām. Tie ievērojami atvieglos pasta darbinieku darbu dzīvākos turisma un atpūtas centros, kur simtām reižu dienā nācās atkārtot vienu un to pašu teikumu „Apsveikums piecos vārdos maksā piecus santimus!“ Kādas pasta iestādes priekšnieks, piem., jau bijis nodomājis iegādāties papagaili, lai tas izmācītos un atkārtotu apmeklētājiem šo paskaidrojumu, bet izdotie paskaidrojumi viņam šo izdevumu ietaupījuši

Ds.

Ar Esp. starpniecību

ārņemju p. un t. periodiskos izdevumos ievietoti sek. raksti:

„Postis arv“, Igaunijā:
Latvijas p. un t. darbinieku žurnāla raksti par Igauniju.

„Jugoslovenska P. T. T.“,
Dienvidslavijā:

Strādnieku radioabonements Latvijā;
Pastmeistaru kursi Rīgā;
Jauna ērtība telefona abonementiem — Telerapida aparats.

„La Interligilo de l'P. T. T.“,
Francijā:

„P.-T. Dzīves“ rakstu konkurss;
Stingrs režīms valsts naudas piesavinātājiem Latvijā.

„Revista de Correos y Telegrafos“, Argentīnā:

Latvijas pasts atbalsta filatelistus;
Telefona automāti aptur naudas kalšanu;
Ar pudeļu pasta palīdzību meklē vīru.

„La Interligilo de l'P. T. T.“

p. un t. darbinieku starptautiskā mēnešraksta Esp. valodā novembra numurs veltīts Baltijas valstīm sakarā ar to 20 gadu pastāvēšanu. Numura Latvijā daļā trīs plašāki raksti: Pasta resors Latvijā (Ed. Jaunvalks), Latvijas p. un t. darbinieki sabiedriski-kulturālā darbā (Centr. valdes sekretars V. Griško) un Telefona satiksmes attīstība 20 gados, ar satiksmes ministra inž. B. Einberga kga ģimētni un 5 ilustrācijām: Rīgas galv. pasta, mūsu biedrības Centr. valdes, Kemeru sanatorijas, satiksmes lidmašīnu un jubilejas pastmarku seriājas attēliem.

Igaunijas un Lietuvas daļas sniedz pārskatu par p. un t. satiksmes attīstības gaitu un pašreizējiem sasniegumiem mūsu kaimiņvalstīs. Baltijas valstu kartē iepazīstina žurnāla lasītājus tuvās un, jo sevišķi, tālās zemēs ārpus Eiropas ar Baltijas valstu ģeogrāfisko stāvokli, robežām, lielākiem centriem un satiksmes ceļiem.

Atzīmējams, ka „La Interligilo de l'P. T. T.“ jau otro reizi atceras Baltijas valstis — pirms 5 gadiem, 1933. g. novembrī, iznāca tā Igaunijai un Latvijai veltīts specialnumurs. Žurnāla saturu parasti izmanto aronnieciskie laikraksti daudzās valstīs, kamdēļ Baltijas valstu specialnumuram piekrit svarīga nozīme Latvijas popularizēšanai ārvalstīs.

Itālijas radiofons

kopš pag. g. decembra izdod Esp. valodā savu īsvilņu raidītāju programmas žurnālu, kurā uzņemti arī vidējo viņu raidītāju ārzemju klausītājiem domātie pārraidījumi kā Esp., tā pārejas svešvalodās.

Programas žurnals Ēsp. valodā iznāk ik mēnešus (30—36 lpp.) un to visiem interesentiem piesūta bez maksas: Radio stacijo „Esperanto Voĉo“, Via Montello 5, Roma, Italia.

Ceļ pieminekli Flambo.

„P.-T. Dz.“ bija zinots, ka Francijā nobeidzies varonīgais suns — pastnieks Flambo, kurš nesa pastu kalnos 2700 metru augstumā. Suni-pastnieku cildināja visa franču dienas prese, bet kino rādīja filmas. Kāds Grenobles laikraksts ierosināja jautājumu, ka Flambo vajadzētu celt pieminekli un atklāja nacionālu subskripciju. Isā laikā lasītāji saņēma tik lielu naudas sumu, ka pietiktu grezna pieminekļa celšanai ievērojamam valsts viram. Pieminekli sunim-pastniekam būs augsts postaments ar lielu marmorā cirstu Flambo galvu uz tā.

S.

„Atzinīgās aitas“ diploms Francijas pastam.

Francijā pastāv „Publikas liga“, kura katru gadu izsniedz atzinības rakstu, sauktu par „Atzinīgās aitas“ diplomu tai sabiedriskai iestādei, kura gada laikā vislabāk strādājusi un visuzmanīgāki apkalpojusi publiku. 1936. g. diplomu ieguva valsts dzelzceļi, 1937. g. — valsts radio stacijas, bet notecējušā gadā diploms piespriests pasta ministrijas pasta čeku dienestam. Diplomu, kas greznots zeltītiem auna rāgiem, ligas priekšsēdētājs Sreibers svinīgi pasniedza augstākiem pasta čeku nodaļas ierēdņiem, kuru priekšgalā bija šīs nodaļas direktors Keno. Sreibers savā runā aizrādīja, ka pasta čeki Francijā pastāv jau 20 gadus un kā pagājušā gadā katru mēnesi atvērti caurmērā 6000 jaunu tekošo pasta čeku rēķinu. Pavisam pašreiz jau ir 800.000 noguldījumu pasta čeku tekošo rēķinu kontā, pie kam čeku nodaļa gada laikā strādājusi priekšzīmīgi, jo par viņu no publikas puses ienācis vismazāk sūdzību. Tāpēc, „atzinīgās aitas“ diploms piespriests šai priekšzīmīgai organizācijai. Saprota, ka čeku nodaļas direktors Keno savā atbildes runā pateicās par nodaļai parādīto godu.

S.

Telefons Abesinijā.

(No K. Ļubinska „Apkārt zemes lodei“.)

Katram telefona darbiniekam ir zīnams, cik lielas prasības dēļ sarunu ātruma uzstāda mūsu telefona abonenti. Ja vakarā — sarunu sastrēguma laikā (visi grib izmantot lēto tarifu) jāgaida uz tālsarunu stundu, tad vienmēr abonents vai sarunu vietas apmeklētājs aiziet neapmierināts. Tādiem derētu iepazīties ar sekojošām rindinām par telefona lietām Abesinijā.

„Vēl šobrīd tālrūna ierīce ir visai primitīva. Telefona centrale kādā provincas pilsētiņā — tas nozīmē tukulā zemē iedzītu mietu, pie kura karājas dēlītis ar nedaudziem savienojumiem, jo vadu tīkls un aparātu skaits visā zemē nav liels. Bet tomēr visā zemē tagad skan: „Hallo — hallo!“

Man vajadzēja sazināties ar kādu fermeri Modžo ciemā, austrumos no Adis-Abebas. Dodos uz telefona centrāli, nosaucu savu vārdu un lūdzu savienot mani ar tādu un tādu abonentu Modžo ciemā.

„Īši!“ ierēdnis nosaka. Tas nozīmē: labi. „Pēc divām stundām!“

Protams, man jāgaida. Arī es no savas puses nosaku: „Īši!“

„Kad dabūšu savienojumu, es jūs pasaukšu,“ viņš saka. „Bet kur jūs būsiet apmetušies?“

„Imperiala viesnīcā“ atbildu. — „Īši!“

Ierēdnis dūšīgi sagriež aparata kloķi. Protams, viņš tūdaļ nerunā ar Modžo, bet ar tuvāko centrāli — ar Bišoftu. Kamēr es gaidu viesnīcā, visa savienojuma dabūšana norit apmēram tā:

„Hallo-hallo!“ ierēdnis kliedz stobriņā. „Vai Bišoftu?“

„Ei-jā!“ viņam miegaini atbild. „Hallo! Te Adis-Abeba!“

„Hallo! Te Bišoftu! — Kas pie aparata?“

„Ato Volde Marjams.“

„Ak tā! Nu kā tad tev klājas? Kā tev patlaban klājas un kā tev vispār līdz šim klājas? Labi, vai nē?“

„Ei-jā! Paldies Dievam, tīri labi. Bet kas tad tur runā?“

„Te runā Gabri Esgers. Vai tava sieva un bērniņi veseli? Un visi radi veseli? Vai viss kārtībā? Un tava tālrūna aparats kārtībā?“

„Ei-jā! Kārtībā gan!“

Kad abi ierēdņi tā beidzot iztriekušies par radiem, bērniem, lopiem un visu ko citu, adisabebietis beidzot apspras vai vads uz Modžo arī kārtībā. Vēl pēc garākas izrunāšanās bišoftnietis apsola piezvanīt. — Tādā pašā garā ierēdnis zvana tālāk uz nākošo centrāli. Patiesi, paiet pāris stundas, kamēr viņš zvana kolegam Adis-Abeba.

„Paldies Dievam, rokā!“ — „Kas rokā!“

„Savienojums rokā!“ — „Ar ko?“

„Ar Modžo! Tev taču vajadzēja Modžo?“

„Jā gan, man vajadzēja Modžo. Ak, tad rokā gan? Nu paldies Dievam!“

Un ierēdnis sūta man uz viesnīcu cilveku ar ziņu, ka savienojums ar Modžo dabūts.

Kāpjām zirgam mugurā un steidzamies uz telefona centrāli. Ierēdnis laimīgu seju man paziņo vēlreiz, ka savienojums dabūts. Tad viņš ķeras atkal pie aparata kloķa, zvana un zvana. „Hallo-hallo! Vai Modžo?“ „Nē, te Bišoftu!“ — „Kā tā? Bišoftu? Bet nupat taču es biju savienots ar Modžo!“ — „Ei-jā, bija gan! Bet tagad tur pusdienas pārtraukums, centrale nestrādā. Mīlais Dieviņš tā nolīcis.“

Te nu bija! Mīlais Dieviņš tā nolīcis, ka man vēl jāgaida. Cik ilgi? To pat ierēdnis man nevar pateikt. Saku, ka iešu uz aptieku un kad dabū savienojumu, lai mani pasauc no aptiekas, tepat blakus. Iztērzejos ar aptiekaru — vācietī, bet savienojuma arvien vēl nav. Aizeju klaiņot pa tirgus laukumu. Pēc kāda laika aptiekars mani sauc, ka savienojums esot dabūts. Beidzot!

Adis-Abebas telefonists nu grib vai ar visu galvu ielīst stobriņā, lai skaidri pateiktu, kas man sakāms.

„Sakaīt Bišoftu telefonistam, lai viņš liek Modžo centrālei izsaukt Ēma kgu!“ es viņam saku. To viņš atkārtu. Pēc brīža, kad Ēma kungs dabūts rokā, telefonists man prasa: „Mosje Ēms liek jautāt, kā jūs sauc.“

„Lu-bin-skis!“ es viņam saku, pa balsieniem savu vārdu skaidri izsaukdams.

„Luški!“ sauc stobriņā ierēdnis, kas līdz Modžo jau pārvērties „Puski“.

„Tādu es nepazīstu!“ atbild mans paziņa.

Par laimi, Ēms vēl apjautājies, vai tas ir kāds vācietis, kas grib runāt.

Un tas bija mans glābiņš. — „Jā gan, vācietis. Viņš pie vācu sūtņa viesos lai bijis. Precējies lai viņš ir un raksta avīzēs...“

Paldies Dievam, nu fermeris mani pazina. Beidzot dabūju zināt, kas man jāzina: lietot ceļu gan izskalojis, bet automobili cauri tikt tomēr varot.

Tā Abesinijā runā pa telefonu, bet taču labāk nekā bez telefona.

Tas izklausās gandrīz pēc feletona. Bet arī Goldfelds-Zeltiņš apliecina, ka vēl nesēn tā tas tiešām bijis. Rs.

Jauns p. un t. ministrs Dienvidslāvijā.

Kaut gan atsevišķa p. un t. ministrija Dienvidslāvijā pastāv tikai ceturto gadu, resora vadību pārņēmis jau trešais ministrs — Panta Jovanovičs, bij. komerczinību akadēmijas direktors Skopljē.

Jaunais ministrs piedzimis 1887. gadā un akadēmisko izglītību ieguvis Ženevas, Sorbonnas un Heidelbergas universitātes. Sabiedriskā un politiskā dzīvē P. Jovanovičs plaši pazīstams kopš 1927. g., kad viņu no Dienvidslāvijas ievēlēja parlamentā — skupčīnā.

P. un t. ministrijai nodibinoties, resors atradās neapskaužamā stāvoklī — tehniskās ierīces bija nolietotojušas, darbi noritēja pēc novecojušām instrukcijām un dažās nozarēs pat bez tām. Pieaugošās satiksmes intensitāte pie nepietiekoša darbinieku skaita radīja neciešamus darba apstākļus un nesamērīgi augstu darbinieku slimošanas procentu.

Pirmais p. un t. ministrs Dr. B. Kaluderčičs enerģiski ķēras pie resora tehniskās puses pārorganizēšanas, sasniegdamas īsajā resora vadības laikā vairākus vērtīgus uzlabojumus. Viņš modernizēja telefona satiksmi un ierīkoja vairākas automatiskās telefona centrāles, tāpat uzlaboja radiofona nozari. Ar darba laika saīsināšanu par vienu stundu un sadarbību ar darbinieku organizāciju pirmais p. un t. ministrs paliek darbinieku labā atmiņā.

Otrais p. un t. ministrs, V. Čvrkičs, turpināja resora vadību sava priekšgājēja nospraustā virzienā, bet viņš resora priekšgalā atradās īsāku laiku. Tomēr viņš spējēja atcelt ierobežojumus sieviešu pielaišanai p. un t. dienestā. Tāpat viņš pabalstīja darbinieku organizācijas ierosinājumu pārtraukt 50 milj. dinaru gada piemaksas kuģniecības sabiedrībām un piekrita īpašu pastmarku izdošanai ar virsmaksu pasta nama būvei Beogradā.

Neraugoties uz to, ka divi pirmie ministri spējējuši atrisināt vairākus resora darbā sasāpējušus jautājumus, resora darba nozares un paši darbinieki nav sasnieguši kaut cik jūtamus uzlabojumus. Laikā no 1918. līdz 1935. gadam p. un t. resors tika izmantots vienīgi valsts fiskālām interesēm. Šinī laikā resoru vadīja ļaudis, kas gribēja un varēja dot valsts kasei vislielākos ienākumus, nerēķinoties ar resora stāvokli un tālāko attīstību. Ar šādu rīcību arī izskaidrojams, ka telefona un telegrafa līnijas atrodas sevišķi sliktā stāvoklī un līniju garums nav pieaudzis kopš 1928. gada. Iestāžu štatos vēl trūkst 2000 darbinieku, kas paredzēti ministrijas satversmē.

Jaunais ministrs atklāti atzīst, ka resora un darbinieku neapskaužamais stāvoklis

voklis viņam labi zinams un apsolīja darīt visu iespējamo tā uzlabošanai patreizējā budžeta robežās. Šinī nolūkā tūlīt pēc stāšanās amatā ministrs uzaicināja darbinieku organizācijas pārstāvjus uz apspriedi, kurā noskaidrojās lietderīgas sadarbības iespējas.

Jauns tarifs ārzemju sūtījumiem Argentīnā.

Argentinas valsts banka jau kopš ilgāka laika ieteikusi pasta pārvaldei pa-

augstināt tarifu pasta sūtījumiem uz Vispasaules pasta savienībā ietilpstošām valstīm.

Tagad pasta pārvaldes izstrādātais tarifa paaugstinājums stāties spēkā. Tas tikai nedaudz sadārdzina pasta sūtījumus uz ārzemēm, piem.:

vēst. par pirm. 20 gr no 15 uz 20 cent.,
vēst. par nāk. 20 gr no 10 uz 12 centav.,
pastkartes no 10 uz 12 centav.,
iespied. darbi par 50 gr no 3 uz 4 cent.

Pasta satiksmi ar Amerikas valstīm un Spāniju šis paaugstinājums neskar.

Sakarā ar tarifa paaugstināšanu iespēstas jaunas pastmarkas: 8 cent. preču paraugu apmaksai ar bij. valsts prezidenta N. Avellaņa ģimetni un 25 cent. neredzīgo rakstu sūtījumu apmaksai ar to izgudrotāja L. Braille ģimetni. 12 un 20 centavos pastmarku krāsa grozīta, pieskaņojot to pasta konvencijā noteiktām krāsām ārzemju pasta sūtījumu apmaksai.

Atbildīgais redaktors: Arch. D. Zariņš. Kolēģijas locekļi: Arch. D. Zariņš, L. Bērziņš, E. Lapiņa.

Redakcija: Rīgā, M. Grēcinieku ielā Nr 2, dz. 2. Pasta kaste Nr. 995. Tālr. 3-3-4-5-4.

Izdevēja: LATVIJAS PASTA, TELEGRAFA TELEFONA DARBINIEKU BIEDRĪBA.

Žurnals iespiests 4450 eksemplāros.

IKVIENS var ātri, lēti un higieniski skūt bārdus pats, lietojot **P. Putniņa** firmas:

1) **PANACEA** bārdas skūšanas krēmu, kas stipri mīkstina pat cietāko bārdus un tā lielā mērā atvieglo viņas skūšanu.

2) **PANACEA** bārdas akmeni — noskūtās sejas dezinficēšanai un iegriezuma gadījumā, asiņošanas apturēšanai un

3) **PANACEA KRĒMU** — sejas ādas kopšanai, lai tā neiekaistu un būtu vienmēr veselīga, spīrgta.

Prasiet šos līdzekļus visur.

M. Feikneris, Rīgā, Centraltirgū, II paviljonā № 58
Piena produkti, sviests, krējums, medus u. c.

Krājaizdevu sab. „DZELZCEĻNIEKS”

Rīgā, Merķeļa ielā 2. Tālr. 27485
Darba laiks no plkst. 12 — 19

Kaulu dedzināšanas un pārstrādāšanas fabriku sabiedrība

Rīgā, Latgales ielā 227. Tālr.: 30974, 33617

Mūsu

sudraba silķes „VĪKENDS”

ieteicamas katrai maltītei

ARNOLDS SERENSENS, Rīgā

Inž. DŽEMS OTTO ZAKSS

Solvay & Cie, Bruxelles pārstāvnieceība Latvijā
Rīgā, Palasta ielā 9. Tālrūnis 22733

„ALFA—ASTRA”

Jankevičs, Fleišers un b-dri
Rīgā, Ganību dambī 7 a. Tālrūnis 30421

P. Natarevičs un F. Kortins, A d u noliktava

Rīgā, L. Peldu ielā 15. Tālr. 22666

Apmeklējiet plaši pazīstamo un iecienīto **RESTORANU „REGINA”**

Rīgā, Tirgoņu ielā 5/7. Tālr. 22030

B. Havesons, Skārdnieku darbnīca un metālu spiestuve

Rīgā, Stabu ielā 49. Tālr. 96772

G. Aronšteins, koktirdzniecība

Rīgā, Stabu ielā 20

Tirdzn. un rūpn. akc. sab. **„RAPIDS”**

Rīgā, Zigr. Meierovica bulv. 18
Benzīns / Latols / Petroleja / Eļļas

A/s. Baltijas Kontroles

Rīgā, Kalpaka bulv. 9. Tālr.: 22768, 24468

Laboratorija **„ORTHO”** M. Rozenfeldts

Rīgā, Ausekļa ielā 7

„Corona” Mākslīga raga ražojumu un pogu fabrika

Rīgā, Silmaču ielā 3. Tālrūnis 98585

S. LAPIDUS, Jēlvielas tekstila rūpniecība

Rīgā, Avotu ielā 46. Tālr. 92009

E. ETTINGERS, Grāmatnīca un bibliotēka

Rīgā, Brīvības bulv. 3. Tālr. 26705

Zvērādu kantoris **S. BROSTERMANS**

Rīgā, Elizabetes ielā 89, dz. 2. Tālr. 23869

Latvijas finieru lieltirgotava **„CENTRAL”**

Rīgā, Grēcinieku ielā 11. Tālr. 22610

A. SPROSTS, Mēbeļu darbnīca

Rīgā, Valdemāra ielā 73. Tālr. 98997

N. Ivanovs, Konditoreja un konfekšu tirgotava

Rīgā, Dzirnau ielā 51. Tālr. 29439

Viesnīca „EXCELSIOR”

īpašn. KĀRLIS CIELAVS
Rīgā, Gogoļa ielā 5. Tālrūnis 3574

HUGO REISNERS, modes preču tirgotava

Rīgā, Dzirnau ielā 41. Tālr. 25557

B. MEIEROVIČS, cepuru piederumu un manufaktūras noliktava

Rīgā, Avotu ielā 6a. Tālr. 26169

A/S. „NORDEĶU

TEKSTIL-MANUFAKTURA“

Rīgā, Mārkalnu ielā № 10. Tālrunis 51398

Noliktava

Kaļķu ielā № 3/5, dz. 5. Tālr. 20498

A. Andersons

Rīgā, Bišu ielā № 10

Papirmalkas eksports

Juvelieru darbnīca

J. Jēkabsons

Rīgā, Aizsargu ielā 39, dz. 10. Tālr. 95597
Dārgakmeņu izstrādāšana visādos veidos

A. STEGERS un K. URBANS

Katlu un rezervuāru darbi. Dzelzs konstrukcijas. Benzīna, petrolejas un eļļas tvertnes, mucas un kannas

Rīgā, Ganību dambī № 31. Tālr. 92573

ŠUJMAŠINAS, kabineta, rokas, drēbnieku, kurpnieku, ielāpu, pogcaurumu, cimdu, heļera, kā arī rezerves daļas un adatas lēti pārdod. **I z l a b o š u j m a š i n a s**

V. HERMANSONS

Rīgā, Meistaru (sen. M. Kalēju) ielā 1/3. Tālr. 28552

Jānis Pētersons

Būvuzņēmējs

Rīgā, Dzirnāvu ielā № 70, dz. 17

J. Hiršhorns, koku aģentura

R i g ā

Sviedru lapu darbnīca

J. Friedmanis

Rīgā, Dzirnāvu ielā 72, dz. 8. Tālr. 20322

Mēbeļu rūpniecība

J. R o b i ņ š

Rīgā, Brīvības ielā 159. Tālr. 91728

Kažokādu izstrādāšanas darbnīca

Z. Gerčikovs

Rīgā, L. Ķēniņu ielā 21, dz. 3. Tālr. 32754

Firma

„Moritz Krüger“

EKSPORTS IMPORTS

Rīgā, Elizabetes ielā 11

Koku zāģētava F. LEVINS

Rīgā, Katrinas dambī 29. Tālr. 30323

Kaulu pārstrādāš. uzņēmums R. HOFMANIS

Rīgā, Putnu ielā 21. Tālr. 42231

RĪGAS PAPIRFABRIKAS A/S.

Kantoris: Rīgā, Aldaru ielā 12

Tālrunis 23155

Spedijas nams

„LĪVA“

R. K. TREIMANIS

Rīgā, Tirgoņu ielā 5. Tālrunis 21333

Alfrēds Erdmans

BŪVUZŅĒMĒJS

Rīgā, Valdemāra ielā 77

Apvienotā

finieru fabrika

„LATFIN“

L. Š. Jofe, Z. Šefers un Ko.

Rīgā, Daugavgrīvas ielā 23a. Tālr. 42124, 42114, 42182

M. Potaluis

BŪVUZŅĒMĒJS

Rīgā, Ludzas ielā 29, dz. 13. Tālrunis 29162

„LATVELLO“ velosipedi

Fabrikas noliktava: Rīgā, Elizabetes ielā 18

P. Švanks, Rīgā

Centraltirgū, II pav., piena produktu nod. 125

KOKU TIRDZNIECĪBA

M. BRAKMANIS (BRAKMAN)

Rīgā, Pils ielā 21

A. Barinbaums, Kungu drēbniecība

Rīgā, Lāčplēša ielā 11. Tālr. 26612

S. ZARCHINS, Aģentura un komisija

Rīgā, Stabu ielā 65. Tālr. 96417

Techniskais birojs

Dipl. inž. M. Kalguts

Rīgā, Miesnieku ielā 1

Augusts Niķis,

Koktirdzniecība un eksports

Rīgā, Blaumaņa ielā 12. Tālr. 25043

Koku apstrādāš. un pakkastu rūpniecība

„PARKET“

S. un G. RABINOVICS. Rīgā, Ganību dambī 31. Tālr. 93840

F-ma **„ADOLF WEGELIN“**, aģenturas kantoris

(Vilna, dzijas u. c. pr.)

Rīgā, Audēju ielā 8

V. Griščenko, konditoreja un augļu tirgotava

Rīgā, Tērbatas ielā 15/17. Tālr. 34062

HERMANS ELPERS, būvuzņēmējs. Mūrnieku amata meistars

Rīgā, Stabu ielā 51, dz. 34. Tālr. 96374

Anglijas Akciju Sabiedrība
THE SHELL COMPANY OF LATVIA Ltd.

LONDON

Rīgā, Kaļķu ielā 3. Tālrunis 3544

A/S.
„LATVIJAS KOKS“

Rīgā, Kaļķu ielā № 3

Eksportē kokmateriālus / Pārdod zāģ-
materiālus vietējām vajadzībām / Pērk
mežus un mežu materiālus

Zāģētavas: Rīgā, Ventspili
Mucu fabrika: Liepājā

Tirdzniecības un rūpniecības
A/S.
„Bekona Eksports“

Rīgā, Baznīcas ielā 4a

Inž. Ernests Lauva

Būvuzņēmējs

Rīgā, Čiekurkalnā, 8. šķērslin. 7. Tāl. 51160

LATVIJAS ŠUJMAŠĪNU SABIEDRĪBA

Rīgā, Marijas ielā 15. Tālrunis 28598

Šujmašīnas, daļas, adatas visām sistemām

Kom. sab. „MANILA“

L. K. EICHE un B-RI

Tauvas, virves, auklas, saites, sienamie
diegi, kūlišu sējeju diegi, groži un streņģes
Rīgā, Brīvības gatvē 27. Tālrunis 95242

A. Miņiņš

Būvuzņēmējs

Rīgā, Marijas ielā 123. Tālrunis 92919

Juglas elektrības uzņēmums

Rīgā, Brīvības ielā 4/6. Tāl. 22212, 24512

K/S BRUNO FROBEENS

LIELTIRGOTAVA

Ķīmikalijas visām vajadzībām

Rīgā, Grēcinieku ielā 6

Automatiskā tālruņa centrale 3518

Šokolade **Goeggingeram**

sirdslieta, katrs to
izjūt un prasa

Goeggingera šokoladi

NEKARSĒTAS AUGĻU un OGU SULAS

A/S. AUGĻU EKSPORTS

Rīgā, Aizsargu ielā 2

Tirdzniecības
P/S. „DZELZS un TĒRAUDS“

Rīgā, Aspazijas bulvarī 3. Tālruni: 23510 u. 20606

Dzelzs, tērauds, caurules, skārds un to
izstrādājumi, dzelzceļa materiāli u. c.

B. LEVINS

TRIKOTAŽU, MEŽĢINU un
GALANTERIJAS NOLIKTAVA

Rīgā, Grēcinieku ielā 15. Tālrunis 26201

Baltijas
papiru un papes fabrikas A/S.

Kantoris: Rīgā, 15. maija laukumā 2